
***DIAGNOZA
POTRZEB I POTENCJAŁU
SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ
W ZAKRESIE USŁUG
SPOŁECZNYCH
W CZELADZI***

Publikacja sfinansowana w ramach projektu
„CUS – Nowe spojrzenie na usługi społeczne” dofinansowanego ze środków
Unii Europejskiej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-
2027, Priorytet FESL.07 Fundusze Europejskie dla społeczeństwa, Działanie 7.5
Strategiczne projekty dla obszaru usług społecznych, Typ 4. Koordynacja usług
społecznych – upowszechnienie i tworzenie CUS

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE

3

METODOLOGIA DIAGNOZY

7

ANALIZA DESK RESEARCH

18

BADANIA SONDAŻOWE

72

BADANIA JAKOŚCIOWE

106

WNIOSKI I REKOMENDACJE

131

WPROWADZENIE

Centra usług społecznych (CUS) są nową jednostką organizacyjną gminy i nową instytucją polityki społecznej, która ma służyć rozwojowi i integracji usług społecznych organizowanych i świadczonych na poziomie lokalnym. CUS-y docelowo mają być punktami, w których nastąpi pełna koordynacja usług społecznych, z myślą o wszystkich zainteresowanych mieszkańcach gminy. Centra usług społecznych będą także pełniły rolę źródła kompletnych informacji o usługach społecznych.

Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. *o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych*, usługi społeczne oznaczają działania podejmowane przez gminę, świadczone w formie niematerialnej w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców. Usługi społeczne obejmują działania z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej.

Centra Usług Społecznych są odpowiedzią na potrzeby społeczeństwa w zakresie dostępu do kompleksowych usług społecznych. Zwiększające się zapotrzebowanie na te usługi jest nowym wyzwaniem cywilizacyjnym związanym z wydłużaniem się życia ludzkiego, przemianami stylów życia i wzorów funkcjonowania rodziny. Głównym celem strategicznym CUS jest integracja, rozwój i poszerzanie dostępności usług społecznych. Centra Usług Społecznych nie są placówkami pomocy społecznej, a pełnią rolę koordynatorów lokalnych systemów usługowych.

W odpowiedzi na możliwość wprowadzenia zmian w zakresie prowadzenia polityki społecznej, Czeladź przystąpiła do realizacji projektu, którego celem było utworzenie Centrum Usług Społecznych w Czeladzi, a co za tym idzie zwiększenie dostępu do kompleksowej oferty usług społecznych.

Jednym z zadań realizowanych przez centrum usług społecznych jest przeprowadzenie diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych (art. 21 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych). Diagnoza dostarcza władzom miasta informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych oraz danych o potencjale usługowym środowiska lokalnego. Jednym z kluczowych efektów przeprowadzonej diagnozy jest stworzenie i rozwój bazy informacji o dostępnych na obszarze działania centrum usługach społecznych. Trafna, rzetelna i użyteczna diagnoza potrzeb i potencjału powinna spełniać kilka podstawowych warunków:

- ✓ wieloaspektowość – powinna uwzględniać różnorodne uwarunkowania i przejawy kondycji społeczności lokalnej, dostarczać wiedzę na temat potrzeb społecznych, jak i zakresu oferowanych usług społecznych;
- ✓ kompleksowość – powinna uwzględniać szeroki zakres działań usługowych organizowanych przez gminę;
- ✓ zróżnicowanie metod badawczych – powinna łączyć metody i techniki badawcze;
- ✓ partycypacja – powinna zapewniać uczestnictwo i wpływ społeczności na przebieg i rezultaty procesu;
- ✓ praktyczność – powinna dostarczać władzom gminy informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych.

Niniejszy raport jest efektem przeprowadzonej Diagnozy potrzeb i potencjału lokalnej społeczności w zakresie usług społecznych na terenie Miasta Czeladź w okresie od stycznia do lutego 2025 roku.

Przeprowadzona diagnoza stanowi podstawę do zaplanowania kompleksowych działań i zapewnienia wysokiej jakości usług w utworzonym w Czeladzi Centrum Usług Społecznych. Niniejsza diagnoza będzie narzędziem dla władz miasta i innych podmiotów lokalnych, działających na rzecz zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców i skutecznego rozwiązywania problemów społecznych. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii będących jednocześnie celami szczegółowymi przeprowadzonej diagnozy:

- ✓ wskazanie i określenie uwarunkowań i możliwości społeczności lokalnej,
- ✓ ukazanie potrzeb w zakresie usług społecznych,

- ✓ rozpoznanie zasobów i potencjału do poszerzania oferty usług społecznych w Czeladzi.

Reasumując diagnoza ma spełnić kilka istotnych zadań:

- ✓ stanowi zbiór wiedzy na temat najistotniejszych potrzeb mieszkańców;
- ✓ wskazuje i opisuje potencjał i zasoby mieszkańców jak i lokalnych instytucji i organizacji;
- ✓ określa sposoby zapewnienia wysokiej jakości usług;
- ✓ wskazuje metody rozwiązywania zidentyfikowanych problemów;
- ✓ określa obszary zaangażowania różnych grup mieszkańców w procesie rozwiązywania wspólnych problemów;
- ✓ zawiera rekomendacje dotyczące zasad współpracy między podmiotami publicznymi, społecznymi i komercyjnymi.

Ogólna charakterystyka Czeladzi

Czeladź – miasto nad rzeką Brynicą położone w południowo-zachodniej Polsce, w Zagłębiu Dąbrowskim, w województwie śląskim, w powiecie będzińskim, w centrum Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Jest najstarszym miastem powiatu będzińskiego oraz całego Zagłębia Dąbrowskiego.

Miasto powstało w XIII wieku. W latach 1443-1790 wchodziło w skład Księstwa Siewierskiego. Było ważnym ośrodkiem wydobywania węgla kamiennego w kopalniach "Saturn" i "Czeladź".

W latach 1957-1975 Czeladź była miastem na prawach powiatu. W latach 1975-1998 miasto administracyjnie należało do województwa katowickiego.

Rysunek 1 Mapa z granicą miasta Czeladź źródło: geoportal

Czeladź jest niewielkim miastem z liczbą mieszkańców wynoszącą 29 981, z czego 52,5% stanowią kobiety, a 47,5% mężczyźni. W latach 2002-2023 liczba mieszkańców zmalała o 13,9%. Średni wiek mieszkańców wynosi 45,0 lat i jest nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy Czeladzi zawarli w 2022 roku 112 małżeństw, co odpowiada 3,7 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to nieznacznie mniej od wartości dla województwa śląskiego oraz mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,9 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa śląskiego oraz znacznie więcej od wartości dla kraju. 24,6% mieszkańców Czeladzi jest stanu wolnego, 55,9% żyje w małżeństwie, 9,0% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,3% to wdowy/wdowcy. Czeladź ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -338. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -11,15 na 1000 mieszkańców Czeladzi. W 2022 roku urodziło się 170 dzieci, w tym 41,8% dziewczynek i 58,2% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 274 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,42 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2022 roku 34,3%

zgonów w Czeladzi spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 22,9% zgonów w Czeladzi były nowotwory, a 6,0% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności Czeladzi przypada 16,76 zgonów. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa śląskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju. W 2022 roku zarejestrowano 297 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 311 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Czeladzi -14. W tym samym roku 3 osoby zameldowały się z zagranicy oraz zarejestrowano 5 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -2. 56,4% mieszkańców Czeladzi jest w wieku produkcyjnym, 15,3% w wieku przedprodukcyjnym, a 28,3% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

METODOLOGIA DIAGNOZY

W kontekście teoretycznym diagnoza potrzeb i potencjału społeczności w zakresie usług społecznych w Czeladzi zakładała powiązanie problematyki konstruowania oferty usług społecznych z zagadnieniami:

- ✓ *rozwoju społecznego*, oznaczającego zdolność społeczności lokalnej do generowania warunków umożliwiających wszystkim członkom osiągnięcie pełnego potencjału, zaspokojenie podstawowych potrzeb i zwiększania spójności społecznej (w tym m.in. zmniejszania rozwarstwienia społecznego, wyrównywania szans, przeciwdziałania dyskryminacji, marginalizacji i wykluczeniu),
- ✓ *jakości życia* oznaczającej zadowolenie z efektywnego/sprawnego układu instytucjonalnego zapewniającego dostęp do wysokiej jakości usług społecznych z zakresu wsparcia społecznego, zdrowia, kultury, edukacji i aktywności obywatelskiej.

Taka perspektywa skupiona jest na odkrywaniu i identyfikowaniu tzw. niematerialnych czynników rozwoju – roli jakościowych i ilościowych parametrów zasobów społecznych będących w dyspozycji społeczności lokalnej oraz możliwość ich efektywnego wykorzystania poprzez system usług społecznych. Przy takim podejściu priorytetem lokalnej polityki społecznej jest dobrostan (well-being) mieszkańców społeczności lokalnej rozumiany jako

maksymalizowanie potencjału możliwego do osiągnięcia w środowisku życia jednostki i/lub grup oraz jako aktywny proces służący świadomym wyborom w dążeniu do osiągania coraz bardziej satysfakcjonującej egzystencji. Na proponowane w tych badaniach zintegrowane podejście do rozwoju społecznego i jakości życia składają się dwa czynniki: zwiększenie wolności wyboru usług (ich formy, miejsca, sposobu świadczenia) oraz kreowanie przez usługi nowych możliwości rozwojowych dla ludzi (np. dzięki usługom mogą aktywnie uczestniczyć w życiu zawodowym, społecznym i obywatelskim).

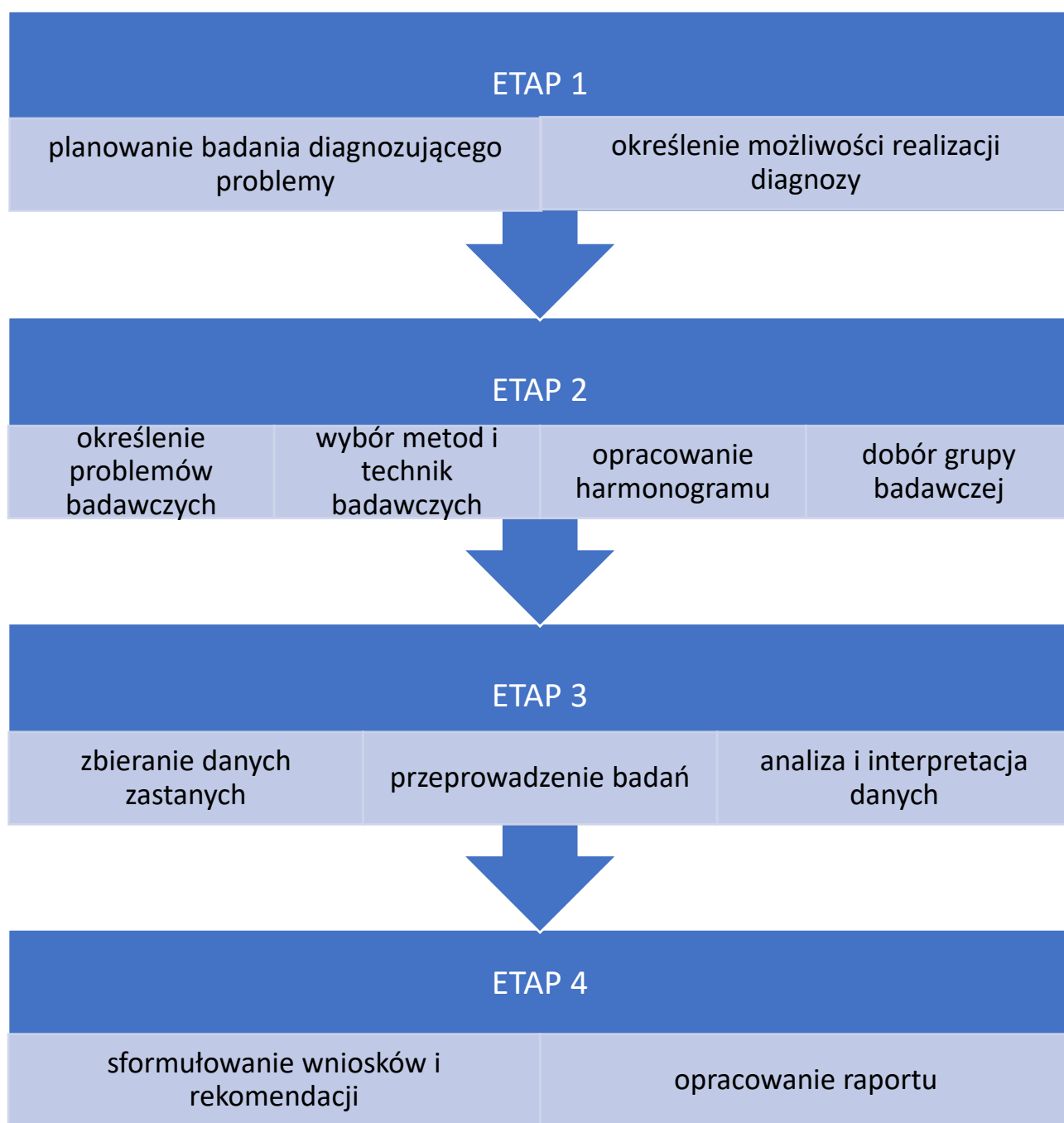
Pojęcie jakości życia i rozwoju społecznego ma bezpośredni związek ze sferą psychiczną człowieka. Jakość życia rozpatruje się przez pryzmat zaspokajania potrzeb typu egzystencjalnego („mieć”), potrzeb związanych z bezpieczeństwem („być”) oraz potrzeb dotyczących kontaktu społecznego („kochać i być kochanym”). Dlatego w badaniach kluczowa była perspektywa mieszkańca – użytkownika usług.

Jakość życia to pojęcie normatywne, związane z przyjętymi przez jednostkę systemami wartości, aspiracjami, oczekiwaniami człowieka i grup społecznych, z którymi jest w jakiś sposób powiązany.

Poczucie satysfakcji mieszkańców wynika ze świadomości zaspokojenia potrzeb emocjonalnych, społecznych, potrzeb samorealizacji. Dlatego w diagnozie została uwzględniona perspektywa ekonomii i psychologii behawioralnej odkrywająca „pozaracjonalne” aspekty zachowań użytkowników usług, które w praktyce decydują o skuteczności przyjętych rozwiązań. Zastosowane w naszej diagnozie podejście ma ułatwić takie konstruowanie systemu lokalnych usług społecznych, by poszerzał on pole wyborów mieszkańców i dawał ludziom większą możliwość dokonywania wyborów, a co za tym idzie umożliwiał godny i satysfakcjonujący poziom życia.

Przeprowadzone badanie diagnozujące potrzeby i potencjał społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych w Czeladzi składało się z kilku etapów, które zostały przedstawione na kolejnej stronie.

Rysunek 2 Badanie diagnozujące potrzeby i potencjał społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych w Czeladzi

Źródło: opracowanie własne

Proces realizacji badania diagnostycznego oraz każdy etap realizacji badania poddany został niezbędnej konsultacji z pracownikami CUS w Czeladzi – koncepcja badawcza i propozycje metodologiczne do badania, opracowanie narzędzi, dystrybucja kwestionariuszy ankiety w wersji elektronicznej i papierowej, komunikowanie o prowadzonej diagnozie, zebranie materiału badawczego, analiza danych, przygotowanie raportu.

Ważnym etapem rozpoczynającym przeprowadzanie diagnozy jest określenie problemu badawczego, którym jest istotne pytanie lub zespół pytań, na które odpowiedzi ma dostarczyć badanie. Do wyjaśnienia problemu badawczego niezbędne są pytania szczegółowe, których sformułowanie ułatwia analizę całego zagadnienia, pomaga w rozplanowaniu badań, sprzyja lepszemu doborowi narzędzi badawczych, a także chroni badacza przed pominięciem ważnych aspektów badanego problemu.

Przyjmując powyższe określenie problemu badawczego, w niniejszej diagnozie sformułowano następujący problem główny:

Jakie są obecnie potrzeby i potencjał w zakresie usług społecznych w Czeladzi?

W oparciu o problem główny wysunięto następujące pytania szczegółowe:

1. Jaki jest obecny stan świadczonych usług społecznych w Czeladzi?
2. Jakie są potrzeby społeczne mieszkańców (ilościowe i jakościowe)?
3. Jaki jest potencjał społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych?
4. Jakie rozwiązania należy wprowadzić?
5. Jakie grupy mieszkańców powinny w szczególności zostać objęte wsparciem w ramach usług społecznych?
6. Jakie usługi społeczne należy realizować na terenie Czeladzi w celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców?
7. Jaki potencjał instytucjonalny miasta można wykorzystać w celu zaspokajania potrzeb społecznych mieszkańców oraz poszerzania oferty usług społecznych?

Założenia metodologiczne uwzględniały następujące elementy:

Założenia metodologiczne diagnozy

obszar badany — respondenci:	- mieszkańcy Czeladzi z uwzględnieniem różnych grup społecznych, wiekowych zawodowych, badanie ankietyzacyjne przeprowadzono w styczniu 2025r.
	- przedstawiciele instytucji miejskich, NGO/PES świadczących usługi społeczne na rzecz mieszkańców Czeladzi
badania ankietowe:	- kwestionariusz ankiety skierowany do osób pełnoletnich składający się z nie więcej niż 35 pytań, w tym maksymalnie 5 pytań otwartych plus metryczka
indywidualne wywiady pogłębione:	- szacowana ilość próby to minimum 10 osób. Wywiady indywidualne przeprowadzane wśród przedstawicieli lokalnych jednostek organizacyjnych, liderów lokalnych, przedstawicieli NGO/PES świadczących usługi społeczne na rzecz mieszkańców działających na terenie Czeladzi
wywiad grupowy:	- dla min. 1 grupy po 10 osób (grupy dostosowane do obszaru wsparcia oferowanego w ramach CUS, tj. obszar wsparcia seniorów, os. niepełnosprawnych/chorych i opiekunów faktycznych, wsparcie rodziny i działania wspierające)

Istotą badania było poznanie potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań, zrealizowanych wśród dwóch grup społecznych: dorosłych mieszkańców Czeladzi oraz przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych świadczących usługi społeczne. Włączanie w proces diagnozy przedstawicieli różnych środowisk umożliwia przyglądanie się potrzebom w zakresie usług społecznych i potencjałom służącym ich zaspokajaniu z różnych perspektyw.

Przez metodę badawczą rozumie się system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza.

Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań społecznych. Wszystko zależy od tego, jakich danych potrzebujemy.

Badania ilościowe wykorzystują miary liczbowe do scharakteryzowania wybranego zjawiska społecznego lub zmiany w jego zakresie. Dostarczają informacji głównie o ilości.

Z kolei badania jakościowe skupiają się na „głębszej” analizie danego zjawiska, co umożliwia jego lepsze zrozumienie.

Badania ilościowe odpowiadają wyłącznie na pytanie „ile?”, natomiast jakościowe „co?”, „gdzie?”, „jak?”, „dlaczego?”. W pierwszym przypadku większość pytań ma charakter rozstrzygający, w drugim eksploracyjny. Próba do badań ilościowych dobierana jest losowo lub kwotowo, natomiast do jakościowych celowo, przy czym w pierwszym przypadku zwykle jest zdecydowanie większa niż w drugim. Dodatkowo przy badaniach ilościowych występuje możliwość ilościowego uogólnienia wyników na populację, której nie ma przy badaniach jakościowych.

Wśród wykorzystywanych metod badań ilościowych wyróżnia się przede wszystkim sondaże kwestionariuszowe. Oprócz tego dostępny jest wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo (CATI), badania online, tj. ankieta internetowa (CAWI i CASI), wywiad przy użyciu komputera lub laptopa (CAPI) oraz wywiad w wersji papierowej, drukowanej (PAPI).

Do metod wykorzystywanych w obszarze badań jakościowych należą:

- IDI – indywidualny wywiad pogłębiony, przeprowadzany z jedną osobą,
- FGI – zogniskowany wywiad grupowy, tzw. fokus,
- eksperyment – badanie w warunkach umożliwiających stałą kontrolę jego przebiegu,
- obserwacja – obserwowanie występowania danego zjawiska,
- desk research – analiza różnych materiałów, np. stron www, materiałów archiwalnych.

W badaniach ilościowych dąży się do nadania badanym zjawiskom określonych miar. W związku z tym stosuje się je zawsze wtedy, gdy chce się uzyskać odpowiedź na pytanie „ile?”. Badania jakościowe są natomiast wykorzystywane w razie chęci podjęcia dalszej wnikliwej analizy i obserwacji zachowania wybranej grupy lub określonego zjawiska. Jeśli chodzi o analizę i interpretację danych, to na podstawie badań ilościowych otrzymuje się różne wskaźniki liczbowe (procenty, średnie itp.). Możliwa jest zatem analiza statystyczna, która jest obiektywna. Inaczej natomiast jest w przypadku badań jakościowych, gdzie przeprowadza się analizę swobodną, subiektywną. Nie występują tutaj jednoznaczne kryteria analizy, możliwe jest dokonanie wielu różnych interpretacji.

Podstawowym narzędziem w przypadku badań ilościowych jest kwestionariusz zawierający pytania w standardowej, niezmienniej formie. Głównie są to pytania zamknięte, na które można jednoznacznie odpowiedzieć, z proponowaną kafeterią. Większość pytań ma charakter rozstrzygający, a z zebranych odpowiedzi można wysnuć jednoznaczne wnioski.

W przypadku badań jakościowych ważny jest tak naprawdę swobodny sposób pozyskiwania wszelkiego rodzaju informacji. Chcąc uzyskać istotne informacje, zadaje się pytania otwarte, na które można odpowiedzieć w dowolny sposób. Przygotowany wcześniej scenariusz i sformułowane pytania stanowią jedynie bazę do dalszej dyskusji. Większość pytań ma charakter eksploracyjny.

Badania do niniejszej diagnozy zostały wykonane zarówno zgodnie z metodologią jakościową, jak i metodologią ilościową. Badania wśród dorosłych mieszkańców zostały przeprowadzone za pomocą techniki CAWI (Computer Assisted Web Interviews), jak i PAPI (Paper And Pen Personal Interview). Technika CAWI polega na przeprowadzeniu ankiety, która jest dostępna online. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie.

Wykorzystana technika PAPI opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety.

Z przedstawicielami instytucji i organizacji pozarządowych świadczących usługi społeczne w Czeladzi przeprowadzono wywiady IDI- wywiady indywidualne.

Ponadto w 1 grupie przedstawicieli klientów CUS przeprowadzono zogniskowany wywiad grupowy (FGI – Focus Group Interview). Technika ta polega na dyskusji moderatora z grupą osób według określonego scenariusza. Ich celem jest uzyskanie szczegółowych opinii i informacji od konkretnych osób, spełniających określone przez badacza kryteria doboru próby. Przed przystąpieniem do badania, respondentom udzielano informacji odnośnie celu badań, zasad oraz całkowitej anonimowości.

W ramach przeprowadzonych badań, wykorzystano również analizę danych zastanych (Desk research). Desk research to metoda badawcza polegająca na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu. To badania wtórne, które przeciwstawiają się badaniom pierwotnym. Badania pierwotne to generowanie danych, a badania wtórne wykorzystują badania pierwotne jako źródło analizy danych. Desk research nazywane jest badaniami wtórnymi lub analizą danych zastanych. Metoda desk research nie ma określonego czasu trwania lub fazy realizacji, a pozyskiwanie oraz eksploracja danych trwa zazwyczaj przez cały okres realizowania projektu badawczego. Powodem tego jest ciągłe uzupełnianie dokumentów oraz zestawianie ich z pozyskanymi materiałami podczas wszystkich etapów badania. W naukach społecznych dane zebrane przez badaczy czy instytucje są coraz częściej wykorzystywane na potrzeby celów badawczych odmiennych od pierwotnych celów zebrania tych danych.

W niniejszym opracowaniu analizie poddane zostały dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz wszystkie programy wykonawcze, raporty, sprawozdania i analizy w zakresie polityki społecznej prowadzonej na terenie Czeladzi.

METODY I NARZĘDZIA

BADANIA JAKOŚCIOWE

BADANIA ILOŚCIOWE

Zogniskowy
wywiad grupowy
(FGI)

IDI –
indywidualny
wywiad
pogłębiony,
przeprowadzany
z jedną osobą

Analiza danych
zastanych (Desk
Research)

ankiety CAWI

ankiety PAPI

Rysunek 3 Metody i narzędzia badawcze zastosowane w diagnozie

Narzędzie badawcze to przedmiot służący do realizacji wybranej techniki badań. O ile technika badawcza oznacza czynności, na przykład obserwowanie, prowadzenie wywiadu, o tyle narzędzie badawcze to instrument służący do technicznego gromadzenia danych z badań.

Ankieta była skierowana do wszystkich mieszkańców Czeladzi, a jej celem była diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych, a w szczególności zidentyfikowanie istniejącego w środowisku lokalnym zapotrzebowania na usługi społeczne i określenie kierunków rozwoju miasta. Składała się z 31 pytań o charakterze zamkniętym, półotwartym i otwartym oraz pytań metryczkowych, opisujących grupę badawczą.

W procesie opracowania narzędzi badawczych tj. kwestionariusza ankiety i scenariuszy wykorzystanych do FGI oraz IDI wykorzystana została definicja usług społecznych zaczerpnięta z Ustawy o realizowaniu usług społecznych przez Centrum Usług Społecznych, która weszła w życie 1 stycznia 2020 roku. We wspomnianej Ustawie czytamy: „Usługi społeczne oznaczają działania z zakresu:

1. polityki prorodzinnej,
2. wspierania rodziny,
3. systemu pieczy zastępczej,

4. pomocy społecznej,
5. promocji i ochrony zdrowia,
6. wspierania osób niepełnosprawnych,
7. edukacji publicznej,
8. przeciwdziałania bezrobociu,
9. kultury,
10. kultury fizycznej i turystyki,
11. pobudzania aktywności obywatelskiej,
12. mieszkalnictwa,
13. ochrony środowiska,
14. reintegracji zawodowej i społecznej

podejmowane przez gminę w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, świadczone w formie niematerialnej bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców”.

Cytowany zakres usług społecznych, który odpowiada zakresowi koordynacji i zarządzania Centrum Usług Społecznych pozwala na uszczegółowienie listy najczęściej oferowanych usług społecznych:

- 1) pracę socjalną z osobą i rodziną oraz asystenturę dla rodzin;
- 2) środowiskową pracę socjalną w różnych formach;
- 3) terapię osób i rodzin doświadczających trudności w funkcjonowaniu w społeczeństwie;
- 4) mediacje rodzinne i w sporach innych niż rodzinne;
- 5) animację lokalną, edukację środowiskową oraz inne formy działań aktywizujących w środowisku zamieszkania;
- 6) poradnictwo prawne, obywatelskie, psychologiczne i rodzinne, w tym małżeńskie;
- 7) reintegrację zawodową i społeczną;
- 8) interwencję kryzysową;
- 9) usługi wsparcia dla osób tworzących rodzinną pieczę zastępczą;
- 10) rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych;
- 11) asystenturę i inne usługi wsparcia dla osób niesamodzielnych i osób o ograniczonej samodzielności, w tym niepełnosprawnych, przewlekle chorych, starszych i bezdomnych;

- 12) usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, w tym dla osób niesamodzielnych i osób o ograniczonej samodzielności pozostających w środowisku zamieszkania;
- 13) usługi wsparcia dla opiekunów osób niesamodzielnych i osób o ograniczonej samodzielności, w tym usługi opieki wytchnieniowej, wsparcia doradczego, informacyjnego i psychologicznego;
- 14) pomoc postpenitencjarną i readaptację społeczną;
- 15) promocję zdrowia, w tym zdrowia psychicznego oraz edukację zdrowotną.

Tak jak wspomniano powyżej, zarówno definicja usługi społecznej, jak i powyższa lista została wykorzystana w realizacji badań jakościowych oraz przy budowie kwestionariusza ankiety.

Należy podkreślić, iż koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskaniu informacji z różnych środowisk. W badaniach zastosowano różnorodne techniki i metody badawcze. Pozwala to na uzyskanie bardziej wiarygodnych i pogłębionych wniosków. Łączenie jakościowych i ilościowych metod oraz technik badawczych pozwala na uzyskanie wszechstronnego opisu i wyjaśnienie zjawisk związanych z potrzebami i potencjałem wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych.

Badana w ramach diagnozy zbiorowość najczęściej jest zbyt liczna, aby zbadać jej wszystkich członków, dlatego wybiera się jej reprezentację. Występują dwa typy doboru próby: losowy i nielosowy. Podejmując decyzję o wyborze doboru próby, kierowano się tym, jaki jest cel naszych badań. Wykorzystany w diagnozie celowy i losowy dobór próby umożliwił taki dobór respondentów, by stanowili oni jak najbardziej wartościowe źródło informacji o badanym zjawisku.

Podczas prowadzenia badań społecznych wskazuje się na reguły, jakimi powinien kierować się badacz, aby badania były prowadzone w sposób etyczny. Przeprowadzone badania były zgodne z następującymi zasadami:

- ✓ jasnym i precyzyjnym informowaniu badanych o korzyściach i obciążeniach,
- ✓ niedopuszczenia do sytuacji celowych pominięć i manipulacji w trakcie zbierania i analizy danych,
- ✓ nieszkodzeniu w żaden sposób badanym,

- ✓ podmiotowym traktowaniu badanych osób,
- ✓ świadomą zgodą respondenta, który ma pełną wiedzę, co do charakteru swojego uczestnictwa w badaniu,
- ✓ unikania wprowadzania w błąd respondentów,
- ✓ zagwarantowania badanym poufności oraz uszanowania ich prywatności.

W każdym kwestionariuszu oraz przed przystąpieniem do wywiadu, uczestnicy byli informowani o pełnej anonimowości badania, został wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełniania arkusza ankiety, czy udzielania odpowiedzi w wywiadzie, co sprawiło, że badania prowadzone były w sposób etyczny.

ANALIZA DESK RESEARCH

Pośród zastosowanych modułów badawczych analiza desk research odegrała ważną rolę, stanowiąc formę wtórnej analizy danych statystycznych gromadzonych przez szereg instytucji działających w obrębie jednostek organizacyjnych samorządu w Czeladzi i danych dostępnych w statystyce publicznej.

Z drugiej strony analiza desk research przedstawiła podstawowe informacje na temat rozłożenia problemów społecznych w mieście, stanu infrastruktury, zakresie prowadzonych usług społecznych, co jednocześnie pozwoliło na przygotowanie gruntu merytorycznego do opracowania koncepcji badań ilościowych i jakościowych. Tak więc, zarówno badania ankietowe CAWI, PAPI, jak i wywiady FGI oraz wywiady IDI znacząco poszerzyły informacje uzyskane z analizy desk research.

W badaniu poddane zostały analizie istniejące informacje i dane, zgromadzone i przetworzone wcześniej przez Urząd Miasta Czeladź oraz inne podmioty świadczące usługi społeczne na rzecz mieszkańców Czeladzi.

Sytuacja demograficzna i społeczna:

Dane dotyczące demografii przedstawiają się następująco:

- Wg stanu na 31 grudnia 2023 roku liczba ludności Czeladzi wyniosła: 28068 osób, z czego 53,19% stanowiły kobiety, a 46,81% mężczyźni.

- Liczba ludności miasta stanowi 19,29% ludności powiatu (145 527 osób), 0,64% ludności województwa (4 403 000 osób).
- Struktura ludności miasta przedstawia się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 15,32%, osoby w wieku produkcyjnym 55,44%, a w wieku poprodukcyjnym 29,24%.
- Według stanu na 31 grudnia 2023 roku stopa bezrobocia dla Powiatu Będzińskiego wynosi 5,4% a dla województwa wynosi 3,6%.
- Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Będzinie wynosiła 2420 osób, w tym 47,89% stanowiły kobiety, 52,11% mężczyźni (dane dla całego Powiatu Będzińskiego). Osoby z terenu Czeladzi stanowiły 20,79 % ogółu zarejestrowanych – 503 osoby, w tym 228 kobiet z terenu Miasta Czeladź. W porównaniu z rokiem 2022 liczba osób zarejestrowanych w PUP zmniejszyła się o 291 osób (12,%). Podobnie zmniejszeniu uległa liczba osób bezrobotnych z terenu Czeladzi – spadek o 84 osoby (16,07%).
- W zasobach infrastruktury społecznej miasta znajdują się: 3 żłobki (1 publiczny oraz 2 niepubliczne dysponujące w sumie 208 miejscami (117 miejsc w żłobku publicznym oraz 91 miejsc w żłobkach niepublicznych), 7 przedszkoli dysponujące 931 miejscami, 7 świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży, w tym: 6 przyszkolnych i 1 pozaszkolna.
- Na terenie Czeladzi nie funkcjonują opiekunowie dzienni.

W dalszej części dokumentu zostały przedstawione w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące demografii (liczba ludności w podziale na płeć i grupy wiekowe), rynku pracy (liczba osób bezrobotnych, liczba bezrobotnych długotrwale, liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej) i infrastruktury społecznej (liczba żłobków, liczba opiekunów dziennych, liczba miejsc w żłobkach, liczba dzieci, którym nie przyznano miejsca) oraz w formie tabelarycznej informacje o infrastrukturze społecznej zawierające dane: liczby mieszkań komunalnych, socjalnych, liczby osób oczekujących na mieszkania komunalne i socjalne, liczby wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego, liczby klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów oraz liczby hospicjów na terenie Czeladzi.

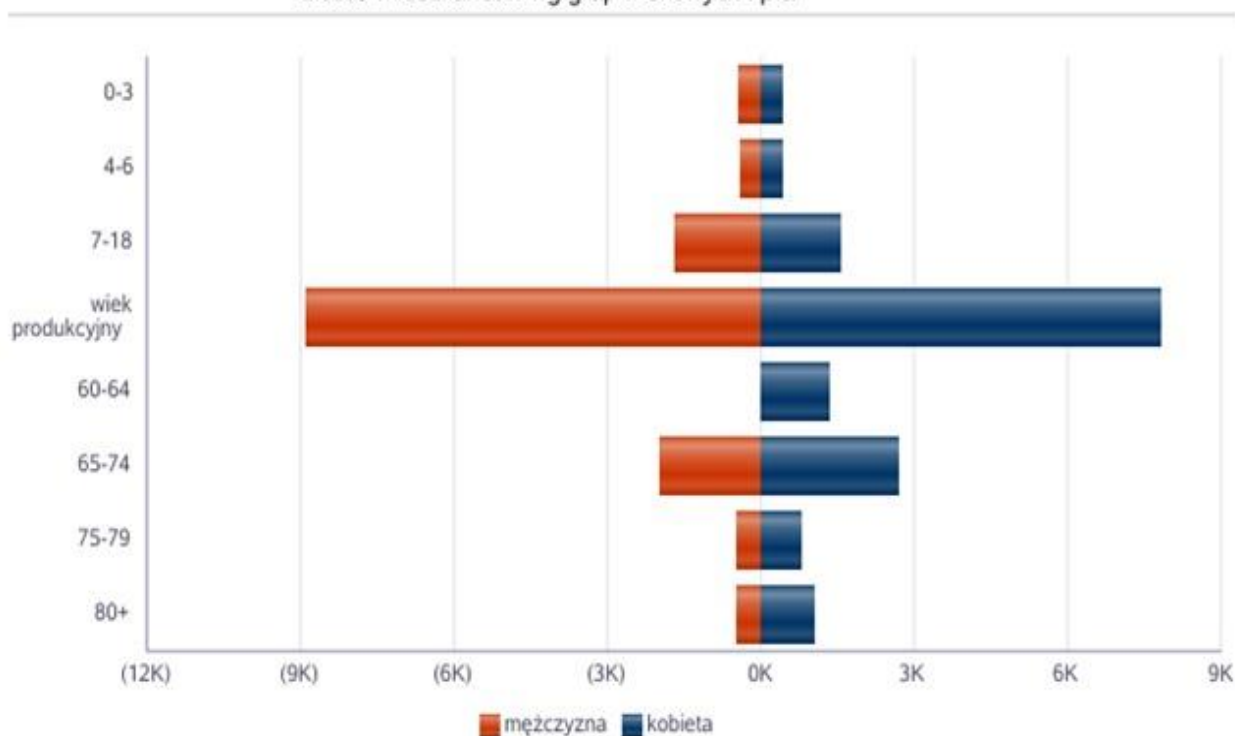

Rysunek 4 Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci.

Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci		
Grupa wiekowa	mężczyzna	kobieta
0-3	449	398
4-6	394	406
7-18	1 676	1 544
wiek produkcyjny	8 876	7 777
60-64	0	1 301
65-74	1 978	2 672
75-79	471	752
80+	459	1 012

Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

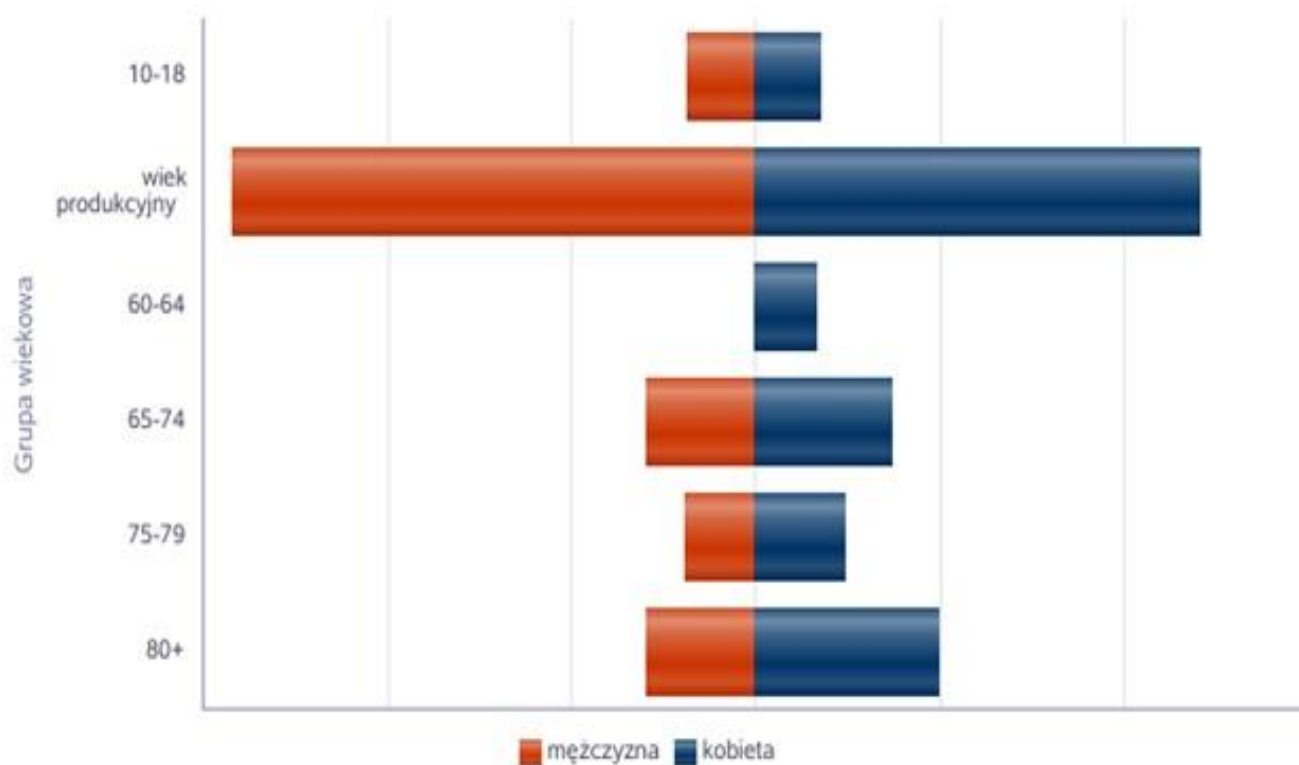
Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 5 Prognozowana liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci		
Grupa wiekowa	mężczyzna	kobieta
10-18	1 114	1 044
wiek produkcyjny	8 511	7 225
60-64	0	963
65-74	1 770	2 194
75-79	1 148	1 458
80+	1 760	2 978

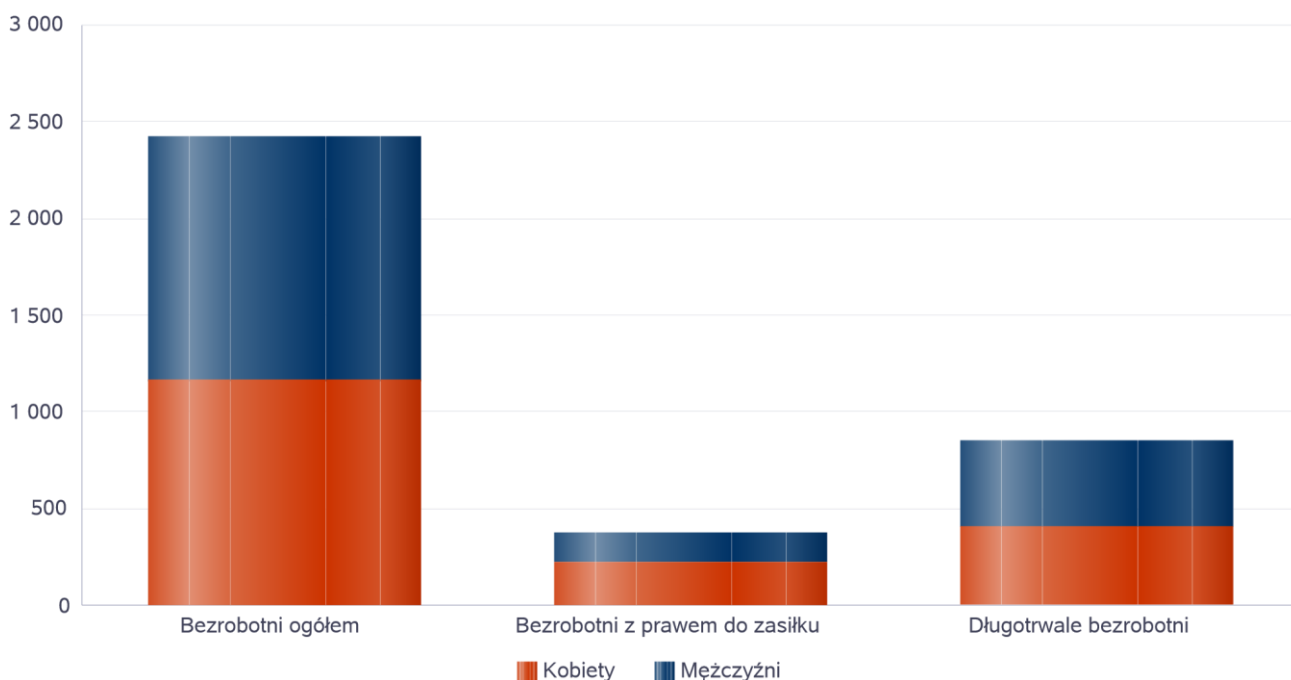
Prognozowana liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 6 Liczba osób bezrobotnych, liczba długotrwale bezrobotnych oraz liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku

Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	2 419	1 260	1 159
Bezrobotni z prawem do zasiłku	372	151	221
Długotrwale bezrobotni	854	451	403

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 7 Liczba osób bezrobotnych, liczba długotrwale bezrobotnych oraz liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku ogółem i w podziale na płeć.

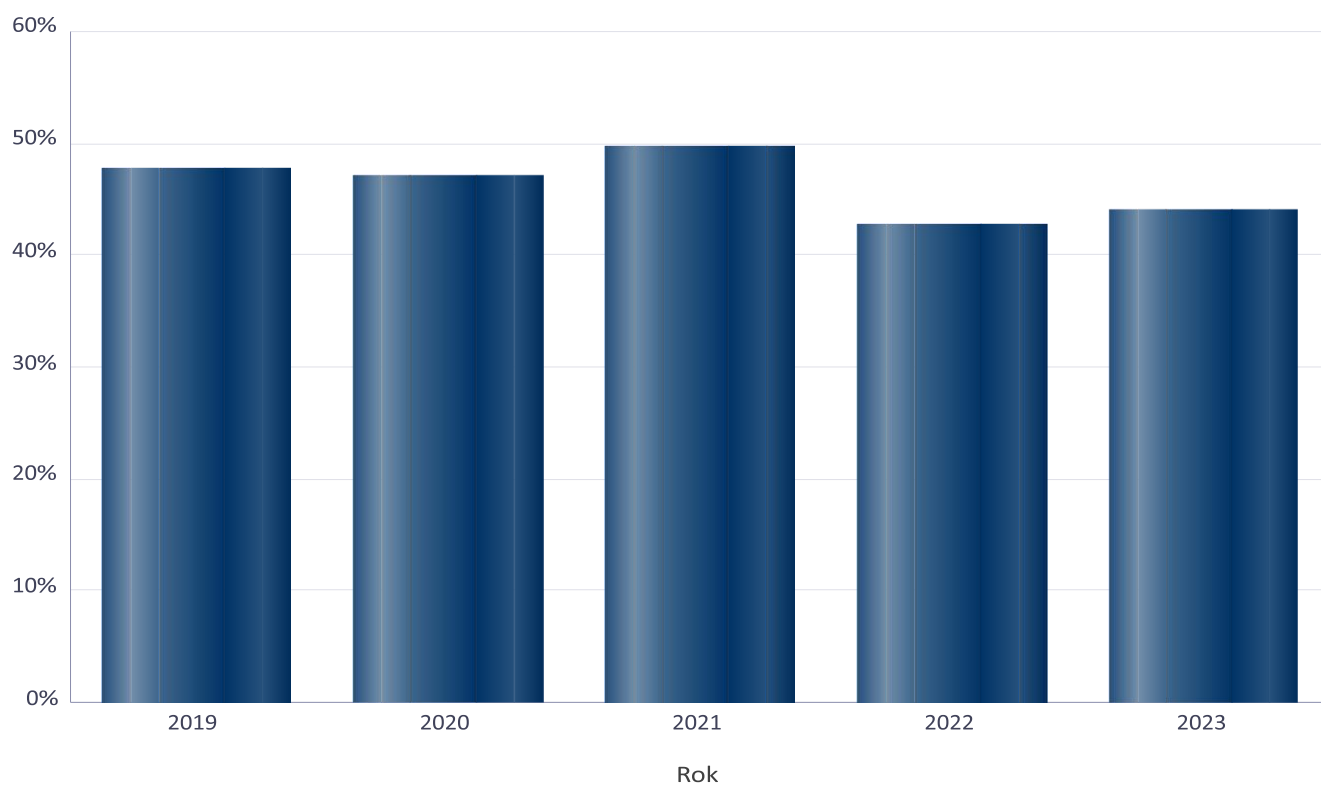
Status	Powiat		Województwo		Polska	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Osoby bezrobotne ogółem	1 159	1 260	32 818	28 320	413 294	371 950
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	221	151	5 142	3 528	66 197	53 024
Osoby długotrwale bezrobotne	403	451	14 575	11 242	214 781	169 653

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 8 Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem.

Rok	Wskaźnik
2019	48%
2020	47%
2021	50%
2022	43%
2023	44%

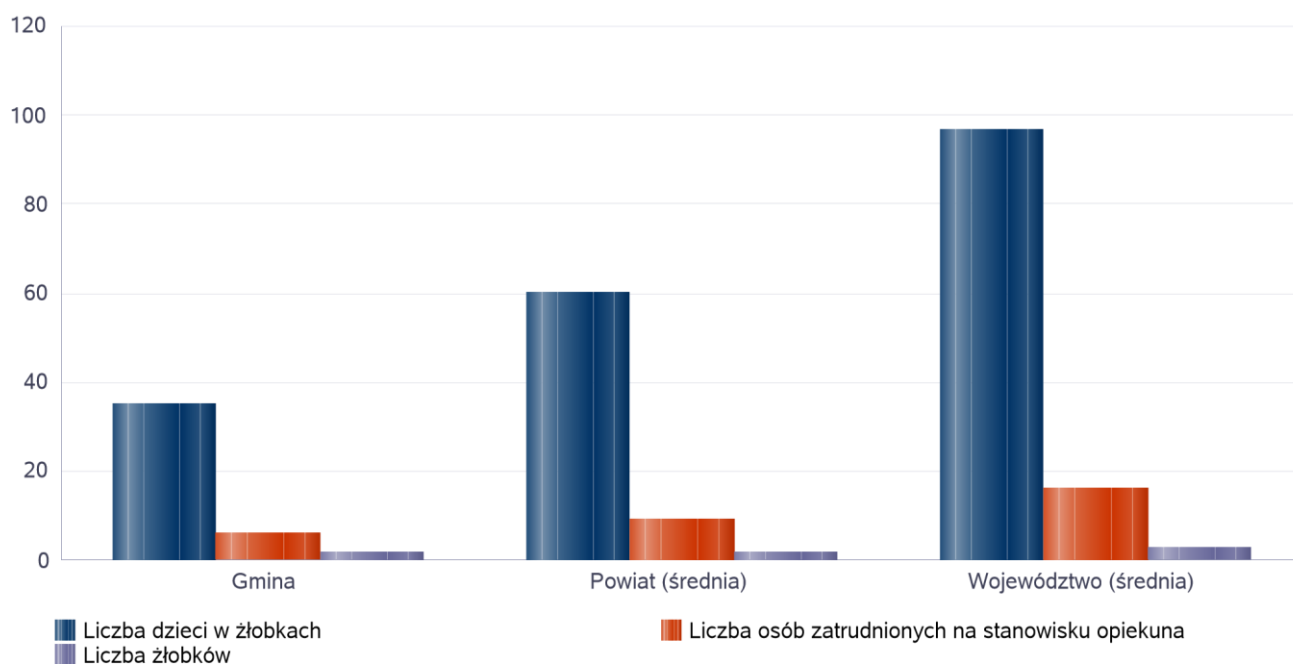

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 9 Liczba placówek i miejsc dla dzieci

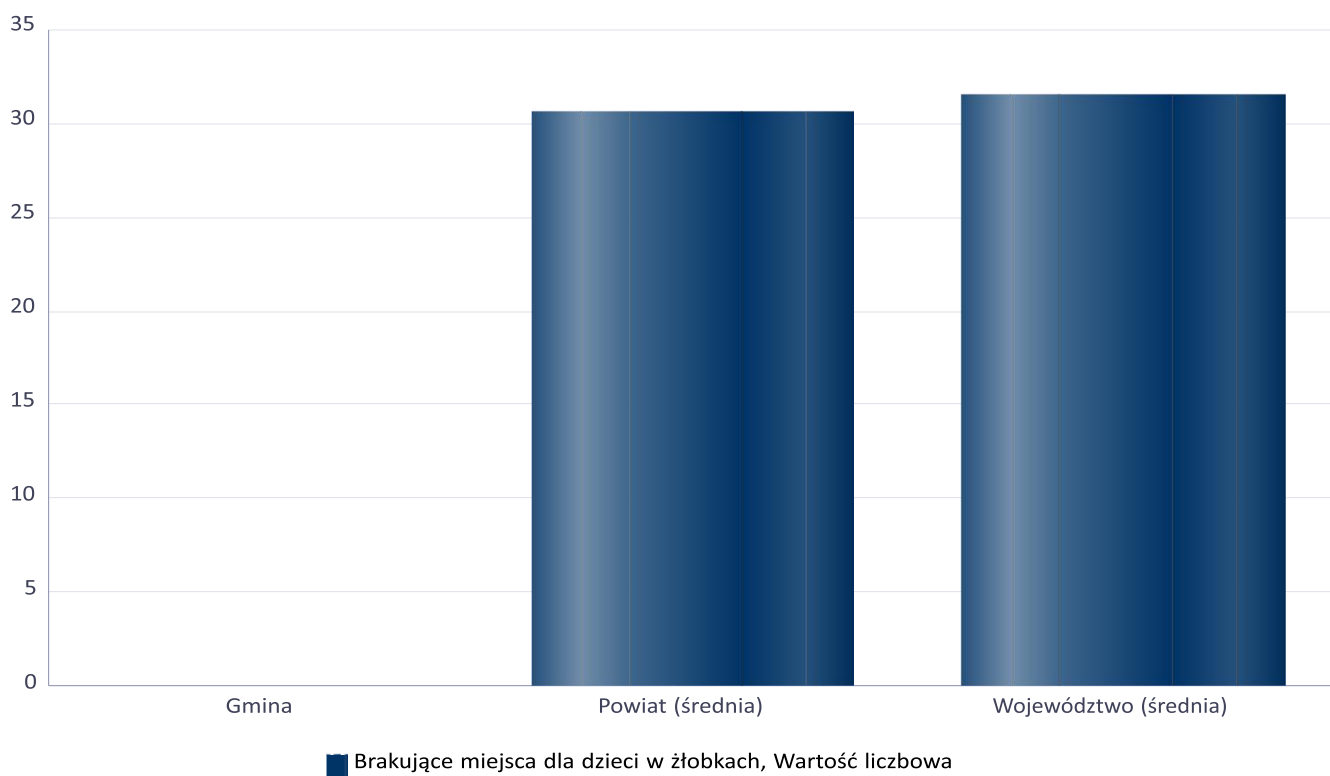
Jednostka terytorialna	Miara	Wartość liczbową
Gmina	Liczba dzieci w żłobkach	35,00
Gmina	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	6,00
Gmina	Liczba żłobków	1,00
Powiat (średnia)	Liczba dzieci w żłobkach	60,00
Powiat (średnia)	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	9,25
Powiat (średnia)	Liczba żłobków	1,88
Województwo (średnia)	Liczba dzieci w żłobkach	96,56
Województwo (średnia)	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	16,05
Województwo (średnia)	Liczba żłobków	2,63

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 10 Infrastruktura opieki nad dziećmi

Jednostka terytorialna	Miara	Wartość liczbowa
Gmina	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	0,00
Powiat (średnia)	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	30,50
Województwo (średnia)	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	31,44

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA (stan na 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024*
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA				
1	Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	1 821	1 774	1 770
2	Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	67	101	101
3	w tym z wiersza 1: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	160	157	150
4	Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	104	89	89
5	Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	11	5	5
6	Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	2	1	1
7	Liczba hospicjów	0	0	0
8	Liczba ośrodków dla cudzoziemców	X	X	X

* Wielkość prognozy nie dotyczy wartości przyrostu lub spadku.

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Dane dotyczące osób korzystających z pomocy społecznej

Pomoc i wsparcie. W Czeladzi z pomocy społecznej w 2023 roku uzyskały 342 rodziny w formie świadczeń pieniężnych, 285 rodzin w formie świadczeń niepieniężnych, co stanowiło 3,07% wszystkich mieszkańców miasta.

W roku oceny, w stosunku do 2022 roku łączna liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 62 rodziny (z 547 rodzin w 2022 roku do 485 rodzin w 2023 roku).

W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 337 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2022 o 1 osobę.

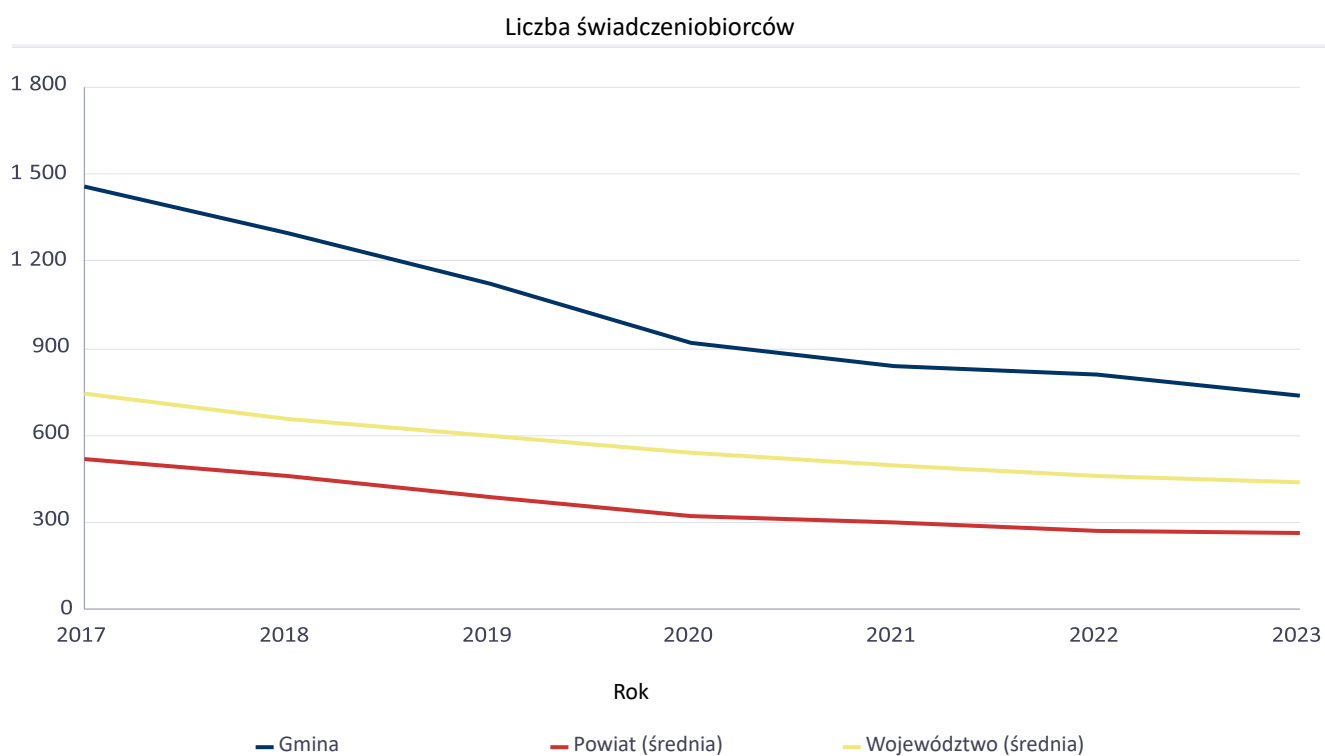
W Czeladzi najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną w 2023 roku było kolejno:

- ubóstwo (255 korzystających rodzin) długotrwała lub ciężka choroba (286 korzystających rodzin),
- bezrobocie (183 korzystające rodziny), niepełnosprawność (180 korzystających rodzin),
- bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (125 korzystających rodzin).

Niżej zaprezentowano w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć, wskaźnika deprywacji lokalnej, liczby osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć i grupy wiekowe, liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, liczby osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, z poradnictwa specjalistycznego, wskaźnika pracy socjalnej, liczby rodzin korzystających z interwencji kryzysowej, wskaźnika kontraktu socjalnego w podziale na typy, wskaźnika projektów socjalnych.

Rysunek 11 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji

Liczba świadczeniobiorców							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina	1 455	1 300	1 122	916	838	812	733
Powiat (średnia)	517	461	389	322	298	272	260
Województwo (średnia)	745	658	600	540	498	459	438

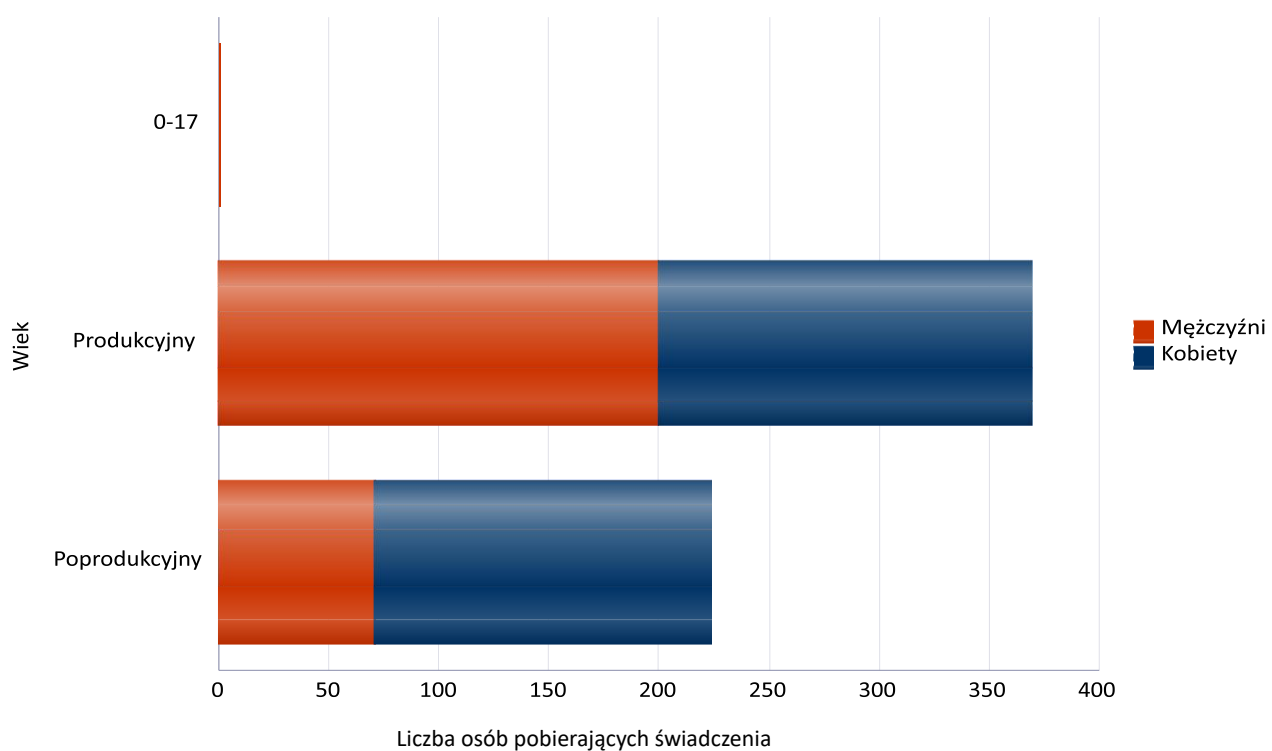

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 12 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń

Grupa	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
0-17	1	0	1
Produkcyjny	369	169	200
Poprodukcyjny	224	153	71

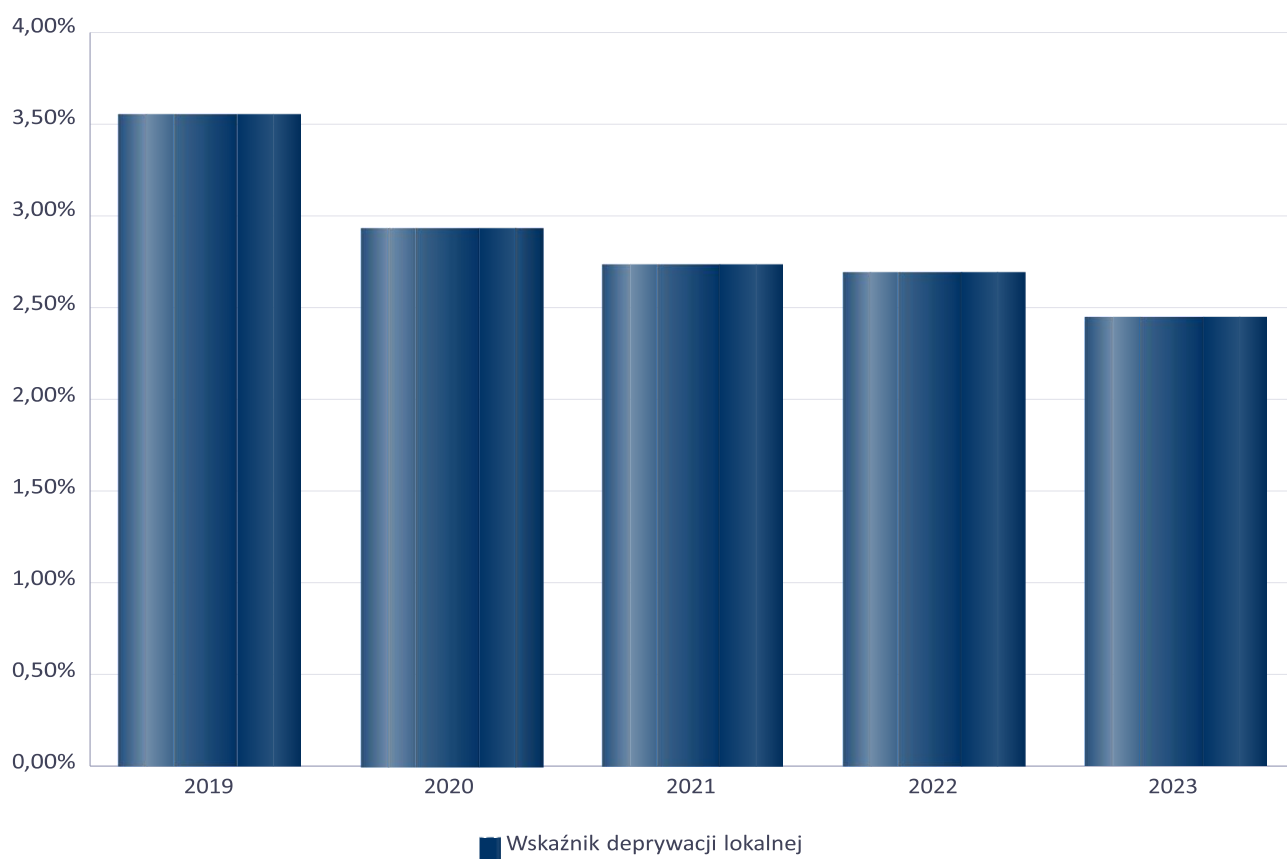

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 13 Wskaźnik deprywacji lokalnej

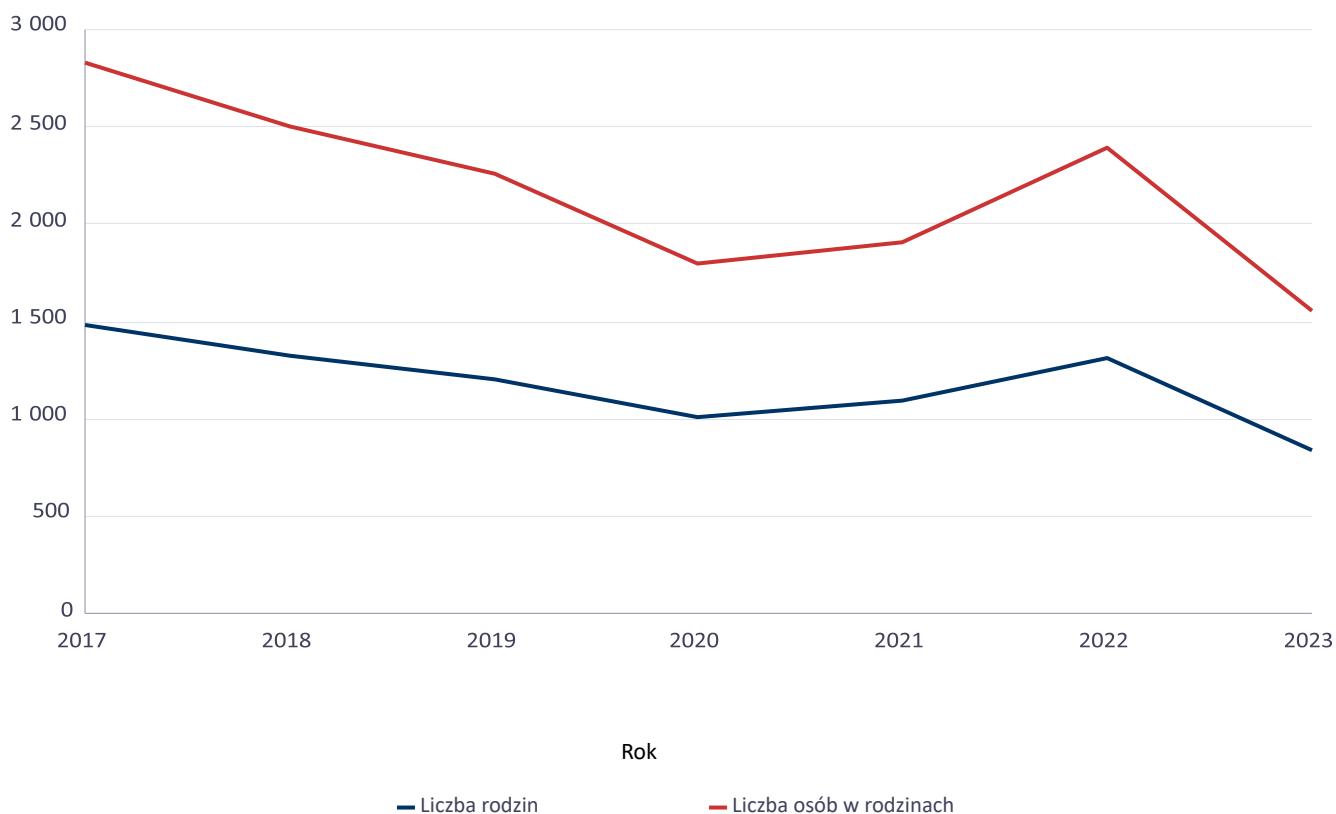
Rok	Wskaźnik deprywacji lokalnej
2019	3,54%
2020	2,93%
2021	2,72%
2022	2,68%
2023	2,44%

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 14 Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2017	1 479	2 823
2018	1 321	2 498
2019	1 200	2 264
2020	1 006	1 802
2021	1 095	1 909
2022	1 308	2 387
2023	843	1 550

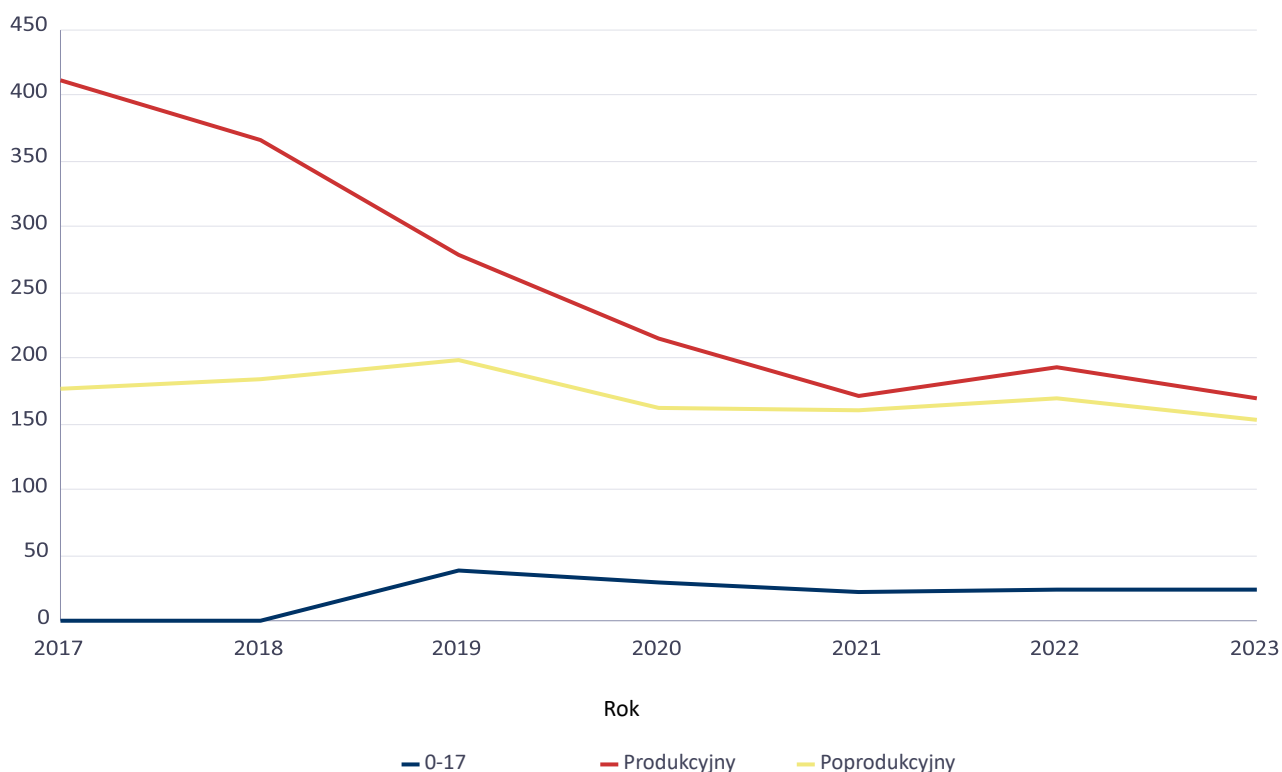

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 15 Liczba kobiet korzystających z pomocy społecznej

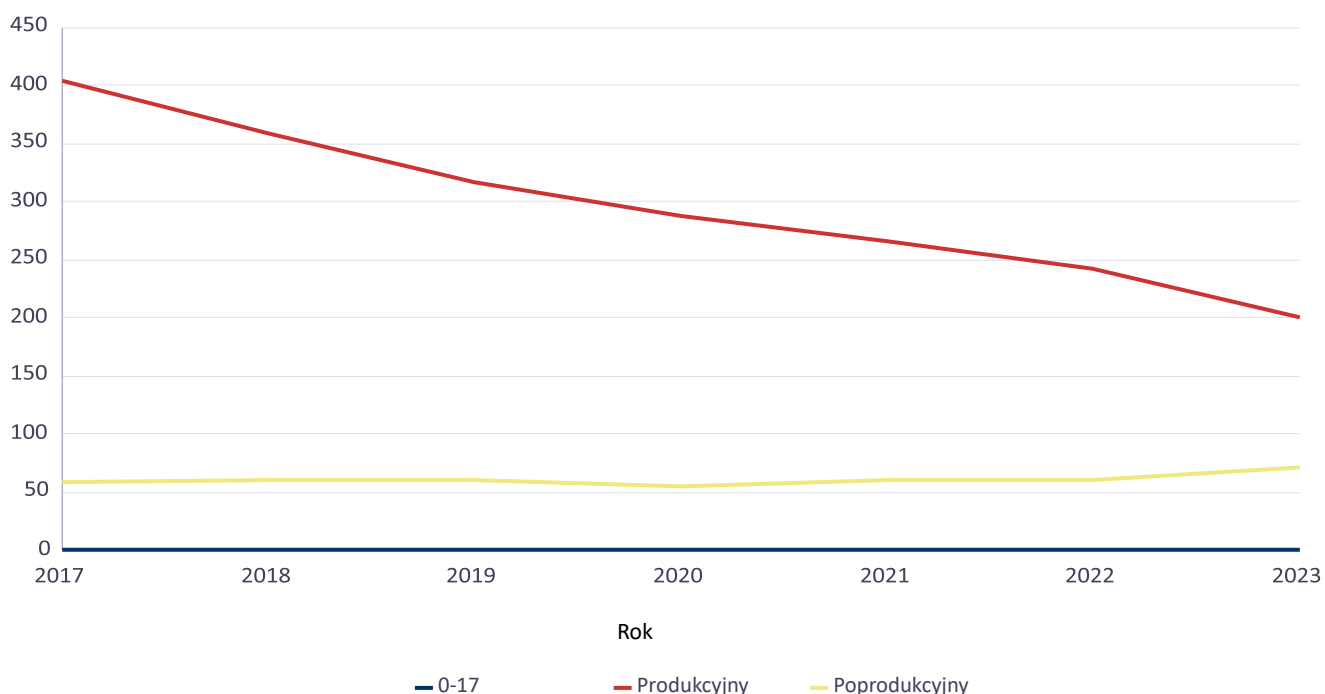
		Liczba kobiet korzystających z pomocy						
Poziom	Wiek	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Czeladź	0-17	1	1	0	0	0	0	0
	Produkcyjny	411	366	278	215	172	194	169
	Poprodukcyjny	177	184	199	162	161	170	153
Powiat (średnia)	0-17	54	46	39	29	22	25	24
	Produkcyjny	188	154	126	101	87	79	76
	Poprodukcyjny	66	65	63	54	60	56	55
Województwo (średnia)	0-17	98	86	73	62	53	62	54
	Produkcyjny	229	190	166	152	136	136	116
	Poprodukcyjny	81	82	91	84	85	86	80

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 16 Liczba mężczyzn korzystających z pomocy społecznej

		Liczba mężczyzn korzystających z pomocy						
Poziom	Wiek	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Czeladź	0-17	1	1	1	1	1	1	1
	Produkcyjny	405	359	317	288	266	243	200
	Poprodukcyjny	58	60	60	55	60	61	71
Powiat (średnia)	0-17	58	52	41	34	24	25	22
	Produkcyjny	211	184	165	141	138	116	108
	Poprodukcyjny	28	25	24	21	23	21	24
Województwo (średnia)	0-17	105	91	77	64	56	65	56
	Produkcyjny	238	206	191	183	172	157	149
	Poprodukcyjny	31	31	33	32	33	33	33

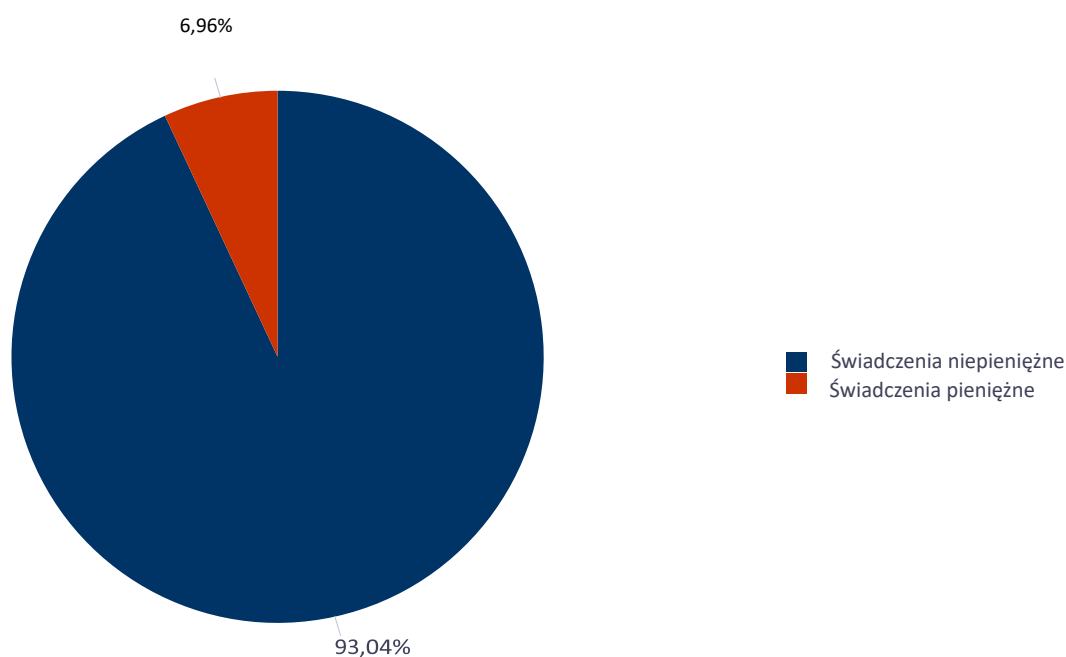
Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 17 Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń
świadczenia niepieniężne	72 265
świadczenia pieniężne	5 405

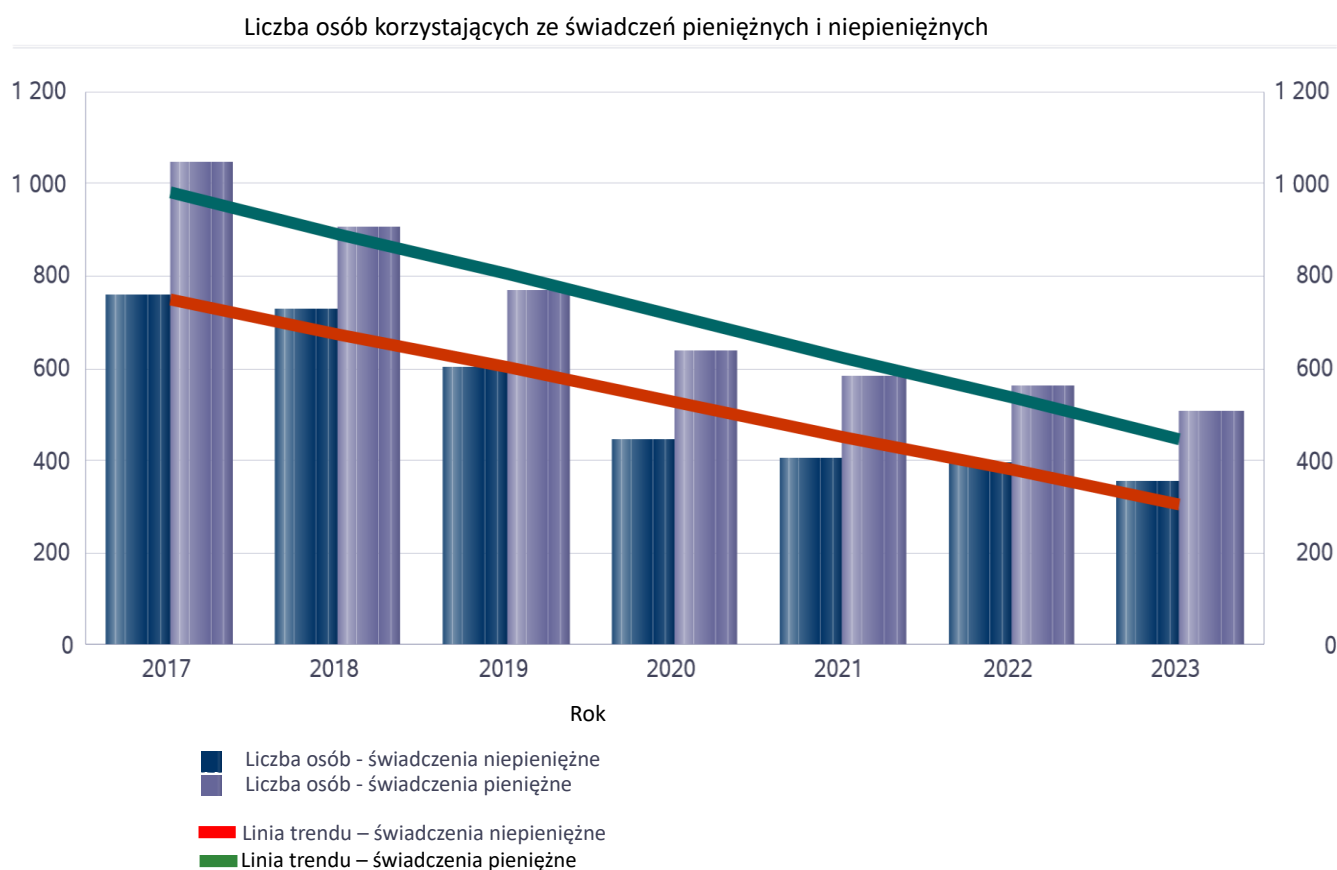
Liczba świadczeń

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 18 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

Rodzaj świadczenia	Liczba osób						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
świadczenia niepieniężne	758	725	602	447	406	395	356
świadczenia pieniężne	1 047	902	768	636	583	560	505

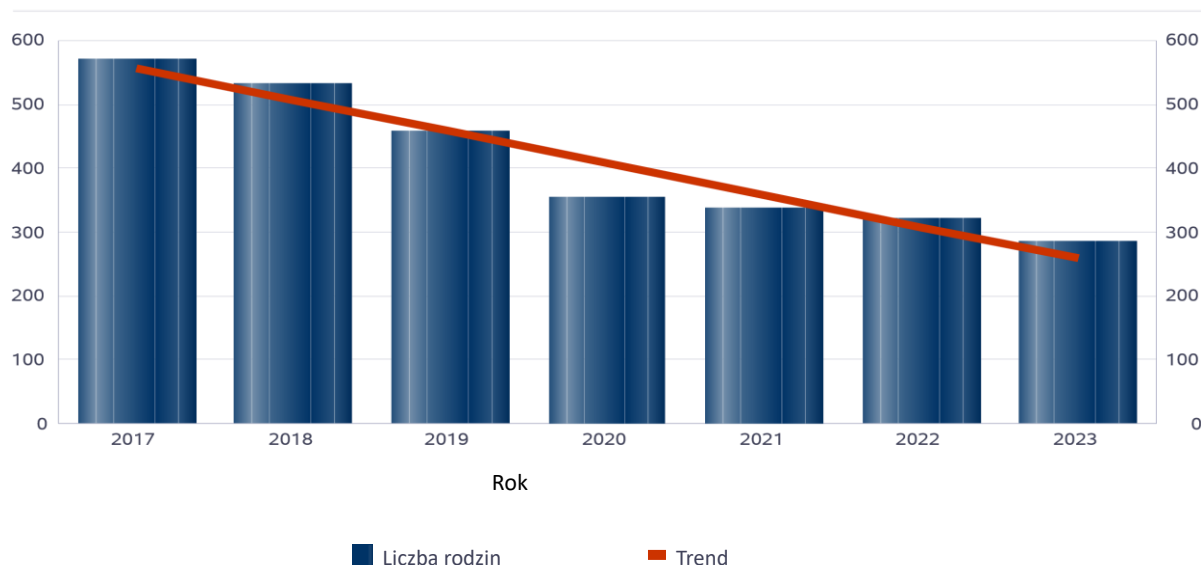

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

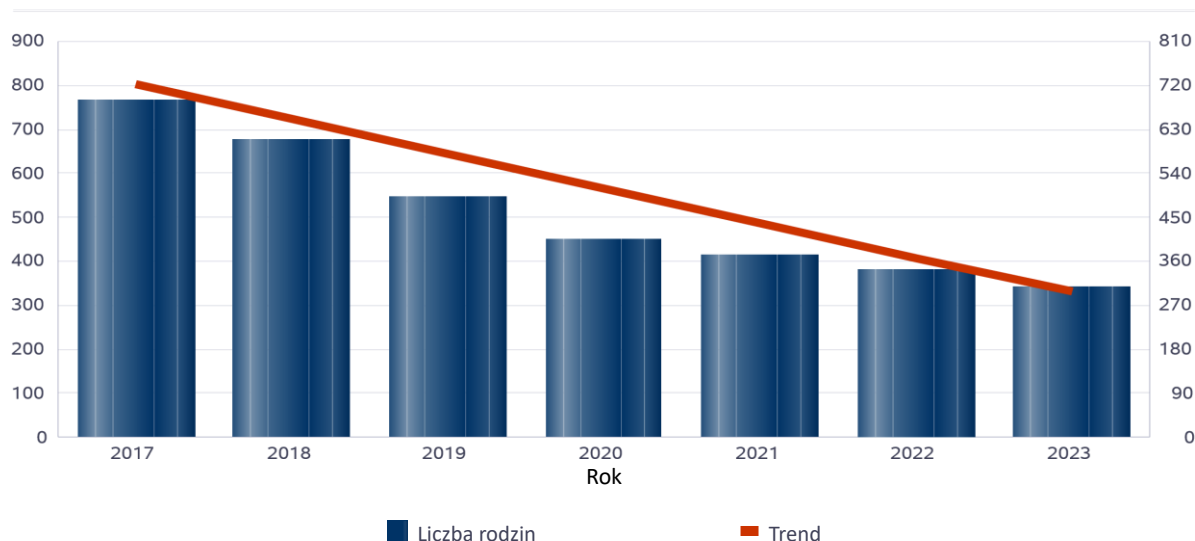
Rysunek 19 Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

	Liczba rodzin						
Rodzaj świadczenia	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
świadczenia niepieniężne	569	531	457	354	337	321	285
świadczenia pieniężne	763	674	544	450	412	381	342

świadczenia niepieniężne

świadczenia pieniężne

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

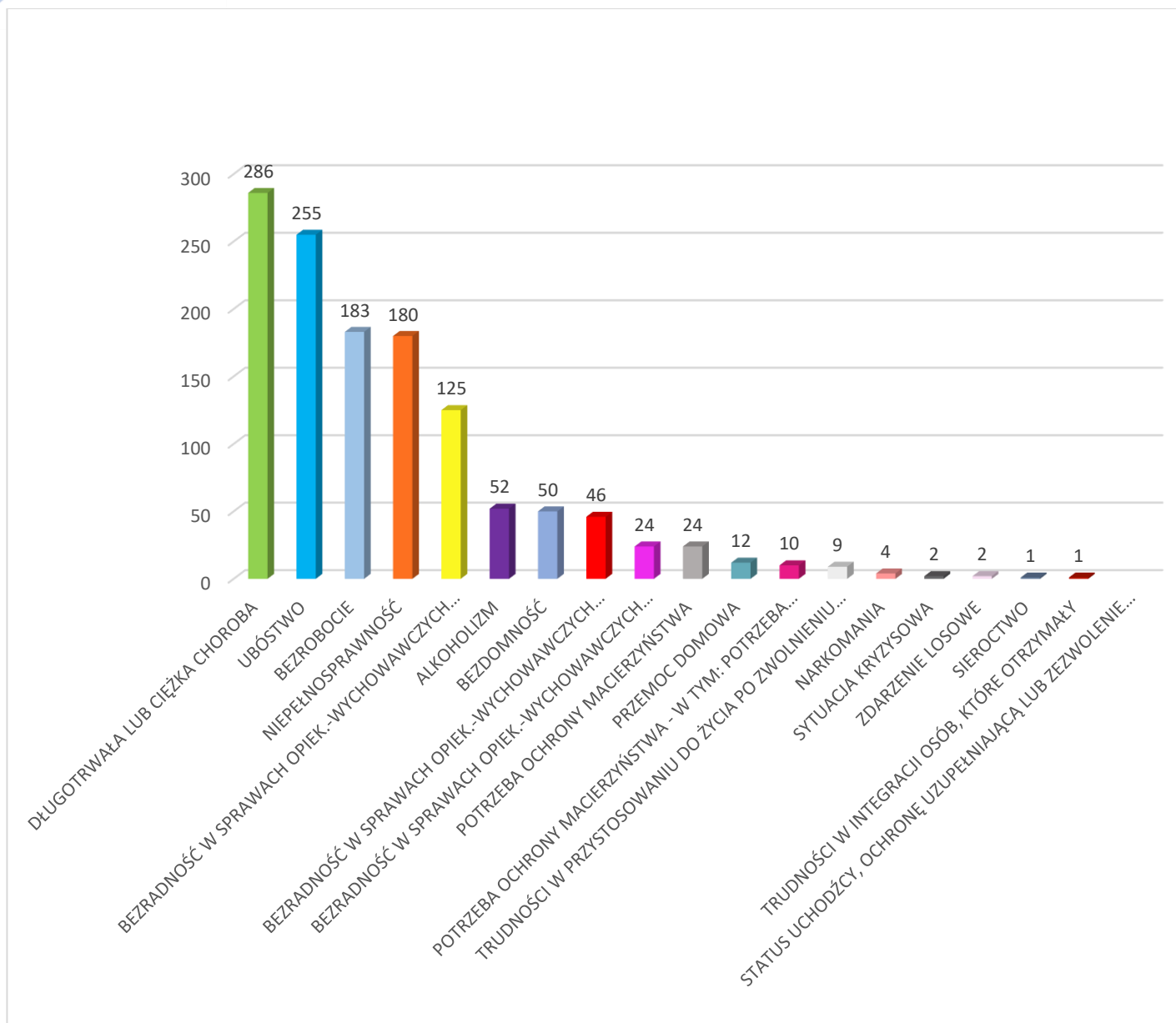

Rysunek 20 Powody udzielania pomocy rodzinom

Powody udzielenia pomocy i wsparcia - ranking	LICZBA RODZIN OGÓŁEM
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	286
UBÓSTWO	255
BEZROBOCIE	183
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	180
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	125
ALKOHOLIZM	52
BEZDOMNOŚĆ	50
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	46
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY WIELODZIETNE	24
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	24
PRZEMOC DOMOWA	12
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: POTRZEBA OCHRONY WIELODZIETNOŚCI	10
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	9
NARKOMANIA	4
SYTUACJA KRYZYSOWA	2
ZDARZENIE LOSOWE	2
SIEROCTWO	1
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY, OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ LUB ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY (art. 7 pkt 11)	1

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 21 Powody udzielenia pomocy i wsparcia

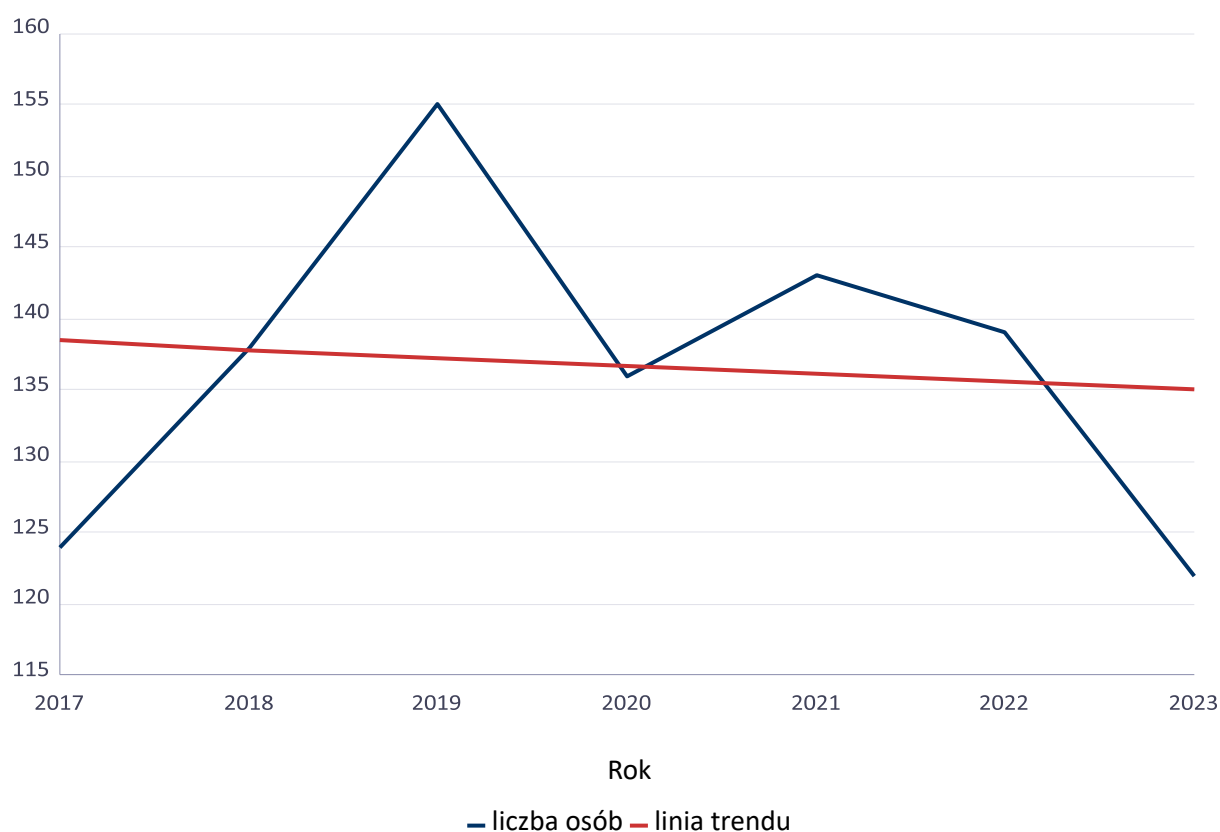

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 22 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych

Rok	Liczba osób
2017	124
2018	138
2019	155
2020	136
2021	143
2022	139
2023	122

Liczba osób

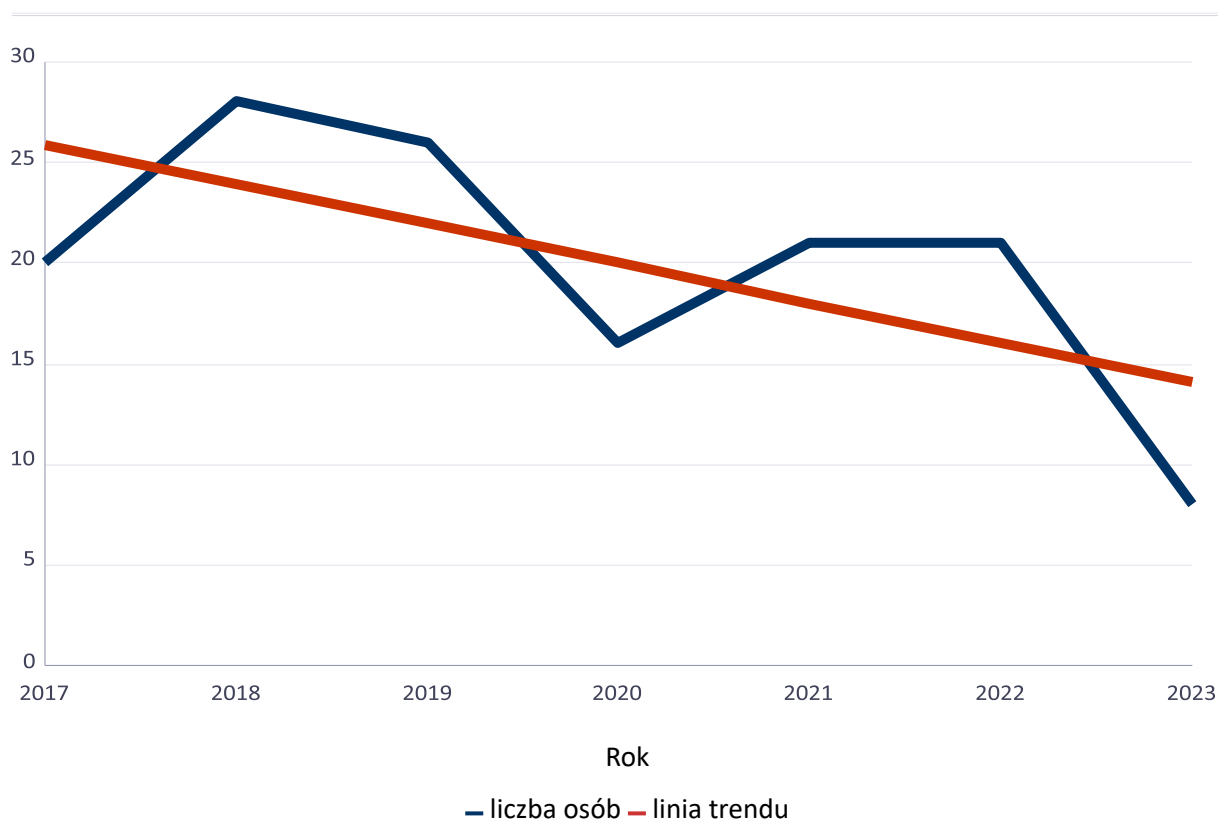
Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 23 Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych

Rok	Liczba osób
2017	20
2018	28
2019	26
2020	16
2021	21
2022	21
2023	8

Liczba osób

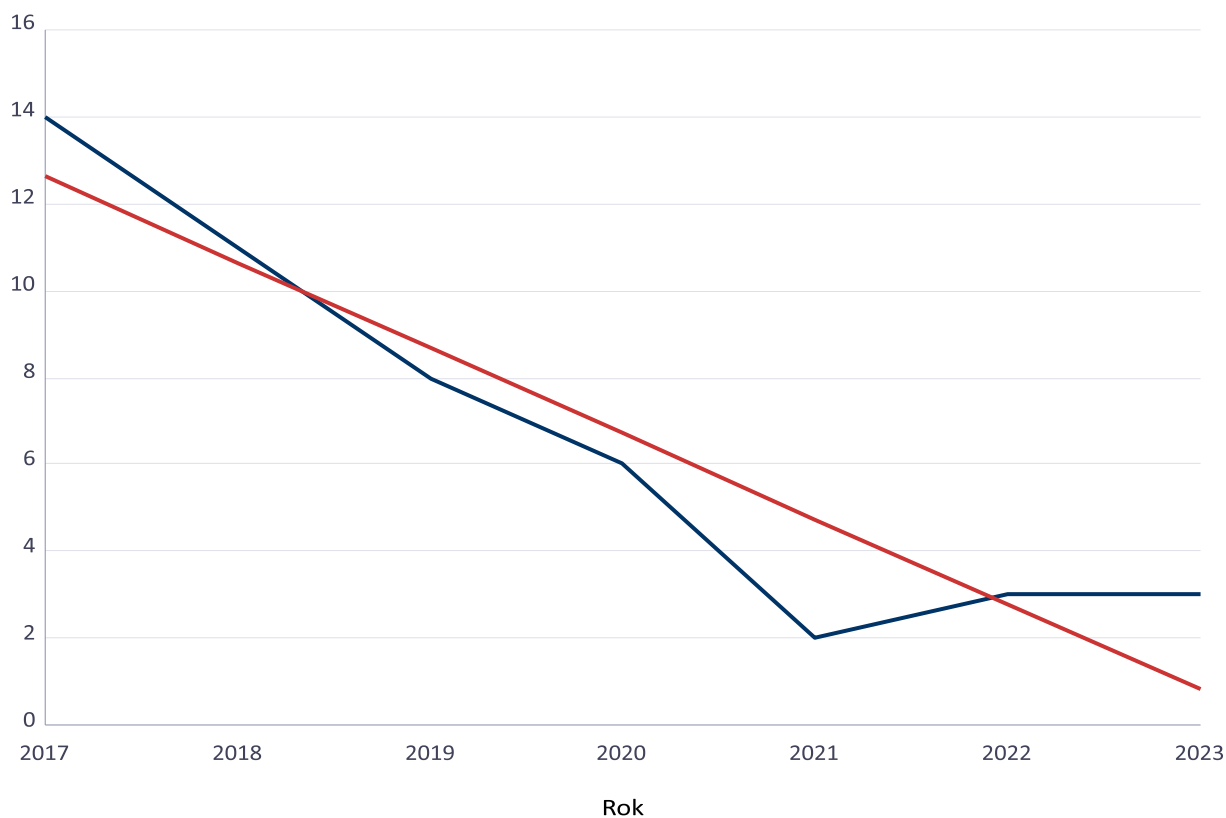
Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 24 Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Rok	Liczba osób
2017	14
2018	11
2019	8
2020	6
2021	2
2022	3
2023	3

Liczba osób

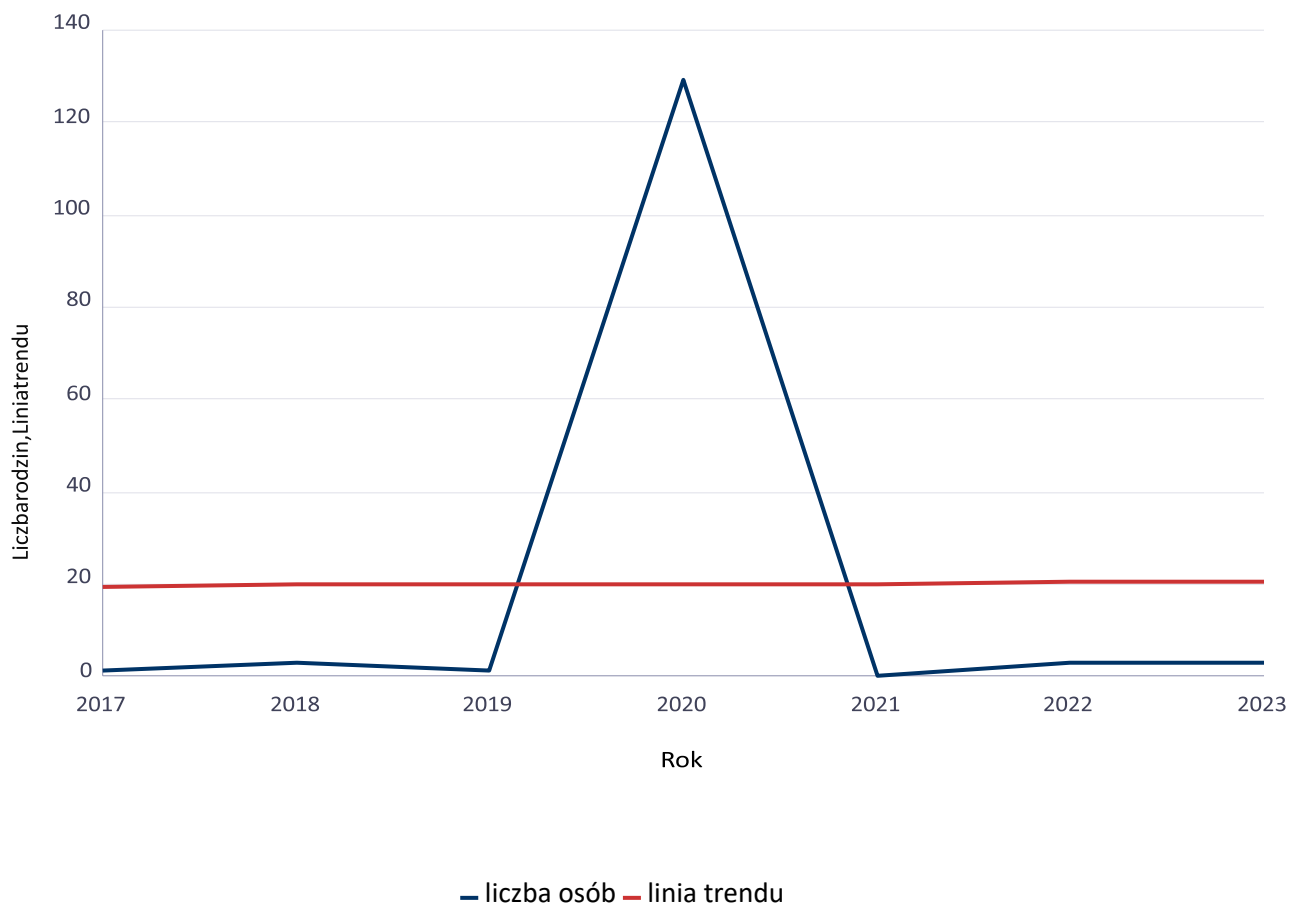
— liczba osób — linia trendu

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 25 Liczba rodzin korzystających z interwencji kryzysowej

	Liczba rodzin						
Udzielone świadczenia	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Interwencja kryzysowa	1	3	1	129	0	3	3

Liczba rodzin

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Pomoc i wsparcie w Czeladzi

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeladzi z dniem 1 stycznia 2025 roku został przekształcony w Centrum Usług Społecznych w Czeladzi. W poniższych danych wynikających ze sprawozdań jednostki za lata ubiegłe, wszędzie tam, gdzie mowa o Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, rozumie się Centrum Usług Społecznych.

Z pomocy społecznej w 2023 roku skorzystało 356 osób w formie świadczeń pieniężnych i 505 w formie świadczeń niepieniężnych.

Odpłatność Miasta za pobyt w Domu Pomocy Społecznej dotyczyła 110 osób. W Czeladzi funkcjonowało 4 asystentów rodziny, którzy objęli swoją opieką 54 rodziny. Na kolejnych stronach zaprezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w podziale na zasiłki stałe, okresowe oraz celowe, liczby asystentów rodziny, liczby rodzin wspieranych i liczby osób objętych pracą asystenta rodziny. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oprócz zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej, która jest filarem działań MOPS, realizował także zadania z zakresu ustaw o:

- świadczeniach rodzinnych,
- pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem"
- dodatkach mieszkaniowych,
- systemie oświaty (pomoc materialna dla uczniów),
- wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Karcie Dużej Rodziny,
- dodatku osłonowym,
- pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- dodatku węglowym,

- szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw,
- zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych,
- o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu,
- o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej,
- finansach publicznych,

dodatkowo:

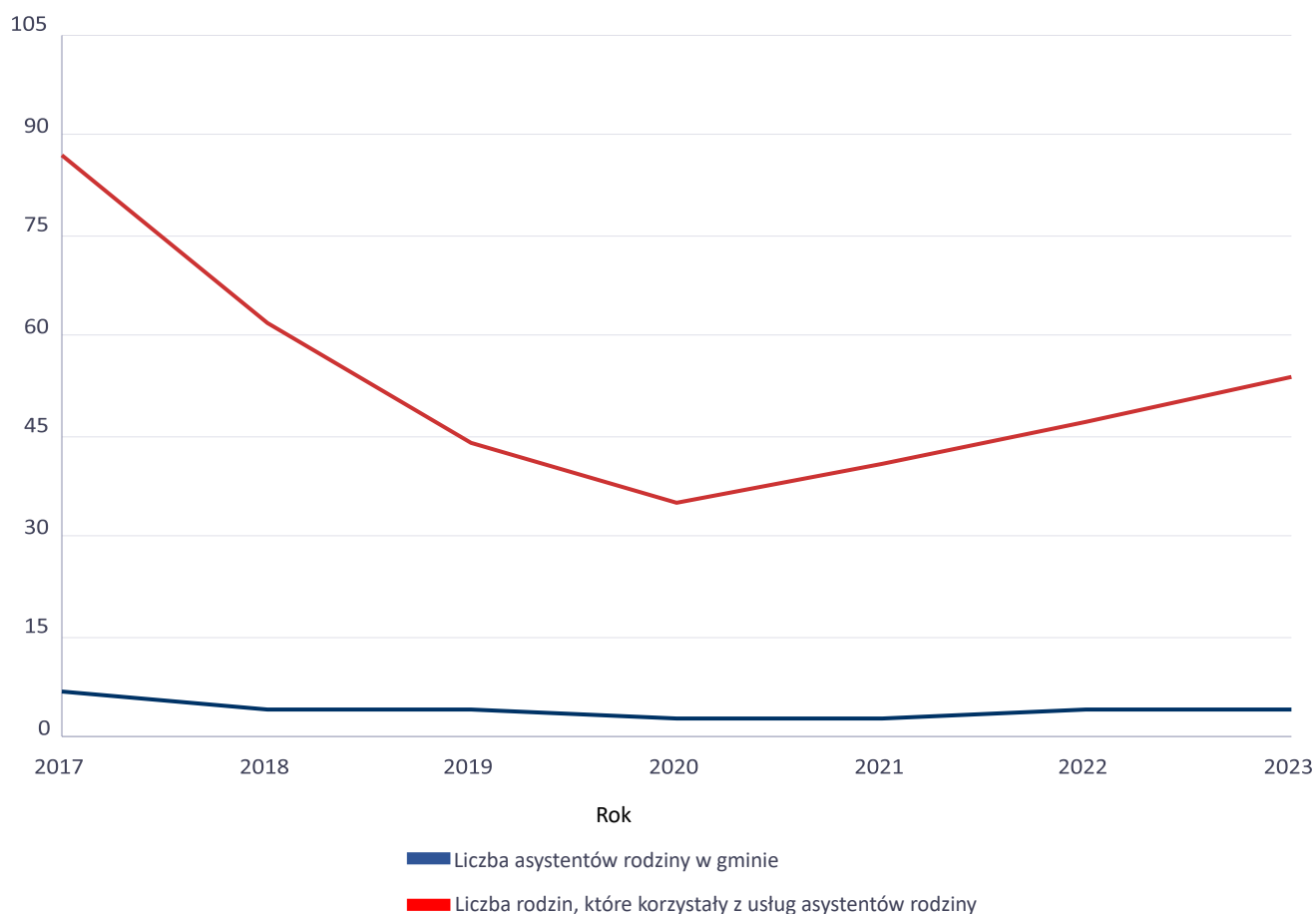
- realizuje projekty ze środków Unii Europejskiej,
- koordynuje działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy,
- uczestniczy w pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- uczestniczy w pracach Społecznej Komisji Mieszkaniowej,
- realizuje przewozy osób niepełnosprawnych do Środowiskowych Domów Samopomocy,
- realizuje Program Rodzinka 2+,
- realizuje Czeladzki Program Senior 60+,
- realizuje Program "Opieka wytchnieniowa" - edycja 2023,
- realizuje Program "Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" - edycja 2023
- realizuje Program „Korpus Wsparcia Seniora” - edycja 2023
- prowadzi Klub Seniora „Wrzos”,
- prowadzi Placówkę Wsparcia Dziennego „Planeta Saturn” na ul. Biedermanna 2,
- koordynuje działania realizowane w Centrach Usług Społecznościowych i Aktywności Lokalnej na ul. Biedermanna 2 i ul. Rynek 22,
- współpracuje z Caritas Diecezji Sosnowieckiej w ramach program FEPŻ,

Rysunek 26 Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba asystentów rodziny w gminie	7	4	4	3	3	4	4
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	87	62	44	35	41	47	54

Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeladzi realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007 o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, zarówno w zakresie ustalenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla osób uprawnionych do alimentów jak również wszystkie ustawowe działania wynikające z ww. ustawy prowadzone wobec dłużników alimentacyjnych. Na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2023 roku wydano kwotę 883.609,68 zł. W wyżej wymienionym okresie wypłacono 2037 świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

„Za życiem”

W dniu 01.01.2017 roku weszła w życie ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin, w których urodziło się dziecko z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem lub nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu (DZ. U. z dnia 17 listopada 2016r., poz. 1860). Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje ojcu lub matce dziecka, a także opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na wysokość dochodu. Wniosek o wypłatę świadczenia składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin. Jednorazowe świadczenie przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu. W 2021 roku skorzystały dwie rodziny, którym wypłacono jednorazowo kwotę 4.000,00 zł, co łącznie wyniosło 8.000,00 zł. W 2022 roku skorzystała jedna rodzina, której wypłacono jednorazowo 4.000,00 zł. W 2023 roku skorzystały dwie rodziny, którym wypłacono jednorazowo kwotę 4.000,00 zł, co łącznie wyniosło 8.000,00 zł.

Świadczenia rodzinne dla uchodźców w związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie

W dniu 12.03.2022r. weszła w życie z mocą obowiązującą od 24.02.2022r. ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Zgodnie z art. 26 ww. ustawy obywatele Ukrainy, którzy w związku z konfliktem zbrojnym, po 24.02.2022r. osiedlili się w Polsce, mogą korzystać ze świadczeń wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych. Na podstawie złożonych wniosków w 2023 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeladzi Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych wypłacił świadczenia rodzinne na łączną kwotę 193.668,64 zł dla 36 rodzin.

Dodatek dla gospodarstw domowych na inne źródła ciepła

W dniu 20.09.2022r. weszła w życie ustawa o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw, której celem było wspomoczenie gospodarstw domowych ogrzewających swój dom lub mieszkanie urządzeniami zasilanymi innym paliwem niż węgiel kamienny. Wysokość dodatku była uzależniona od paliwa, którym zasilano urządzenie grzewcze i prezentowała się następująco:

1. 3000 złotych - w przypadku, gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe zasilany pelletem drzewnym lub innym rodzajem biomasy, z wyłączeniem drewna kawałkowego;
2. 1000 złotych - w przypadku, gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy, zasilane drewnem kawałkowym;
3. 500 złotych - w przypadku, gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG; (za gaz skroplony LPG uważa się mieszaninę gazów: propanu i butanu).
4. W 2022r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeladzi wypłacił 261 dodatków dla gospodarstw domowych na łączną kwotę 511.000,00 zł. W 2023r. w związku z postępowaniem odwoławczym i przeprowadzonym postępowaniem wyjaśniającym wypłacono 1 dodatek na kwotę 1.000,00 zł.

Dodatek elektryczny

W dniu 18.10.2022 roku weszła w życie ustawa z dnia 7 października 2022 roku o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej. Na podstawie ww. ustawy odbiorcy, którzy są stroną umowy z przedsiębiorstwem energetycznym lub członkiem gospodarstwa domowego mogą ubiegać się o jednorazowe świadczenie, w związku z ogrzewaniem mieszkania lub domu energią elektryczną. Osoby posiadające mikroinstalację fotowoltaiczną, zostali wyłączeni z grona osób mogących otrzymać przedmiotowe świadczenie. Przyznanie świadczenia nie jest uzależnione od kryterium dochodowego, a jego wysokość uzależniona jest od zużycia prądu w 2021r. Gospodarstwo domowe może starać się o kwotę podstawową w wysokości 1.000,00 zł, natomiast w przypadku zużycia powyżej 5 MWh można ubiegać się kwotę

podwyższoną do 1.500,00 zł. Wnioski o przyznanie dodatku elektrycznego można było składać od 01.12.2022 do 01.02.2023r. i w sumie wpłynęły 454 wnioski. W 2023 roku wypłacono 434 dodatki elektryczne na łączną kwotę 508.000,00 zł.

Refundacja podatku VAT za zakupione paliwo gazowe w 2023r i do 30.06.2024r.

Zgodnie z ustawą z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu, gospodarstwa domowe, które używają gazu do celów grzewczych, mogą ubiegać się o zwrot podatku VAT za gaz. Powyższe oznacza, że gaz musi być wykorzystywany do ogrzewania domu lub mieszkania. Zwrotu podatku VAT nie otrzymają więc osoby wykorzystujące gaz tylko w kuchni do gotowania, jak również ci, którzy podgrzewają gazem wodę użytkową. Kolejnym warunkiem jest kryterium dochodowe:

2.100,00 zł dla jednoosobowego gospodarstwa domowego,

1.500,00 zł/os. w przypadku gospodarstwa wieloosobowego.

W 2023 roku do Ośrodka wpłynęło 96 wniosków o refundację podatku VAT za dostarczone paliwo w 2023r. Po analizie ww. wniosków w 2023r. dokonano wypłaty 62 świadczeń na łączną kwotę 13.411,01 zł.

Dodatki mieszkaniowe

Dodatki mieszkaniowe przyznawane są na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1335). Jest to świadczenie pieniężne wypłacane na utrzymanie posiadanego lub wynajmowanego mieszkania lub domu jednorodzinnego. Wysokość przyznanych świadczeń na dodatek mieszkaniowy w 2023 roku wyniosła 1 998 075,73 zł.

Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów

Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta Czeladź, udzielana jest na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2022 r. poz. 2230) w formie stypendiów i zasiłków szkolnych. Zadaniem pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów, w formie stypendiów i zasiłków szkolnych jest zmniejszenie różnic w dostępie do edukacji, wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia. Świadczenia te przyznawane są uczniom w formie całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, realizowanych w szkole albo poza nią, bądź

w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym w tym w szczególności zakup podręczników. Wydatkowane środki przeznaczone były na stypendia dla 14 uczniów w kwocie 9. 298,17 zł.

Karta Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny przyznawana jest na podstawie Ustawy z dnia 5 grudnia 2014r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 2424) i przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu, oraz rodzicom dzieci już dorosłych, którzy wychowali co najmniej troje dzieci, bez względu na aktualny wiek dzieci. Karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny. Karta przysługuje samotnemu rodzicowi, rodzicom (także zastępczym, opiekunom w pieczy zastępczej), małżonkowi rodzica. Kartę otrzymują nie tylko obywatele polscy, ale też cudzoziemcy mający miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielony w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 i art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2023 r. poz. 519), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkuje z członkami rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; mający pozwolenie na pobyt stały w Polsce. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki mogą oferować nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni. Przystępując do programu zyskują prawo do posługiwania się znakiem „Tu honorujemy Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny”. W 2023 roku przyznano 217 kart tradycyjnych i 227 kart elektronicznych. Na obsługę zadania przeznaczono kwotę 1.954,00 zł. Całkowita liczba wydanych kart od 2014r. do końca 2023r. wyniosła 2 165 szt.

Program Rodzinka 2+

Od 1 stycznia 2016 roku każda rodzina, która mieszka w Czeladzi i posiada co najmniej dwoje dzieci, może przystąpić do Programu Rodzinka 2+. Program ten jest jednym z elementów polityki prorodzinnej prowadzonej przez Miasto Czeladź. Wdrożenie go daje możliwość wsparcia czeladzkich rodzin, również przez lokalnych przedsiębiorców. Uruchomienie

Programu tworzy podwaliny dla szeregu innych przedsięwzięć miejskich, których odbiorcami są czeladzkie rodziny. Podejmowane działania lokalne wpływają na tworzenie pozytywnej atmosfery poszanowania i akceptacji wartości rodziny. Celami Programu są: budowanie przychylnego klimatu wśród lokalnej społeczności dla czeladzkich rodzin, kształtowanie pozytywnych postaw społecznych, eliminowanie negatywnych stereotypów i propagowanie pomocniczości wśród mieszkańców Czeladzi oraz odciążenie domowych budżetów rodzin objętych programem. Każda czeladzka rodzina posiadająca kartę Rodzinka 2+, może korzystać z wielu ulg, rabatów oferowanych przez Partnerów Programu. Do udziału w Programie pozyskiwani są sukcesywnie Partnerzy zewnętrzni (podmioty gospodarcze, organizacje społeczne), aby poszerzać i urozmaicać pakiet ulg, usługi te odciążają ich budżety domowe, zachęcają do korzystania z dóbr oferowanych przez Miasto, zaktywizują i integrują poprzez udział w organizowanych wspólnie wydarzeniach miejskich.

✓ Ilość wydanych kart Rodzinka 2+ w 2023r. - 19 szt.

Całkowita ilość wydanych kart od stycznia 2016 r. do grudnia 2023r. wynosi – 2018 szt. Od 2014 roku podpisano 44 porozumienia z prywatnymi oferentami, którzy zapewniają dla Rodzin 2+ ulgi na zakup swoich produktów i usług.

Czeladzki Program Senior 60+

Od 1 października 2015r. Czeladź rozpoczęła realizację programu „Czeladzki Senior 60+”. Jest on skierowany do osób, które ukończyły 60 rok życia i mieszkają w Czeladzi. Program jest jednym z elementów lokalnej polityki społecznej wobec ludzi starszych. Wdrożenie Programu pozwala na kształtowanie w lokalnym społeczeństwie pozytywnego wizerunku osób wchodzących w jesień życia, eliminowanie negatywnych stereotypów związanych ze starością. Nadrzędnym celem Programu jest włączenie Seniorów do aktywnego życia w społeczności lokalnej, zwiększenie dostępności do miejskich usług oraz odciążenie ich budżetu. Intencją Programu jest stworzenie czeladzkim mieszkańcom w wieku 60 lat i więcej, możliwości korzystania z zaoferowanych przez jednostki miejskie oraz inne podmioty zewnętrzne pakietu ulg, rabatów na usługi oraz towary. W programie mogą uczestniczyć wszyscy mieszkańcy Czeladzi, którzy ukończyli 60 lat, bez względu na kryterium dochodowe. Wśród partnerów Programu są zarówno jednostki samorządowe, oferujące usługi z zakresu sportu i rekreacji, jak też inne podmioty zewnętrzne, takie jak sklepy, zakłady usługowe, biura podróży, uzdrowiska, salony kosmetyczne. Każdy, kto spełnia powyższe warunki może przystąpić do programu.

- ✓ w 2023r. wydano 112 kart Senior 60+

Całkowita ilość wydanych kart od października 2015r. wyniosła 2169 szt.

Pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

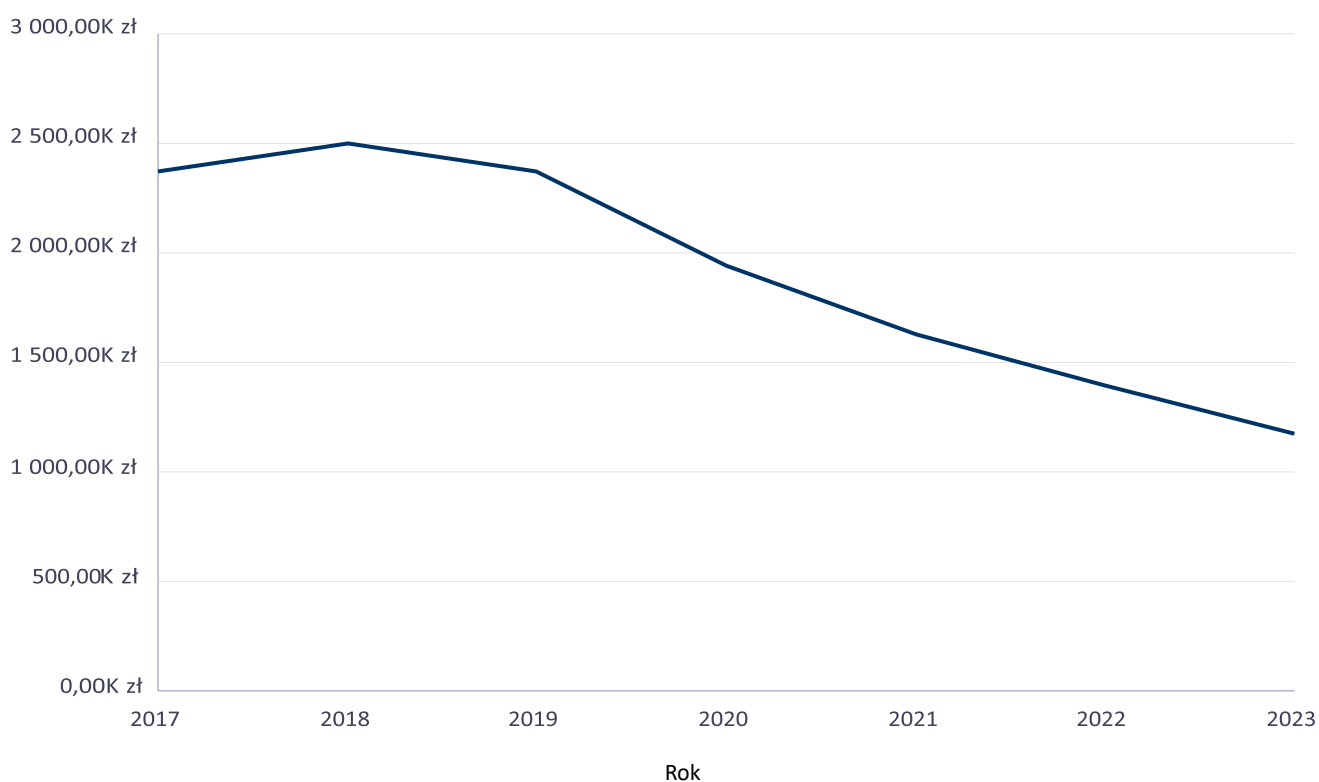
W związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy i art.13 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, zostały przyznane każdemu podmiotowi w szczególności osobie fizycznej świadczenia pieniężne za zapewnienie na własny koszt zakwaterowania i wyżywienia.

1. Liczba złożonych wniosków o świadczenie z art.13 (stan na 31 grudnia 2023r.) – 187 wniosków.
2. Liczba obywateli Ukrainy objętych wnioskami z art.13 (stan na 31 grudnia 2023r,) - 359 osób.
3. Liczba pozytywnie rozpatrzonych wniosków (stan na 31 grudnia 2023r.) - 183 wnioski.
4. Łączna kwota wypłaconych świadczeń wnioskodawcom (stan na 31 grudnia 2023r.) – 509 880,00 zł.

Rysunek 27 Kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami ogółem wypłaconych w ciągu roku

Rok	Kwota
2017	2 373 196,39 zł
2018	2 495 257,17 zł
2019	2 376 315,61 zł
2020	1 946 601,18 zł
2021	1 631 990,23 zł
2022	1 391 670,21 zł
2023	1 179 936,27 zł

Kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka

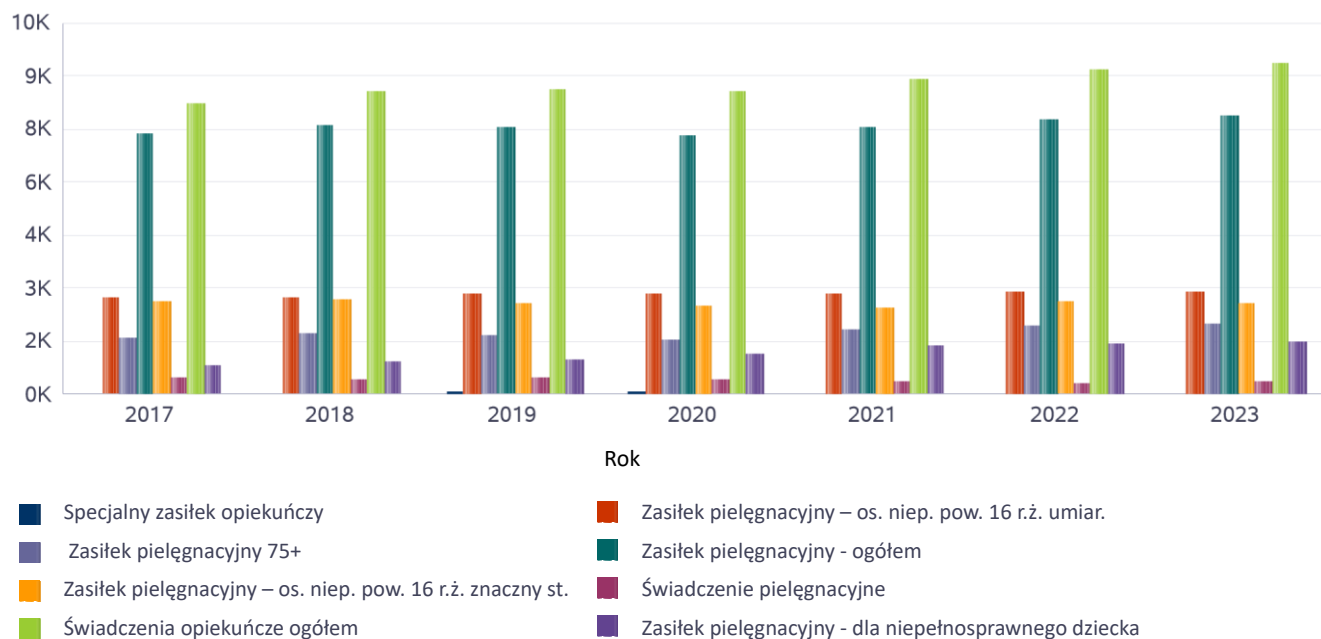

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Liczba świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy.

Rysunek 28 Liczba świadczeń

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Specjalny zasiłek opiekuńczy	42	39	89	76	46	24	12
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	2 704	2 746	2 843	2 865	2 868	2 889	2 925
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	1 585	1 742	1 652	1 557	1 838	1 925	2 024
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	7 378	7 596	7 504	7 317	7 503	7 747	7 857
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	2 619	2 664	2 562	2 497	2 448	2 622	2 550
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	470	444	447	398	349	311	358
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	8 215	8 555	8 596	8 520	8 911	9 192	9 353
Świadczenie pielęgnacyjne	795	920	1 003	1 127	1 362	1 421	1 484

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

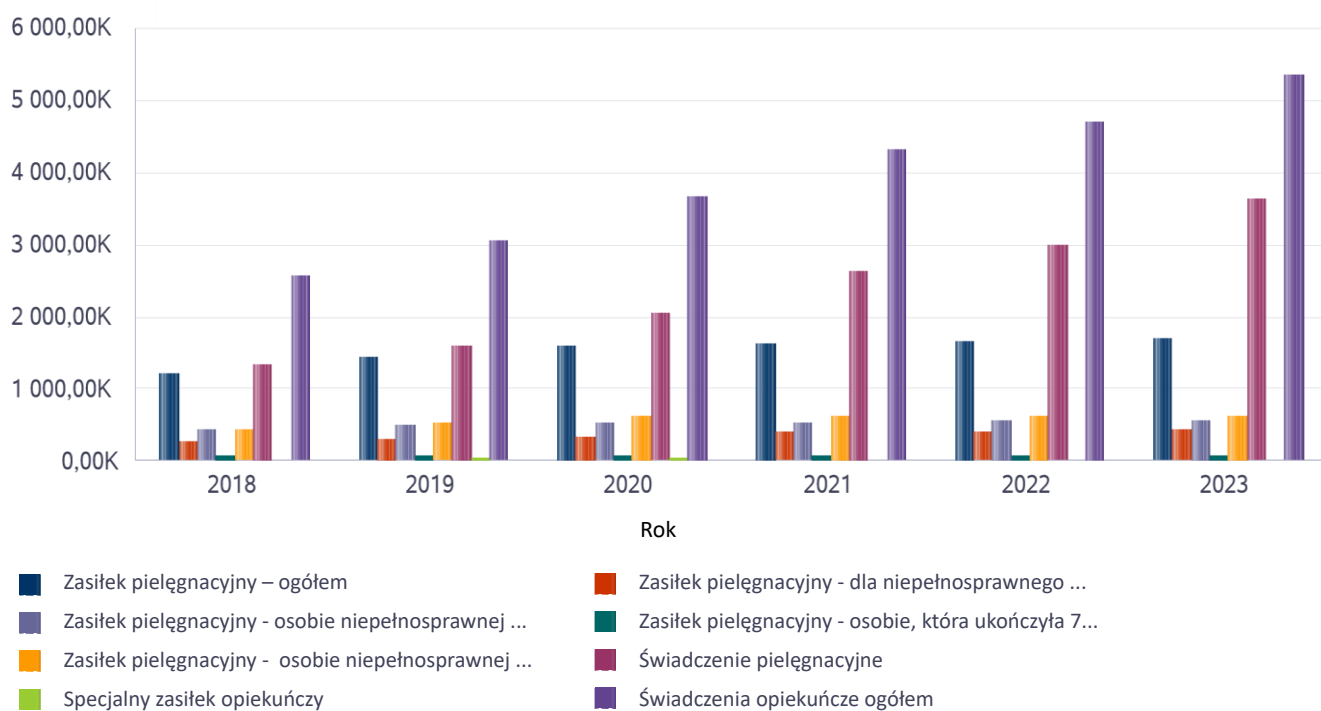
Kwota świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna.

Rysunek 29 kwota świadczeń

	Kwota świadczeń					
Świadczenia opiekuńcze	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	1 200 364,00	1 419 864,00	1 578 673,00	1 619 447,00	1 672 112,00	1 695 855,00
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	275 136,00	312 391,00	336 000,00	396 714,00	415 492,00	436 860,00
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	420 726,00	484 612,00	538 419,00	528 376,00	565 932,00	550 392,00
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	70 351,00	84 698,00	85 904,00	75 328,00	67 126,00	77 271,00
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	434 151,00	538 163,00	618 350,00	619 029,00	623 562,00	631 332,00
Świadczenie pielęgnacyjne	1 349 877,00	1 577 580,00	2 045 230,00	2 639 828,00	2 987 573,00	3 619 540,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	20 880,00	54 960,00	47 120,00	28 360,00	14 460,00	7 440,00
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	2 571 121,00	3 052 404,00	3 671 023,00	4 287 635,00	4 674 145,00	5 322 835,00

Kwota świadczeń

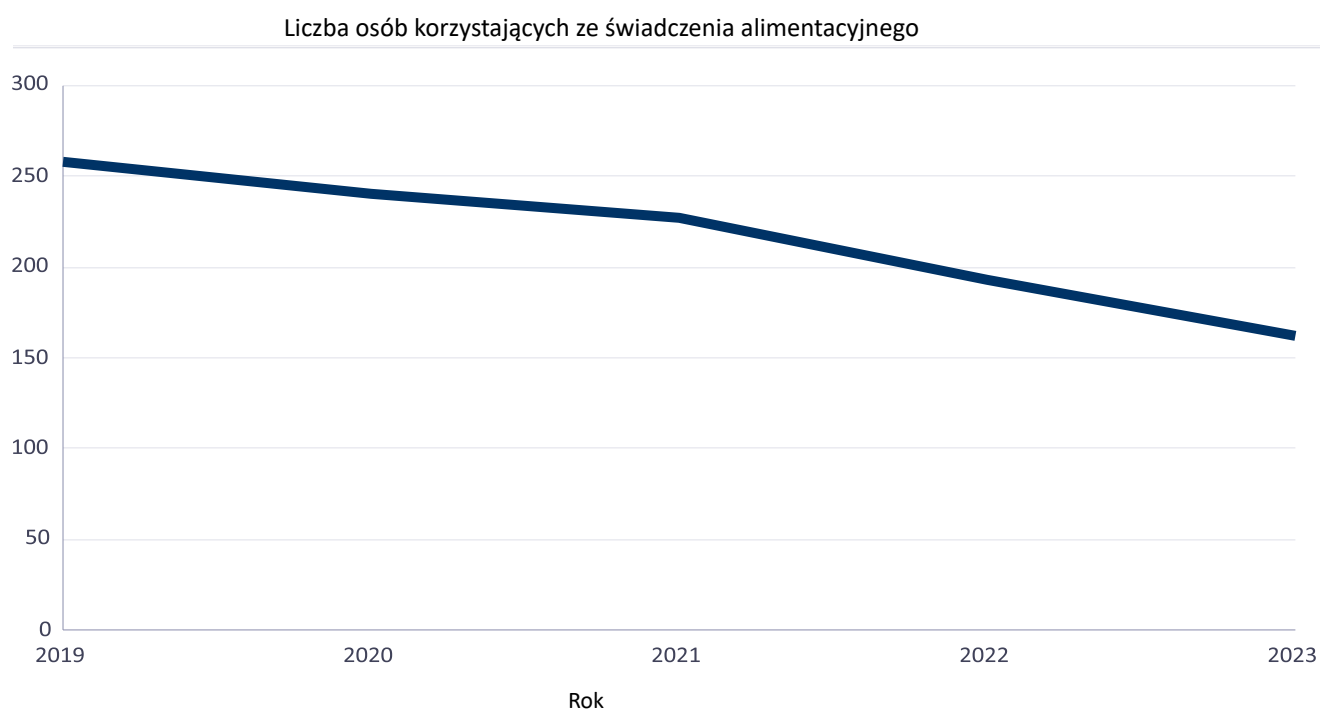

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 30 Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego

	Liczba osób				
	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	258	240	227	193	163

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Rysunek 31 INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
DODATKI MIESZKANIOWE			
Liczba gospodarstw domowych	587	576	576
Kwota świadczeń w złotych	1 839 788	1 998 075	1 998 075
DODATKI ENERGETYCZNE			
Liczba gospodarstw domowych	26	0	0
Kwota świadczeń w złotych	1 108	0	0

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej. W Czeladzi prowadzi działalność Dom Pomocy Społecznej SENIOR im. Jana Kaczmarka dla osób w podeszłym wieku. Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące tej placówki.

Rysunek 32 Liczba jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu lokalnym i o zasięgu ponadgminnym w podziale na instytucję prowadzącą

Jednostka	INNY PODM. PROW. NA ZLEC. GMINY - liczba jedn.	INNY PODM. PROW. NA ZLEC. POW. - liczba jedn.	PODM. PROW. - GMINA - liczba jedn.	PODM. PROW. - POW. - liczba jedn.
CENTRA USŁUG SPOŁECZNYCH	X	X	0	X
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	0	0	1	0
MIESZKANIA TRENINGOWE ORAZ WSPOMAGANE	0	0	0	0
NOCLEGOWNIE	0	0	0	0
OGRZEWALNIE	0	0	0	0
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM	X	0	X	0
OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ	X	X	1	X
OŚRODKI WSPARCIA OGÓŁEM	0	0	0	0
PLACÓWKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA OGÓŁEM	X	0	X	0
POWIATOWE CENTRA POMOCY RODZINIE	X	X	X	0
RODZINNE DOMY POMOCY	0	X	X	X

Rysunek 33 Inne instytucje pomocy i wsparcia

INNE INSTYTUCJE POMOCY I WSPARCIA

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie	Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
Spółdzielnie socjalne dla których JTS jest założycielem lub członkiem	Liczba spółdzielni socjalnych	0	0	0
	Liczba osób zatrudnionych w spółdzielniach socjalnych (ogółem wg stanu na 31 grudnia danego roku)	0	0	0
	W tym, z wiersza powyżej, liczba osób, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o spółdzielniach socjalnych, zatrudnionych w spółdzielniach socjalnych	0	0	0
Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie	Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
	(wg stanu na 31 grudnia danego roku)			
Liczba organizacji pozarządowych w obszarze włączenia społecznego działających na terenie JST		0	0	0

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Realizację poszczególnych zadań w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Czeladzi inicjują pracownicy socjalni wykonując pracę socjalną na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej. Prowadzona ze

społecznością lokalną ma na celu zapewnienie współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeby członków. SW celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin pracownicy socjalni przeprowadzają wywiady środowiskowe.

Struktura zatrudnienia pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej W Czeladzi realizujących zadania pomocy społecznej w środowisku – stan na dzień 31.12.2023r.: starsi pracownicy socjalni – 6, pracownicy socjalni – 2, specjalista pracy socjalnej – 5, starszy specjalista pracy socjalnej – koordynator – 1, specjalista pracy z rodziną – 1.

Pracownicy socjalni realizują pracę socjalną w punktach terenowych Zespołów Pracowników Socjalnych mieszczących się:

- ✓ Zespół Pracowników Socjalnych Nr 1 - ul. 11 Listopada 8 – 5 osób.
- ✓ Zespół Pracowników Socjalnych Nr 2 - ul. Biedermanna 2 - 5 osób.

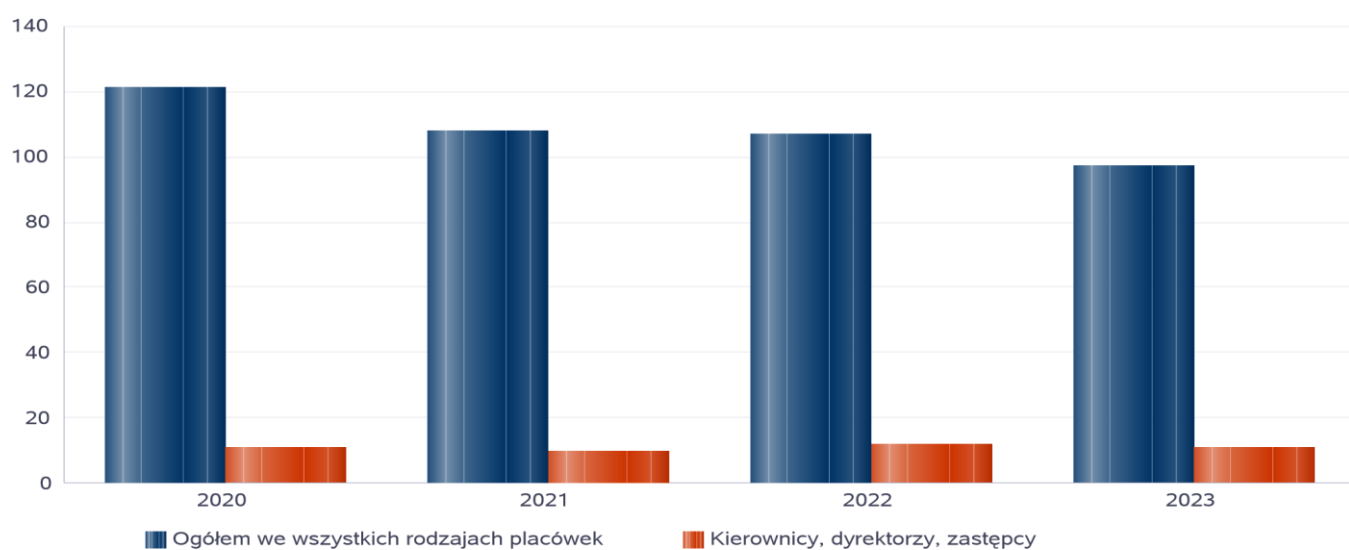
Struktura Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeladzi jest dostosowana do potrzeb wynikających z realizowanych zadań. W roku oceny, kadra ośrodka pomocy społecznej liczyła 78 osób w tym: kadra kierownicza: 2 osoby, pracownicy socjalni: 2 osoby, starsi pracownicy socjalni: 6, specjaliści pracy socjalnej: 5, specjalista pracy z rodziną: 1 starszy specjalista pracy socjalnej- koordynator: 1 pozostali pracownicy: 61 osób. Spośród zatrudnionych w ośrodku pomocy społecznej pracowników 51 posiada wykształcenie wyższe, 14 wykształcenie średnie. Wśród pracowników 6 osób posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej. Poniżej prezentujemy w formie graficznej szczegółowe dane dotyczące liczby pracowników jednostek pomocy społecznej w tym: kadry kierowniczej, pracowników socjalnych, wskaźnika specjalizacji pracowników socjalnych.

Rysunek 34 Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej - osoby zatrudnione

Zatrudnieni	Liczba osób			
	2020	2021	2022	2023
Ogółem we wszystkich rodzajach placówek	121	108	107	97
Kierownicy, dyrektorzy, zastępcy	11	10	12	11

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej - osoby zatrudnione

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Wykaz pracowników socjalnych w poszczególnych latach:

Rysunek 35 Ustawowy obowiązek zatrudniania pracowników socjalnych

Rok	Czy spełniony warunek ustawy dot. pracowników socjalnych	Liczba mieszkańców wg GUS	Liczba rodzin w gminie korzystająca z pracy socjalnej	Liczba pracowników socjalnych
2019	Tak	31 677	1 200	20
2020	Tak	31 287	1 006	17
2021	Tak	30 854	1 095	18
2022	Tak	30 317	1 308	16
2023	Nie	29 981	843	14

Źródło: dane uwzględnione w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2023 rok

Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej w roku oceny kształtowało się na następującym poziomie: liczba wolontariuszy: 1 osoba. Żadna osoba nie odbywała stażu.

Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

**Program resortowy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej "Opieka wytchnieniowa" -
edycja 2023**

Głównym celem Programu było wsparcie członków rodziny lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad: 1) dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, 2) osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi, poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej. Program był realizowany w formie świadczenia usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnościami. Działania podejmowane w ramach Programu mają na celu zapewnić: W odniesieniu do członków rodziny lub opiekunów osób niepełnosprawnych: 1. czasowe odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację; 2. wzmocnienie osobistego potencjału oraz ograniczenie wpływu

obciążeń psychofizycznych związanych ze sprawowaniem opieki poprzez wsparcie psychologiczne lub terapeutyczne; 3. podniesienie poziomu kompetencji dotyczących wsparcia osoby niepełnosprawnej poprzez naukę technik wspomagania, pielęgnacji, prowadzenia działań rehabilitacyjnych w warunkach domowych oraz objęcie specjalistycznym poradnictwem w zakresie psychologicznych i społecznych aspektów wsparcia osób niepełnosprawnych, zagadnienia profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia.

Miasto Czeladź w 2023 roku objęło wsparciem w formie usług opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania 9 mieszkańców Czeladzi (6 osób dorosłych i 3 dzieci legitymujących się znacznym stopniem niepełnosprawności z niepełnosprawnościami sprzężonymi i trudnościami związanymi z mobilnością i komunikacją). Zrealizowano ogółem 1797 i pół godziny usług opieki wytchnieniowej. Kwota środków Funduszu Solidarnościowego wykorzystana na realizację Programu to 51.565,52 zł plus 13.565,52 zł środków własnych. Łącznie 66.758,78 zł.

Program resortowy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej "Korpus Wsparcia Seniorów" - edycja 2023

Miasto Czeladź w 2023 roku realizowało Program „Korpus Wsparcia Seniorów” MODUŁ 1, który jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielných ze względu na wiek oraz stan zdrowia. Celem programu było zapewnienie możliwości bezpiecznego funkcjonowania seniorów w ich miejscu zamieszkania. Program jest odpowiedzią na potrzeby seniorów w zakresie ochrony przed zakażeniem COVID-19, w związku z utrzymującym się stanem zagrożenia epidemiologicznego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Program skierowany był do seniorów w wieku 65 lat i więcej, mających problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkających z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. W ramach programu miasto Czeladź realizowało działania, które zapewniły wsparcie seniorom w wieku 65 lat i więcej przez świadczenie usług w zakresie określonym w programie.

- Wsparcie społeczne (np. spacer, rozmowy, wspólne sporządzanie posiłków, zakupów, pomoc seniorom przebywającym na kwarantannie itp.).

- Ułatwienie dostępności do podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej (wsparcie/pomoc w umawianiu wizyt lekarskich w miejscu zamieszkania seniora lub pomoc w dowiezieniu seniora na wizytę lekarską, w tym również asystowanie podczas wizyty),
- Wsparcie psychologiczne (informowanie o dostępie do ogólnopolskich „telefonów zaufania” dla seniorów, w przypadku stwierdzenia zaistnienia potrzeby objęcia wsparciem z zakresu pomocy społecznej – osoba udzielająca wsparcia pomaga seniorowi dokonać czynności umożliwiających otrzymanie niezbędnego wsparcia.
- Wsparcie w czynnościach dnia codziennego (pomoc/towarzyszenie na spacerze, w wyprowadzeniu psa itp., pomoc w sprawach związanych z utrzymaniem porządku w domu, pomoc w dostarczeniu produktów żywnościowych, np. z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym – FEAD), dostarczanie seniorom zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze oraz środki higieny osobistej (koszt zakupionych produktów pokrywał senior), zakup oraz dostarczanie ciepłych posiłków (koszty zakupu posiłku pokrywał senior), wsparcie seniorów objętych programem w formie okolicznościowych (świętecznych) paczek z artykułami żywnościowymi i higienicznymi, pomoc/towarzyszenie w zakresie załatwienia spraw urzędowych czy przy realizacji recept, pomoc świadczona przez osoby mieszkające w najbliższym sąsiedztwie seniora.

Wysokość środków faktycznie wydatkowanych na realizację MODUŁU I programu "Korpus Wsparcia Seniorów" - 59.217,38 zł z tego 44.590,32 zł z uzyskanej dotacji. Liczba osób objętych wsparciem: 28 osób.

Program resortowy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej Program "Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" - edycja 2023

Głównym celem Programu było wprowadzenie usługi asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym, których adresatami byli: 1) dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia,

rehabilitacji i edukacji 2) osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie: a) o znacznym stopniu niepełnosprawności, b) o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności- w tym również osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Program był realizowany w formie zapewnienia usługi asystencji osobistej świadczonej uczestnikom przez asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej. Realizacja zadania została zlecona do wykonania przez podmiot sektora prywatnego. Działania podejmowane w ramach Programu w szczególności polegały na pomocy asystenta w: 1. wykonywaniu przez uczestnika czynności dnia codziennego, 2. wyjściu, powrocie lub dojazdach uczestnika w wybrane przez niego miejsca, 3. załatwianiu przez uczestnika spraw urzędowych, 4. korzystaniu przez uczestnika z dóbr kultury (np. muzeum, teatr, kino, galeria sztuki, wystawa), 5. zaprowadzeniu i odebraniu dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności do placówki oświatowej.

Miasto Czeladź w 2023 roku objęło wsparciem w formie usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej 7 mieszkańców Czeladzi (2 osoby dorosłe legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, 4 osoby dorosłe legitymujące się umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz 1 dziecko do 16 roku życia z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności). Zrealizowano ogółem 2070 godzin usługi asystenckiej. Kwota środków Funduszu Solidarnościowego wykorzystana na realizację Programu: 63.381,16 zł plus 21.168,40 zł środków własnych. Łącznie 84.549,56 zł.

Działalność Klubu Seniora „Wrzos” - ul. Biedermanna 2

Klub Seniora „Wrzos” działa w ramach struktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeladzi i w roku 2023 liczba uczestników wynosiła 32 osoby. Klub Seniora prowadzi zajęcia dla mieszkańców Czeladzi, osób nieaktywnych zawodowo, które w sposób aktywny chcą spędzać czas wolny. W Klubie prowadzone są zajęcia kulturalne, edukacyjne, kulinarne i integrujące, zgodne z oczekiwaniami uczestników. W ramach spotkań i prowadzonych zajęć seniorzy są także aktywizowani i angażowani do działań samopomocowych. Zadaniem Klubu jest zapewnienie wsparcia seniorom – osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60 lat i powyżej – poprzez umożliwienie im korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywności, a także obejmującej usługi w zakresie edukacji, kultury, rekreacji.

Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeladzi w 2023 roku współpracował z Caritas Diecezji Sosnowieckiej przy realizacji Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 (FEPŻ). FEPŻ stanowi kontynuację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (POPŻ), w ramach którego wsparcie w postaci paczek żywnościowych lub posiłków otrzymało średnio ponad 1,3 mln odbiorców rocznie – były to osoby i rodziny w trudnej sytuacji życiowej, a ok. 150 tys. z nich uczestniczyło dodatkowo w różnych działaniach towarzyszących na rzecz włączenia społecznego. Program – podobnie jak POPŻ – opiera się na zapewnieniu osobom najbardziej potrzebującym podstawowej pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków oraz umożliwieniu im udziału w bezpłatnych warsztatach na rzecz włączenia społecznego – tzw. działaniach towarzyszących. Uprawnienie do korzystania z pomocy żywnościowej jest uwarunkowane znajdowaniem się w trudnej sytuacji życiowej (sytuacje takie wymienia art. 7 ustawy o pomocy społecznej) oraz spełnianiem kryterium dochodowego, które zostało określone na poziomie 235% kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, tj. 1 823,60 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej oraz 1 410,00 zł w przypadku osoby w rodzinie. Pomoc żywnościowa z programu FEPŻ dla mieszkańców miasta Czeladź, podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej była wydawana w Parafii św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Czeladzi, ul. Ks. Bolesława Pieńkowskiego 1. Beneficjenci otrzymywali pomoc w postaci paczek żywnościowych. Skierowania do otrzymania pomocy żywnościowej FEPŻ wydawali pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeladzi. W 2023 roku z pomocy skorzystały 163 rodziny, tj. 318 osób.

Usługi Społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy

Celem głównym Projektu była poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych skutkami kryzysu migracyjnego związanego z wojną na terytorium Ukrainy, przebywających na terenie Miasta Czeladź, poprzez realizację usług z zakresu wsparcia rodziny, dedykowanych indywidualnym potrzebom, z uwzględnieniem specyfiki grupy docelowej w okresie od 01-08-2022 r. do 30-06-2023 r. Pozyskane dofinansowanie: 116 184,00 zł

Inwestycja w zdrowie pracownika kapitałem pracodawcy MOPS Czeladź

Projekt miał na celu eliminację zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy pracowników i pracownic Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeladzi. W listopadzie 2023 roku, w ramach projektu przeprowadzono cykl szkoleń dla 49 uczestników i uczestniczek w zakresie:

- „Stres, kontrola emocji w pracy i wypalenie zawodowe”
- „Obsługa trudnego klienta w kontekście specyficznych potrzeb klientów MOPS Czeladź”
- „Ergonomia na stanowisku pracy - profilaktyka zachowań - zdrowy kręgosłup i wzrok”.

Ponadto w ramach powyższego Projektu zostało zmodernizowanych 37 stanowisk pracy, wyposażając je w ergonomiczne krzesła biurowe, ergonomiczne biurka, myszy komputerowe o pionowej konstrukcji oraz podkładki pod mysz o ergonomicznym kształcie. Pozyskane dofinansowanie: 243 035,16 zł.

Program „Opieka 75+”

Cel główny Programu: Poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej. W ramach Programu w roku 2023 dofinansowano wykonanie usług opiekuńczych dla 43 osób. Pozyskane dofinansowanie: 67 261,32 zł.

Program „Asystent Rodziny”

Cel główny programu: Pomoc w realizacji zadań wykonywanych przez asystentów rodziny, w tym również realizacji przez asystenta rodziny wsparcia, o którym mowa w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, co czyni asystenta rodziny ważnym ogniwem w systemie wsparcia rodzin. W ramach Programu dofinansowano dodatki do wynagrodzenia dla 4 asystentów rodziny. Pozyskane dofinansowanie: 33 005,57 zł.

Do gminnych jednostek organizacyjnych, które funkcjonowały w 2023 roku należały:

- Miejski Zarząd Gospodarki Komunalnej,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Dom Pomocy Społecznej "SENIOR" im. J. Kaczmarka w Czeladzi,
- Miejska Biblioteka Publiczna im. M. Nogajowej,
- Muzeum Saturn w Czeladzi.

Szkoły Podstawowe:

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. St. Łakomik,
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. M. Konopnickiej,
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. J. Korczaka,
- Szkoła Podstawowa nr 4,
- Szkoła Podstawowa nr 5 im. Polskiej Macierzy Szkolnej,
- Szkoła Podstawowa nr 7 im. 1000-lecia Państwa Polskiego.

Przedszkola Publiczne:

- Przedszkole Publiczne nr 1,
- Przedszkole Publiczne nr 4 im. Słonecznego uśmiechu,
- Przedszkole Publiczne nr 5 im. Przyjaciół Jeżyka Tuptusia,
- Przedszkole Publiczne nr 7 im. Bajkowej Przygody,
- Przedszkole Publiczne nr 9 im. „Baśniowej Krainy”,
- Przedszkole Publiczne nr 10 im. Przyjaciół bajek Disneya,
- Przedszkole Publiczne nr 11 im. Kolorów Tęczy,
- Żłobek Miejski.

Spis organizacji:

- **Stowarzyszenie „Nasza Sprawa”**
ul. Miasta Auby 2 lok. 21, 41-250 Czeladź
- **Stowarzyszenie Czeladzka Akademia Tenisa**
ul. Zwycięstwa 20 lok. 6, 41-253 Czeladź

- **Stowarzyszenie Judo Na Maxa**
ul. Rolnicza 3, 41-250 Czeladź
- **Stowarzyszenie Kupców „Centrum” w Czeladzi**
ul. Osiedle Dziekana 9b lok. 22, 41-253 Czeladź
- **Stowarzyszenie Muza Dei**
ul. Pułaskiego 11, 41-253 Czeladź
- **Stowarzyszenie Przyjaźni Polsko-Ukraińskiej „Zustrić”**
ul. Szkolna 6, 41-250 Czeladź
- **Stowarzyszenie Miłośników Motoryzacji Drag Style**
ul. Nowopogońska 17, 41-250 Czeladź
- **Stowarzyszenie Miłośników Czeladzi**
ul. Szpitalna 5B, 41-250 Czeladź
- **Stowarzyszenie Projekt Alternatywny**
ul. Powstańców Śląskich 32 lok. 58, 41-250 Czeladź
- **Stowarzyszenie Czeladź Biega**
ul. Będzińska 20C lok. 20C, 41-250 Czeladź
- **Stowarzyszenie „Przyjaciele ZSS w Czeladzi”**
ul. Szkolna 2 lok. 14, 41-250 Czeladź
- **Stowarzyszenie Czeladź Jest Fajna**
ul. Waryńskiego 26 lok. 3, 41-250 Czeladź
- **Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Familia”**
ul. Sikorskiego 5, 41-253 Czeladź
- **Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”**
ul. Szpitalna 9, 41-250 Czeladź
- **Stowarzyszenie Bądź Sobą**
ul. Zwycięstwa 22 lok. 3, 41-253 Czeladź
- **Stowarzyszenie Czeladzka Innowacyjna Szkoła**
ul. Grodziecka 29, 41-250 Czeladź
- **Stowarzyszenie „Wspólnie Dla Czeladzi”**
ul. Bytomska 47, 41-250 Czeladź
- **Stowarzyszenie Rodziców Uczniów Szkoły Podstawowej Nr 5 im. Polskiej Macierzy Szkolnej w Czeladzi**
ul. Lwowska 2, 41-253 Czeladź
- **Stowarzyszenie „Ruch Społeczny – Czeladzka Lewica”**
ul. Katowicka 62A, 41-250 Czeladź
- **Stowarzyszenie Zarządców Nieruchomości Monolit**
ul. Bytomska 80, 41-250 Czeladź
- **Stowarzyszenie Kopalnia Wspaniałych Klimatów**
ul. Grodziecka 53 lok. 6. 41-250 Czeladź
- **Stowarzyszenie Primo Czeladź**
ul. Zwycięstwa 1 lok. 5, 41-253 Czeladź
- **Stowarzyszenie „Bonum Publicum”**
ul. Ogrodowa 13, 41-250 Czeladź
- **Stowarzyszenie „Nowa Czeladź”**
ul. Kościelna 1, 41-250 Czeladź

- **Stowarzyszenie Art Traffic**
ul. Trznadla 1, 41-253 Czeladź
- **Stowarzyszenie Poland Developer Group**
ul. Węglowa 5 lok. 3, 41-250 Czeladź
- **Stowarzyszenie na rzecz Zdrowia Kobiety i Dziecka „Zdrowie i Macierzyństwo”**
ul. Szpitalna 40, 41-250 Czeladź
- **Stowarzyszenie Instytut Rozwoju, Edukacji i Integracji Społecznej**
ul. Ludwika Waryńskiego 9 lok. 5, 41-250 Czeladź
- **Centralne Stowarzyszenie Ornitologiczne**
ul. Sportowa 2, 41-250 Czeladź
- **Czeladzkie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Upośledzeniem Psycho-Ruchowym**
ul. Norwida 11, 41-253 Czeladź
- **Czeladzkie Stowarzyszenie „Rozwój Miasta”**
ul. Norwida 12c lok. 24, 41-253 Czeladź
- **Fundacja Aufguss World Cup Freestyle Foundation**
ul. Dehnelów 2, 41-250 Czeladź
- **Fundacja Wytworzymy**
ul. Niepodległości 11B lok. 18, 41-250 Czeladź
- **Fundacja Opieka Silesia**
ul. Józefa Mazura 6, 41-253 Czeladź
- **Fundacja Kultura Całościowa**
ul. Ogrodowa 11A, 41-250 Czeladź
- **Fundacja Muza Dei – Centrum Nowej Kultury**
ul. Kazimierza Pułaskiego 11, 41-253 Czeladź
- **Fundacja Uskrzydlić Marzenia**
ul. Dehnelów 32A lok. 14, 41-250 Czeladź
- **Fundacja Sports For All**
ul. Ludwika Waryńskiego 9 lok. 2, 41-250 Czeladź
- **Fundacja Miód Na Serce**
ul. Legionów 3, 41-250 Czeladź
- **Fundacja Pomagaj Razem z Nami**
ul. Stanisława Staszica 29, 41-250 Czeladź
- **Fundacja Walki z Rakim – Pomocy Dzieciom**
ul. Szpitalna 9, 41-250 Czeladź
- **Fundacja Wspierania Rozwoju Zasobów Ludzkich Nasze Zagłębie**
ul. Żytnia 30, 41-250 Czeladź
- **Fundacja Razem z Dziećmi**
ul. Wąska 21 lok. 2, 41-250 Czeladź
- **Miejski Czeladzki Klub Sportowy**
ul. Sportowa 2, 41-250 Czeladź
- **Klub Jeździecki Impuls**
ul. Miasta Auby 2 lok. 43, 41-250 Czeladź
- **Klub Sportowy „Górnik” Piaski**
ul. Mickiewicza, 41-253 Czeladź
- **Czeladzki Klub Sportowy Czeladź**
ul. 35-lecia 24A lok. 3, 41-250 Czeladź

- **Akademia Piłki Nożnej Czeladź**
ul. Sportowa 2, 41-250 Czeladź
- **Miejski Szkolny Związek Sportowy**
ul. Sportowa 2, 41-250 Czeladź
- **Młodzieżowy Klub Sportowy „Piaski”**
ul. Norwida 12c lok. 24, 41-253 Czeladź
- **Terenowe Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Saturn” w Czeladzi**
ul. Sportowa 2, 41-250 Czeladź
- **Miejski Środowiskowy Klub Sportowy „Omega Czeladź”**
ul. Szkolna 6, 41-250 Czeladź
- **Centrum Sportu i Rekreacji Agatsu**
ul. Niepodległości 14, 41-250 Czeladź
- **Sport Szkolny Powiatu Będzińskiego**
ul. Sportowa 2, 41-250 Czeladź
- **Uczniowski Klub Sportowy Football Academy Czeladź**
ul. Słowiańska 36, 41-250 Czeladź
- **Forum Czeladzan**
ul. M. C. Skłodowskiej 39 lok. 34, 41-250 Czeladź
- **Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Ostoja”**
ul. Sikorskiego 5, 41-253 Czeladź
- **Polski Konwój Kultury**
ul. Szpitalna 3, 41-250 Czeladź
- **Forum Sympatyków Prawa i Sprawiedliwości „Sprawiedliwa Czeladź”**
ul. Ogrodowa 14 lok. 13, 41-250 Czeladź
- **Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Oddział Rejonowy w Czeladzi**
ul. Szpitalna 54, 41-250 Czeladź
- **Federacja Nowej Kultury**
ul. Wiejska 2, 41-253 Czeladź
- **Ochotnicza Straż Pożarna w Czeladzi**
ul. 1-go Maja 30, 41-250 Czeladź
- **Klub Abstynenta „Metamorfoza” w Czeladzi**
ul. 11 Listopada 8, 41-250 Czeladź
- **Towarzystwo Powszechne „Czeladź”**
ul. Dehnelów 10, 41-250 Czeladź

BADANIA SONDAŻOWE

Ilościowy moduł badań posłużył uzyskaniu opinii odnoszących się do poruszanej w diagnozie problematyki wśród pełnoletnich mieszkańców całego miasta. Analiza częstości odpowiedzi na pytania kwestionariuszowe dała obraz poglądów mieszkańców, który w dalszej kolejności miał zostać pogłębiony poprzez realizację badań jakościowych w kontekście opracowania wniosków i rekomendacji z diagnozy. Metodą ilościową zastosowaną w diagnozie był sondaż. W diagnozie zdecydowano się na użycie techniki PAPI (Paper & Pencil Interviewing), czyli wystandaryzowanego wywiadu bezpośredniego w postaci papierowego kwestionariusza, gdzie respondenci ręcznie wypełniają ankietę oraz CAWI (Computer Assisted Web Interview – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW), w której respondent jest proszony o wypełnienie kwestionariusza ankiety w formie elektronicznej. Respondent zarówno otrzymuje, jak i wypełnia dostarczoną mu ankietę, tym samym kanałem – internetowym.

Badanie przeprowadzone zostało wśród mieszkańców Czeladzi. Na pytania ankietowe odpowiadali dorośli mieszkańcy.

Diagnozowane obszary obejmowały:

1. Analiza ogólnego poziomu i jakości życia mieszkańców.
2. Aktywność społeczna mieszkańców.
3. Analiza głównych problemów społecznych dotyczących mieszkańców Miasta Czeladź.
4. Poziom wiedzy i zapotrzebowanie na usługi społeczne.

BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW MIASTA CZELADŹ

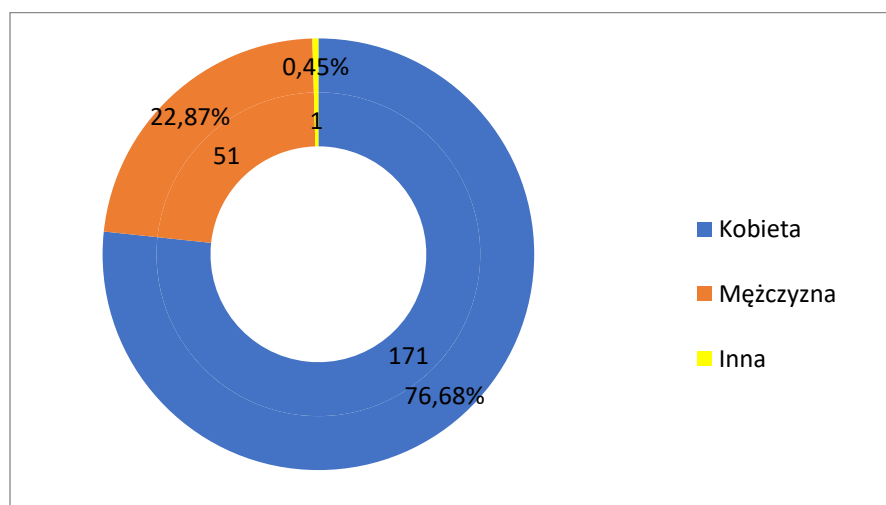
1. Metryczka

BADANA GRUPA

W badaniach ankietowych, które zostały udostępnione publicznie udział wzięło 223 osoby dorosłe, które uzupełniły poprawnie cały kwestionariusz ankiety. Biorąc pod uwagę płeć

badanych okazało się, że w większości były to kobiety (76,68%), tylko 22,87 % stanowili mężczyźni.

Wykres 1 Płeć badanych dorosłych mieszkańców

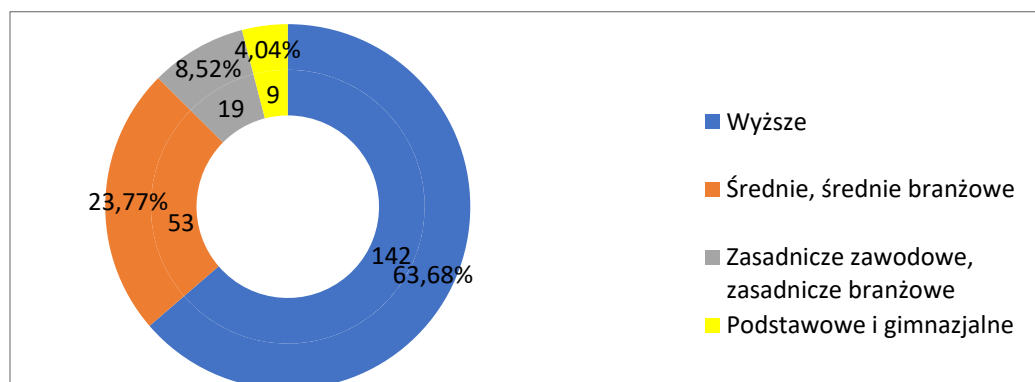

Źródło: opracowanie własne

Analizując wiek badanych, uzyskane dane wskazują, że średnia wieku respondentów wynosi 44,5 lat.

Kolejnym elementem opisującym badanych respondentów było wykształcenie. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (63,68%), natomiast co czwarty kwestionariusz ankiety wypełnili respondenci z wykształceniem średnim lub pomaturalnym (23,77%). 8,52 % badanych posiada wykształcenie zawodowe, a 4,04% mieszkańców zakończyło swoją edukację na poziomie gimnazjalnym i podstawowym.

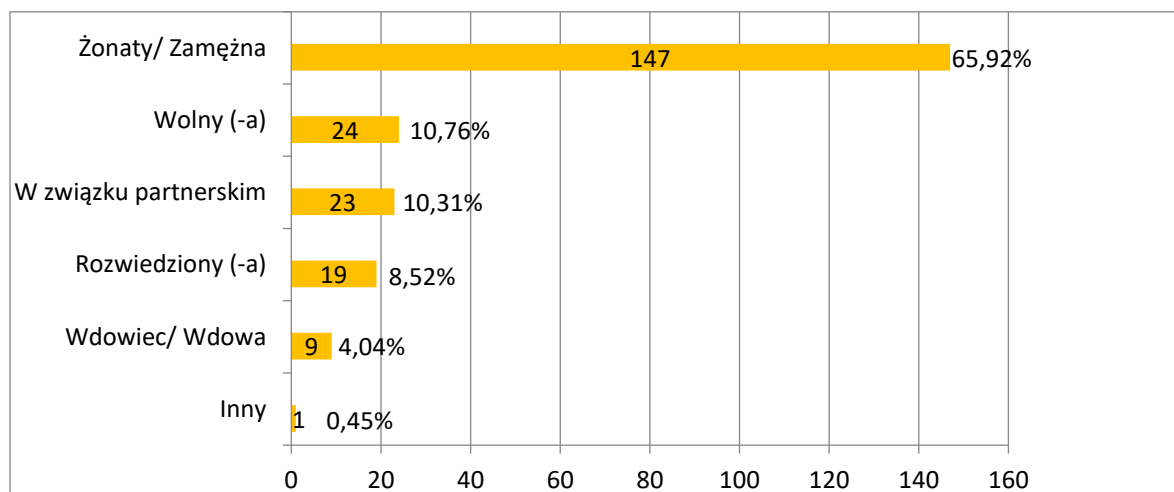
Wykres 2 Wykształcenie badanych dorosłych mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Stan cywilny osób biorących udział w badaniu przedstawia się następująco: większość respondentów jest zamężnych/żonatych (65,92%), co dziewiąty badany to panna/kawaler (10,76%), a ponad 8,52% stanowią osoby rozwiedzione. Najmniejszy udział w badaniu mają wdowy/wdowcy (4,04%).

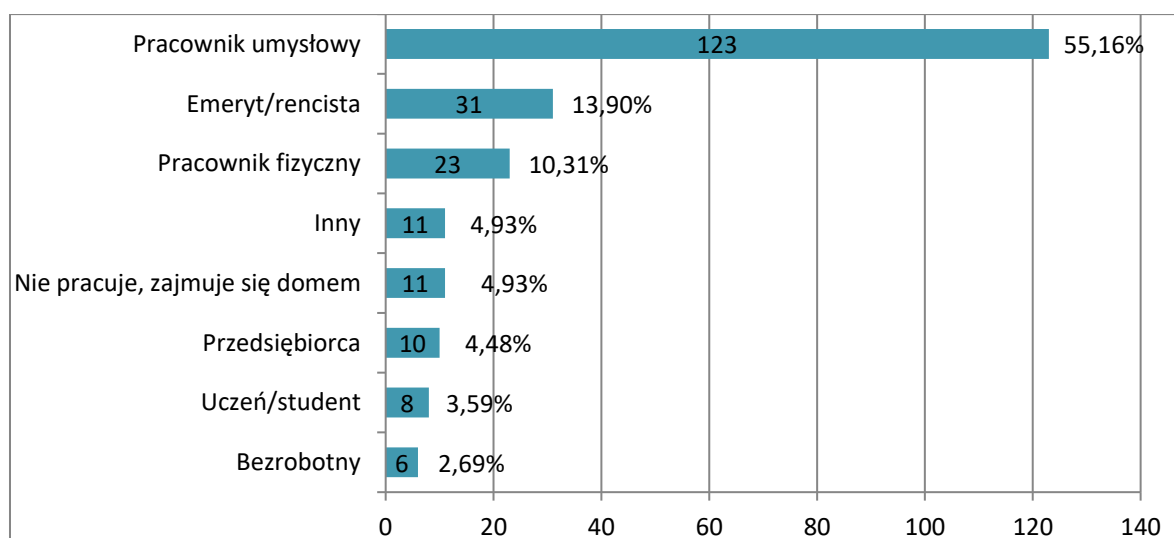
Wykres 3 Stan cywilny badanych dorosłych mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Status zawodowy osób biorących udział w badaniu przedstawia się następująco: większość respondentów pracuje umysłowo (55,16%), co siódmy badany to emeryt/ rencista (13,9%), 10,31 % stanowią pracownicy fizyczni. Najmniejszy udział w badaniu mają osoby bezrobotne 2,69%.

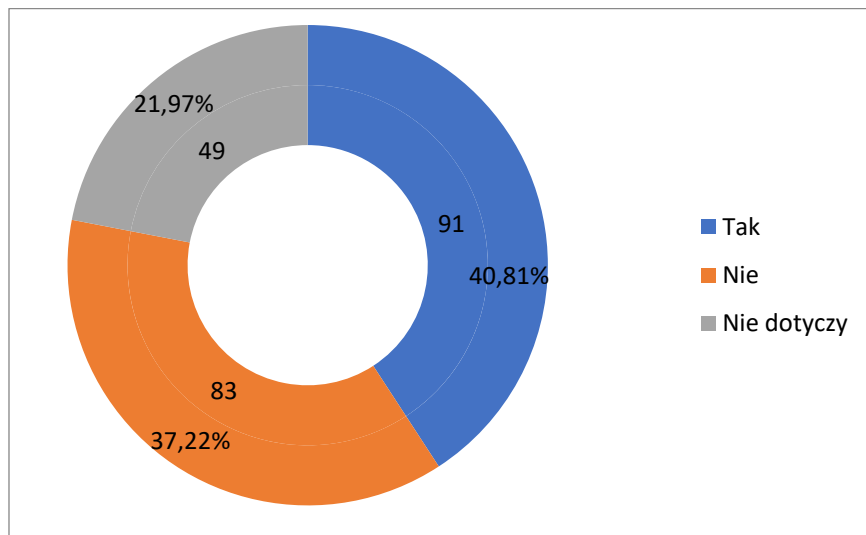
Wykres 4 Status zawodowy badanych dorosłych mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Osoby aktywne zawodowo, które wykonują pracę na terenie Czeladzi stanowią 40,81%, 37,22% respondentów wykonuje swoją pracę poza Czeladzią.

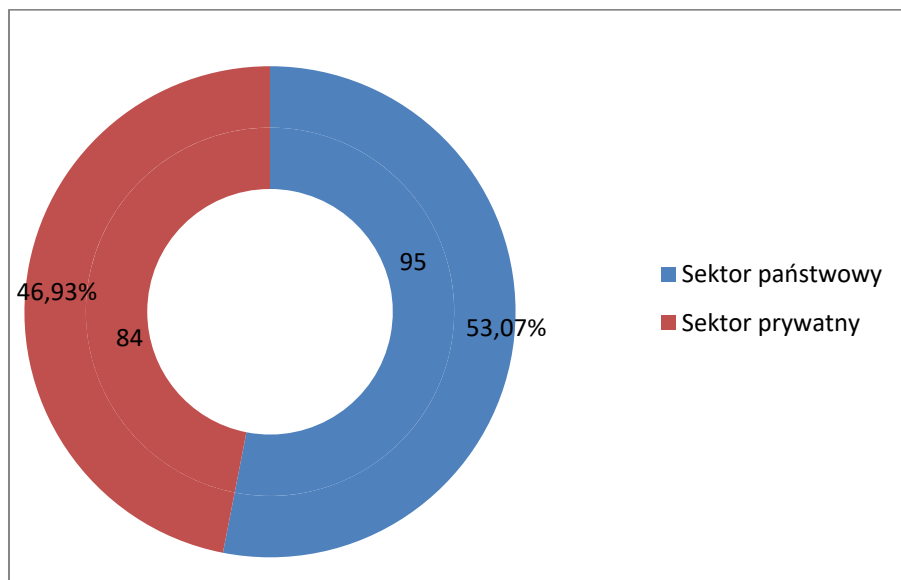
Wykres 5 Jeżeli jest Pan(i) osobą aktywną zawodowo, czy praca wykonywana jest na terenie miasta Czeladź?

Źródło: opracowanie własne

53,07 % respondentów pracuje w sektorze państwowym, a 46,93 % pracuje w sektorze prywatnym.

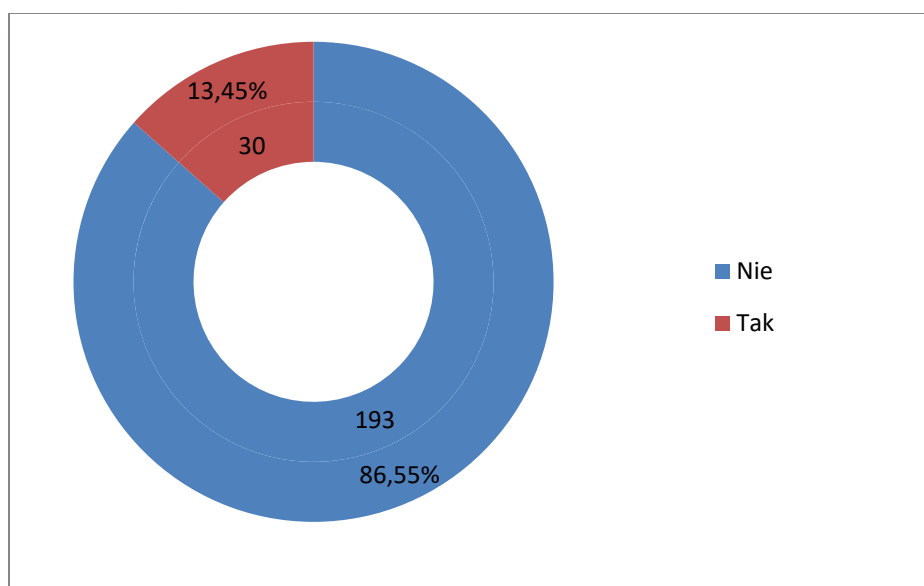
Wykres 6 Czy pracuje Pan(i) w sektorze prywatnym czy państwowym?

Źródło: opracowanie własne

86,55% respondentów nie jest członkiem organizacji pozarządowej, natomiast 13,45% deklaruje członkostwo w takiej organizacji.

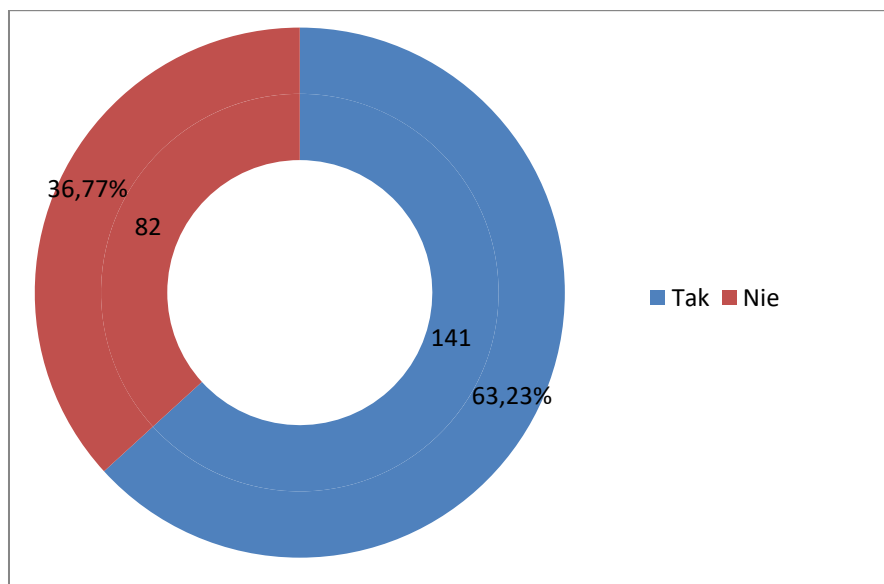
Wykres 7 Czy jest Pan(i) członkiem organizacji pozarządowej?

Źródło: opracowanie własne

63,23% respondentów ma dzieci na swoim utrzymaniu, natomiast 36,77% badanych nie ma dzieci na utrzymaniu.

Wykres 8 Czy ma Pan(i) dzieci na swoim utrzymaniu?

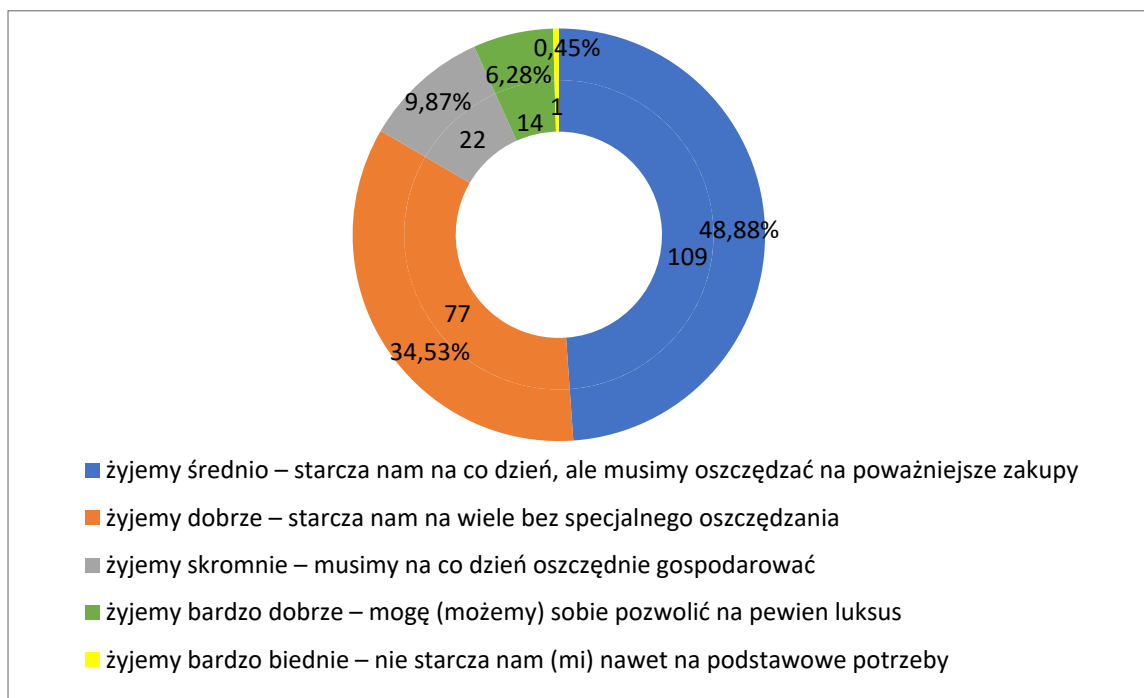

Źródło: opracowanie własne

Z uzyskanych od respondentów informacji wynika, że największą grupę stanowią osoby, których gospodarowanie środkami finansowymi jest na średnim poziomie – cyt. „starcza na co

dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy” – tak odpowiedziało 48,88% badanych. W dalszej kolejności wskazywano sytuację dobrą, taką charakteryzowało się 34,53% ankietowanych oraz skromną, na tą wskazało 9,87%. Tylko 0,45% badanych uznało, że ich sytuacja ekonomiczna na chwilę obecną jest bardzo trudna, ponieważ nie starcza nawet na podstawowe potrzeby.

Wykres 9 Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym?

Źródło: opracowanie własne

2. Informacje ogólne

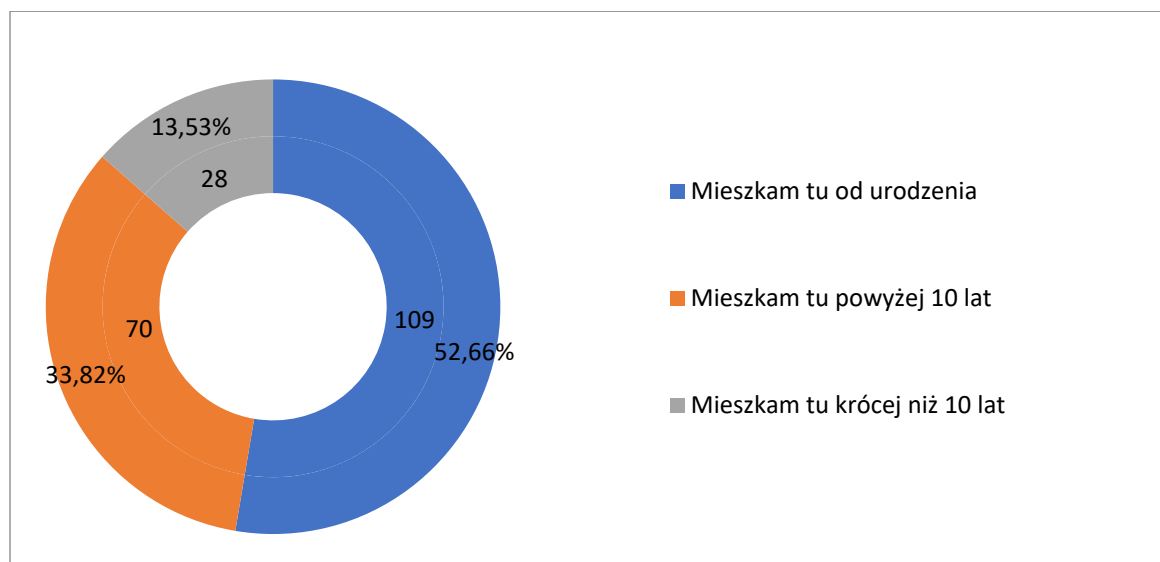
Pojęcie jakości życia ma oczywiście charakter subiektywny i każdy trochę inaczej ją rozumie. W kontekście miejsca zamieszkania jakość życia możemy zdefiniować jako odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu zaspokaja ono nasze różne potrzeby. Ich hierarchia dla każdego będzie nieco inna, ale podstawowy katalog jest w miarę zbliżony dla wszystkich – należą do niego kwestie dotyczące pracy, dostępności różnego rodzaju usług, możliwości wychowania i edukacji dzieci, spędzania czasu wolnego w tym oferty rekreacyjnej i kulturalnej oraz kontaktu z naturą, skomunikowania z lokalnymi centrami i tak dalej. Wypadkową tych wszystkich czynników możemy potraktować jako miarę jakości życia. W takim ujęciu satysfakcja z miejsca, w którym się mieszka, jest czynnikiem, który jesteśmy w stanie badać, jako że jest on

w znacznym stopniu mierzalny. Poziom życia jest pojęciem, którym określa się, najogólniej biorąc, jakość warunków egzystencji w sensie stopnia zaspokojenia ważniejszych potrzeb, "urządzenia się", wygody i przyjemności życia. W tym ujęciu jest to synonim najszerzej pojętych warunków życia. Ta część badań wśród dorosłych mieszkańców Czeladzi dotyczyła tego właśnie obszaru, poznania poziomu życia mieszkańców i ich zadowolenia w tej sytuacji.

Pod względem miejsca zamieszkania zdecydowana większość badanych to mieszkańcy Czeladzi - 92,38 %, natomiast pozostałe 7,62% badanych jest związanych zawodowo z tym miastem.

Zdecydowana większość badanych (52,66%) mieszka w Czeladzi od urodzenia, natomiast 13,53% respondentów mieszka tu krócej niż 10 lat.

Wykres 10 Jeśli tak, to od jak dawna zamieszkuje Pan(i) miasto Czeladź?

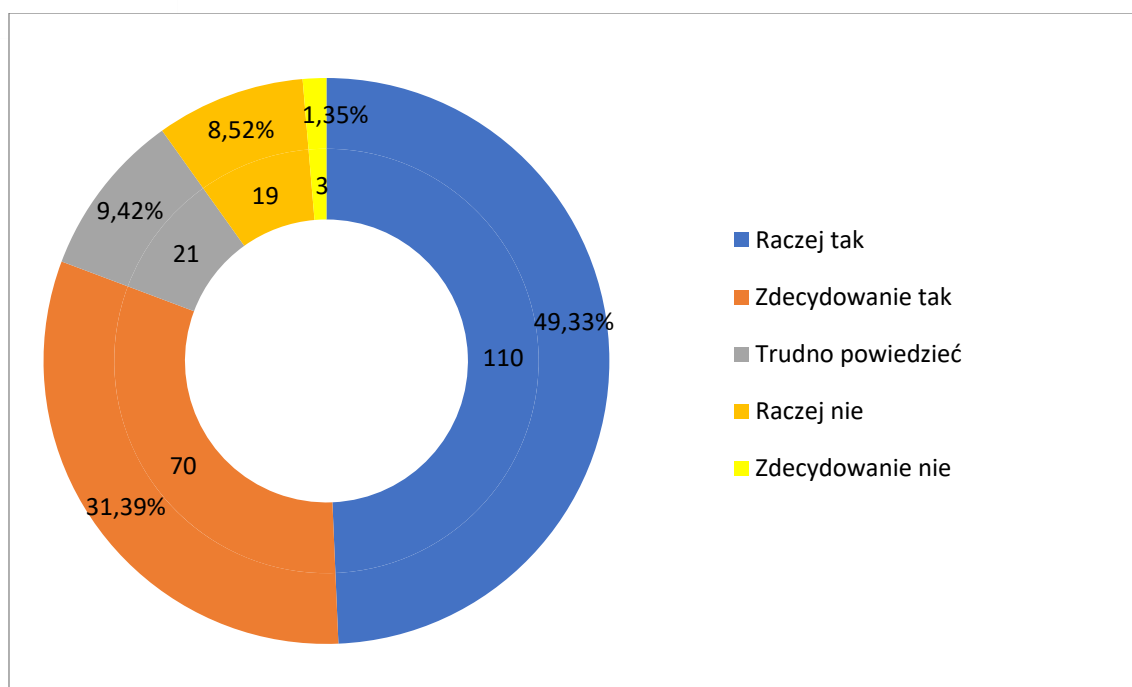

Źródło: opracowanie własne

Poproszono respondentów o ogólną ocenę poziomu życia w mieście. Prawie połowa badanych (49,33%) stwierdziła, że miasto Czeladź jest raczej dobrym miejscem do życia. 9,42% badanych, uważa że trudno powiedzieć, a 1,35% uznało, że miasto Czeladź zdecydowanie nie jest dobrym miejscem do życia.

Wykres 11 Czy uważa Pani/Pana, że miasto Czeladź jest dobrym miejscem do życia?

Źródło: opracowanie własne

3. Usługi Społeczne

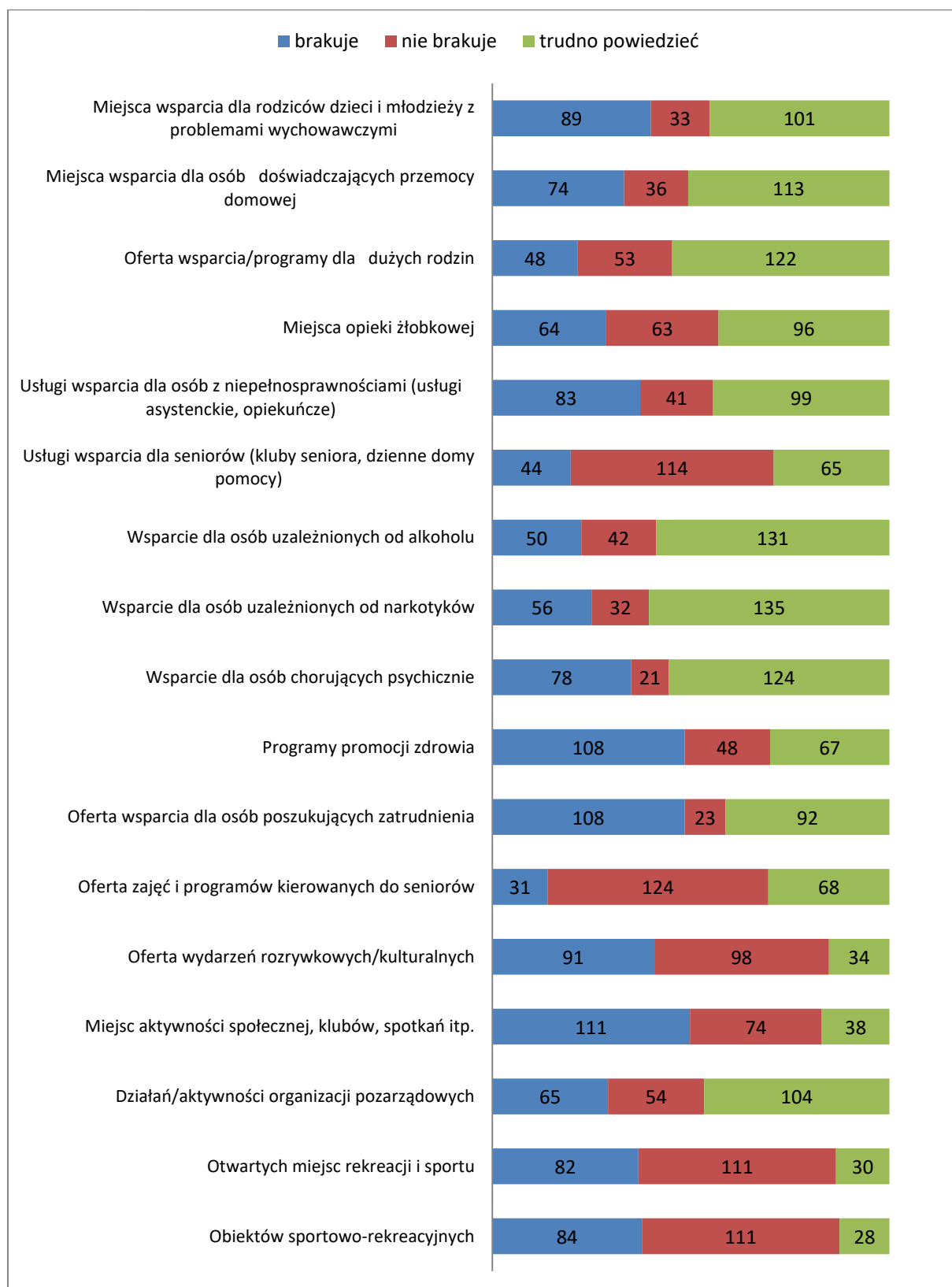
Ta część badań mieszkańców Czeladzi dotyczy wiedzy na temat usług społecznych. Przypomnijmy, usługi społeczne to wspólne działania o charakterze niematerialnym dedykowane osobom, rodzinom i społeczności lokalnej. Bazują na potencjale, wiedzy, doświadczeniu i zasobach środowiska lokalnego. Ich celem jest podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez zaspokajanie ich aktualnych potrzeb. Oznaczają one działania z zakresu:

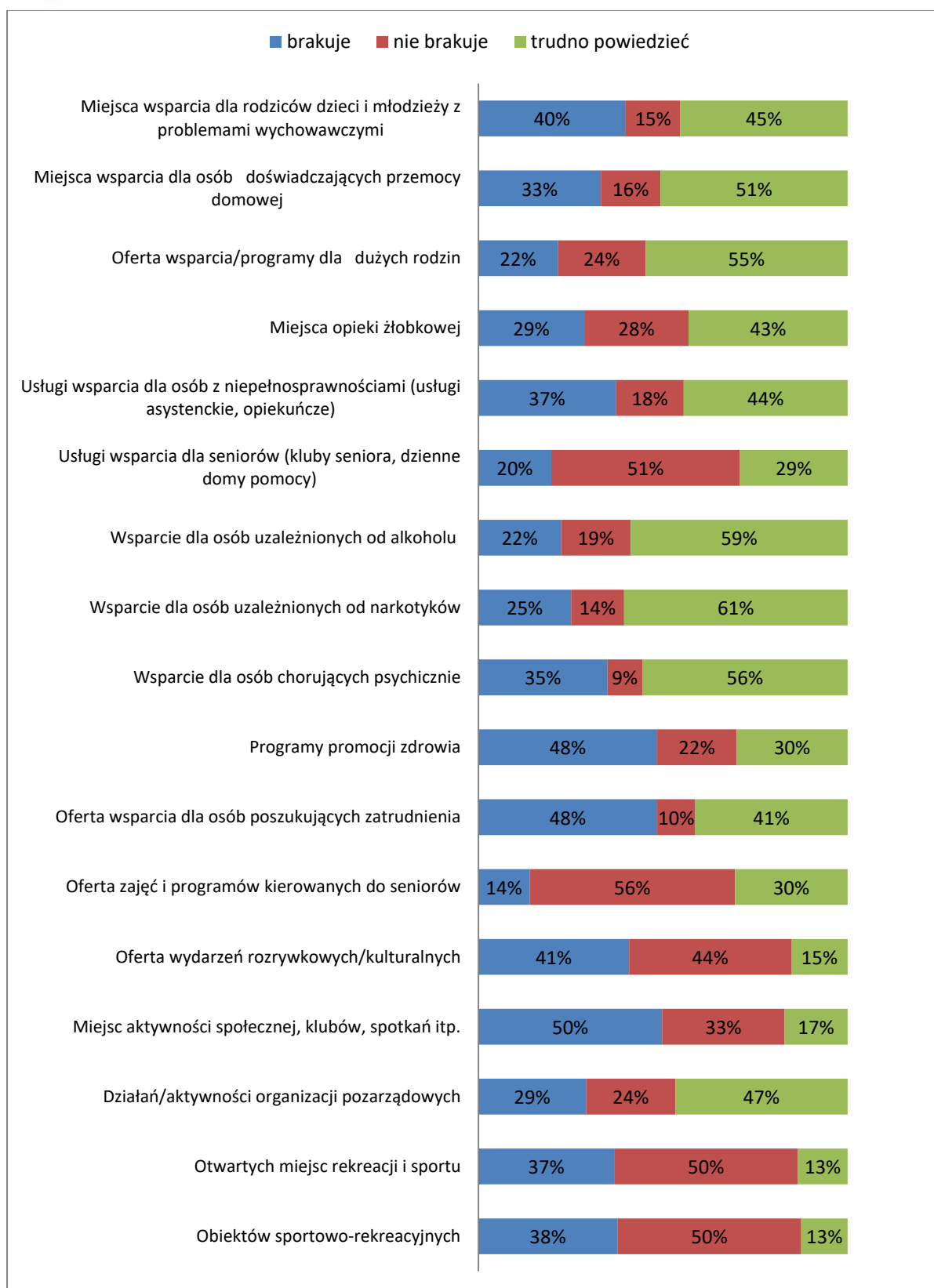
- ✓ polityki prorodzinnej,
- ✓ wspierania rodziny,
- ✓ systemu pieczy zastępczej,
- ✓ pomocy społecznej,
- ✓ promocji i ochrony zdrowia,
- ✓ wspierania osób niepełnosprawnych,
- ✓ edukacji publicznej,
- ✓ przeciwdziałania bezrobociu,
- ✓ kultury,
- ✓ kultury fizycznej i turystyki,

- ✓ pobudzania aktywności obywatelskiej,
- ✓ mieszkalnictwa,
- ✓ ochrony środowiska,
- ✓ reintegracji zawodowej i społecznej.

Najwięcej badanych osób wskazuje na potrzebę poszerzenia oferty i zwiększenie dostępu do miejsc aktywności społecznych, klubów, spotkań (50%). Następnie wskazywana jest potrzeba poszerzenia oferty dotyczącej programów promocji zdrowia oraz ofert wsparcia dla osób poszukujących zatrudnienia (48%). 41 % badanych wskazała również na potrzebę poszerzenia i zwiększenia ofert wydarzeń kulturowych/rozrywkowych oraz obiektów sportowo - rekreacyjnych (38%).

Wykres 12 Z poniższego katalogu usług społecznych, proszę wskazać te, których Pani/Pana zdaniem brakuje (nie są dostępne) oraz nie brakuje (są dostępne) na terenie miasta Czeladź:

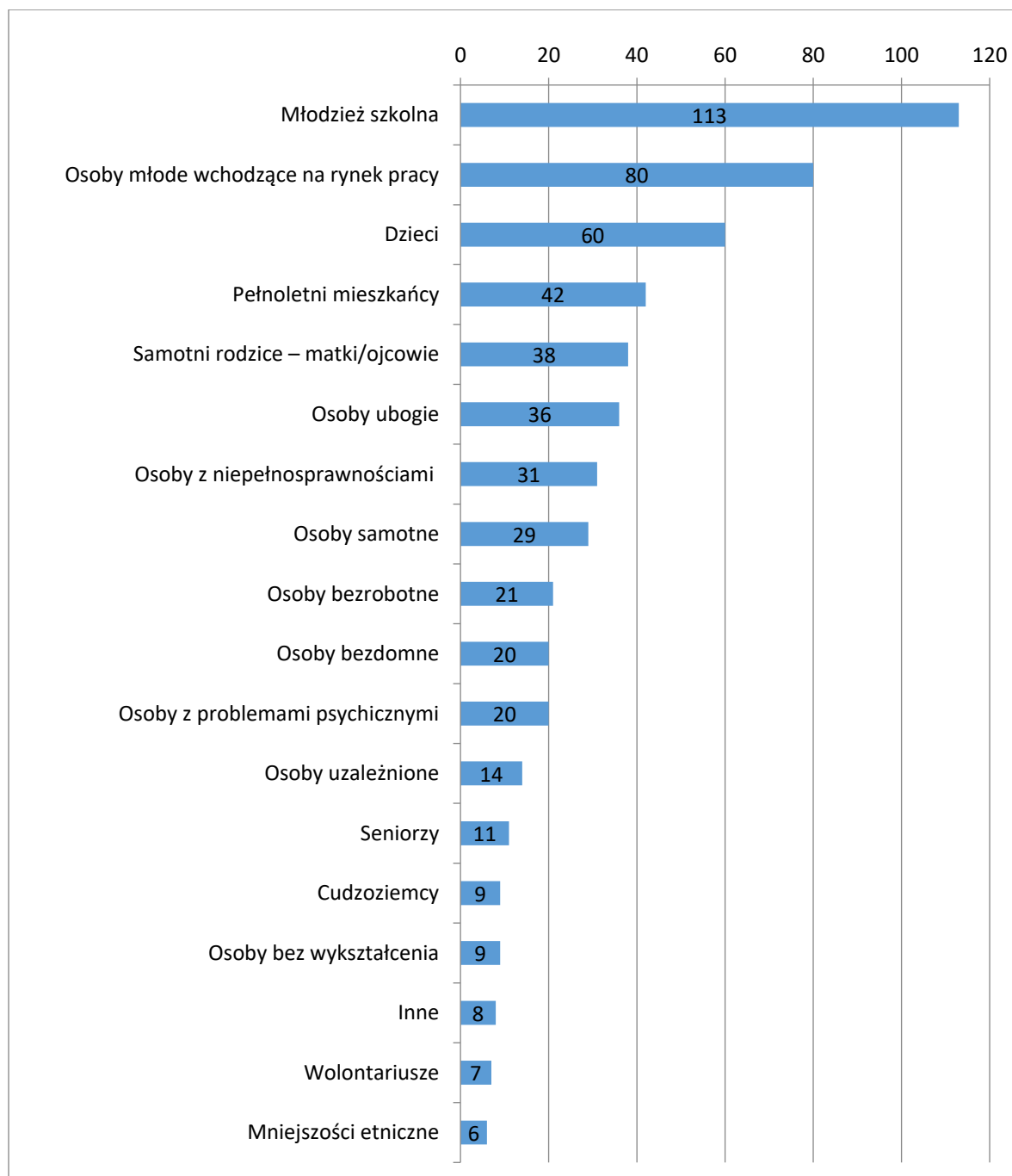

Źródło: opracowanie własne

Z uzyskanych informacji w wyniku badania wynika, że w Czeladzi brakuje oferty w szczególności dla młodzieży szkolnej (113), osób młodych wchodzących na rynek pracy (80), dzieci (60), pełnoletnich mieszkańców (42), samotnych rodziców (38).

Wykres 13 Dla jakich grup społecznych w gminie brakuje oferty w szczególności?

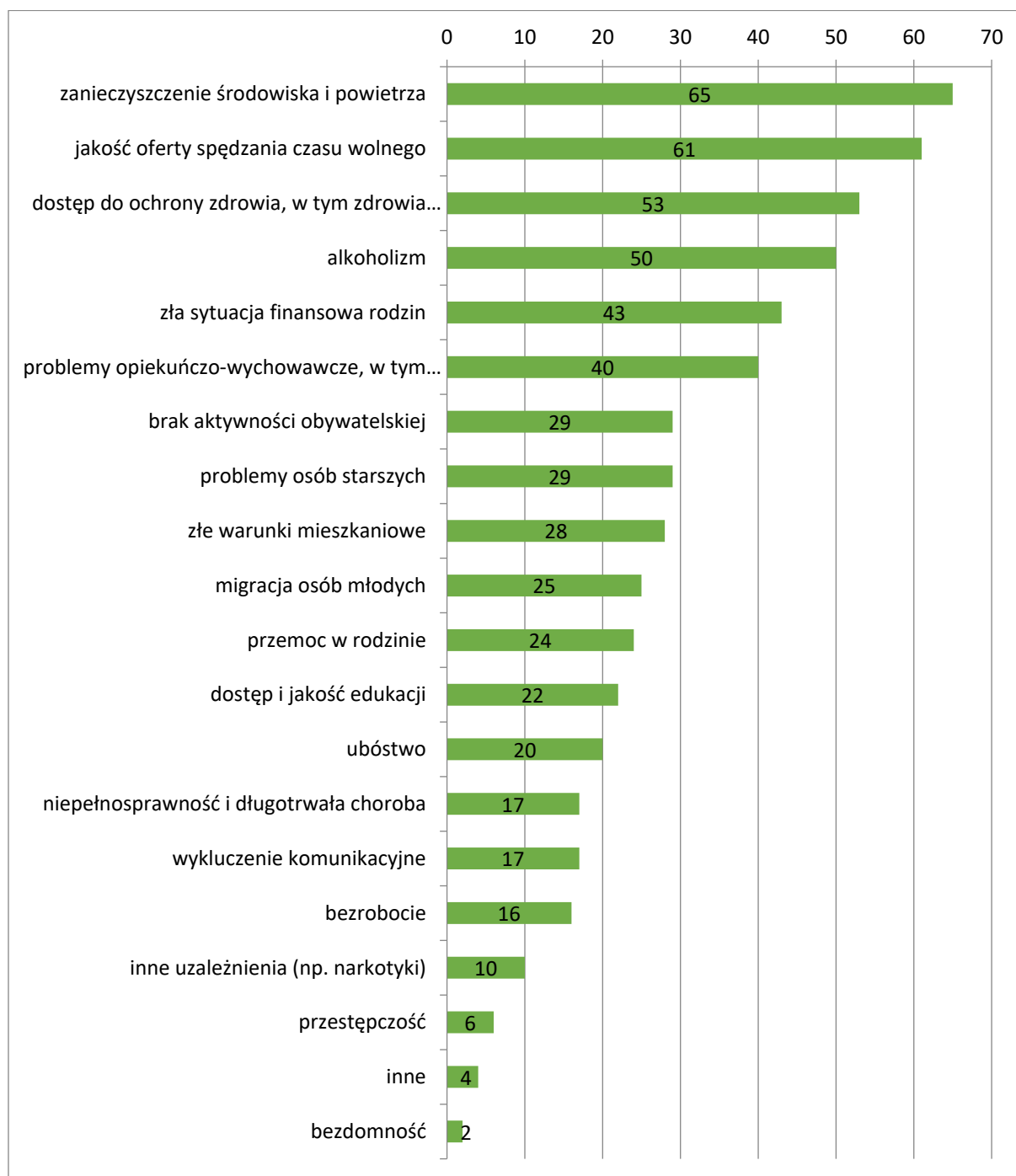

Źródło: opracowanie własne

Jako najważniejszy problem społeczny badani mieszkańcy dostrzegli zanieczyszczenie środowiska i powietrza (65). W dalszej kolejności wskazano na jakość oferty spędzania wolnego czasu (61) oraz dostęp do ochrony zdrowia (53). Wskazano również na istotne problemy tj. alkoholizm (50) oraz złą sytuację finansową rodzin (43). Najmniej badanych wskazało na bezdomność, przestępczość, inne uzależnienia (np. narkotyki).

Wykres 14 Jakie problemy uważa Pan(i) za najważniejsze w Czeladzi?

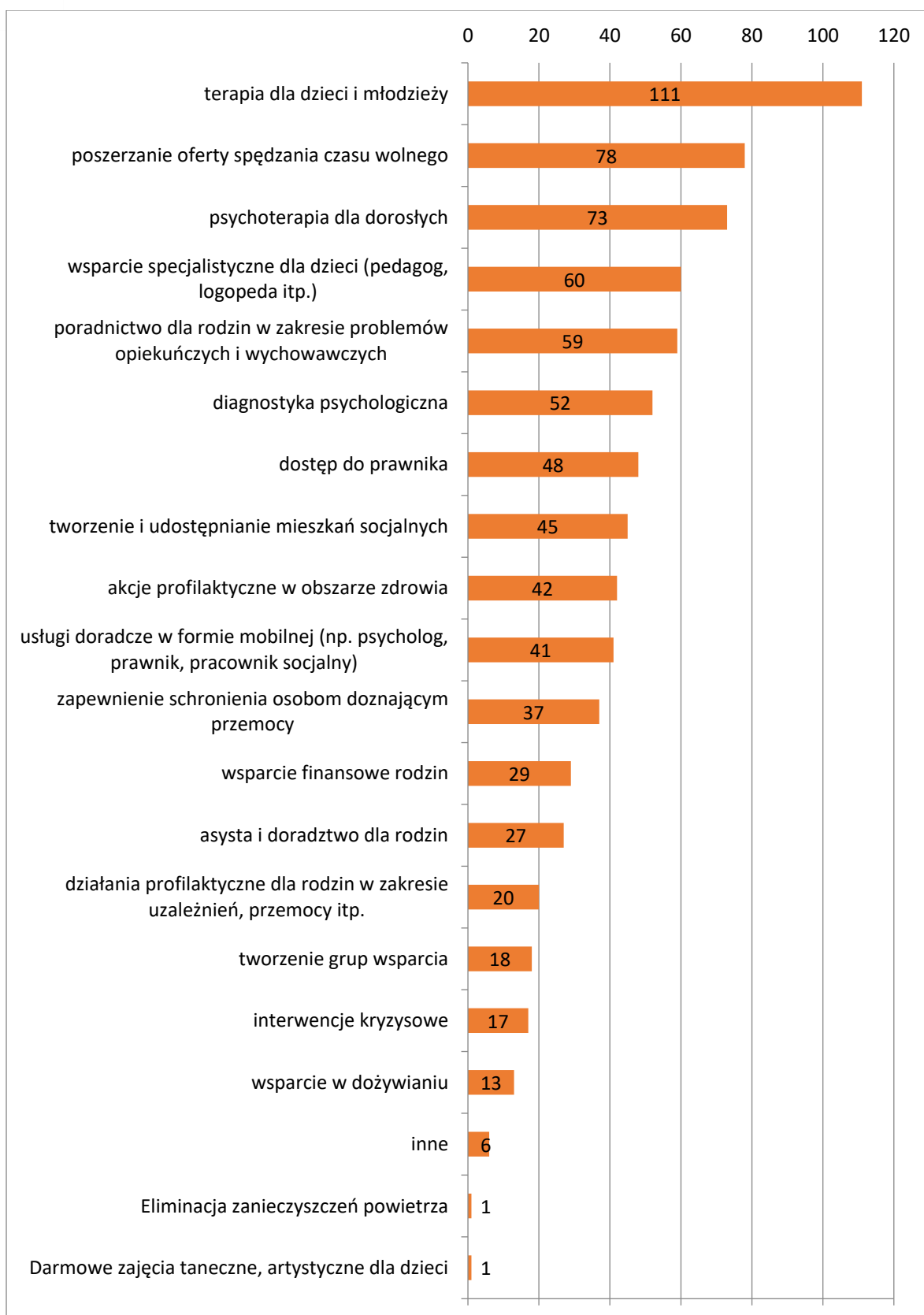
Źródło: opracowanie własne

W dalszej części poproszono o określenie zapotrzebowania na usługi społeczne w Czeladzi dla kluczowych grup społecznych tj. rodziny, osób starszych, młodzieży i osób z niepełnosprawnością.

Dorośli mieszkańcy, odnosząc się do zapotrzebowania na usługi społeczne dla Rodzin wskazali w większości na terapię dla dzieci i młodzieży (111). Następnie zasygnalizowano poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego (78) oraz psychoterapię dla dorosłych (73). Najmniej wskazań dotyczyło eliminacji zanieczyszczeń powietrza (1), darmowych zajęć tanecznych, artystycznych dla dzieci (1) czy wsparcia w dożywianiu (13).

Wykres 15 Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych RODZINOM jest największe zapotrzebowanie w Czeladzi?

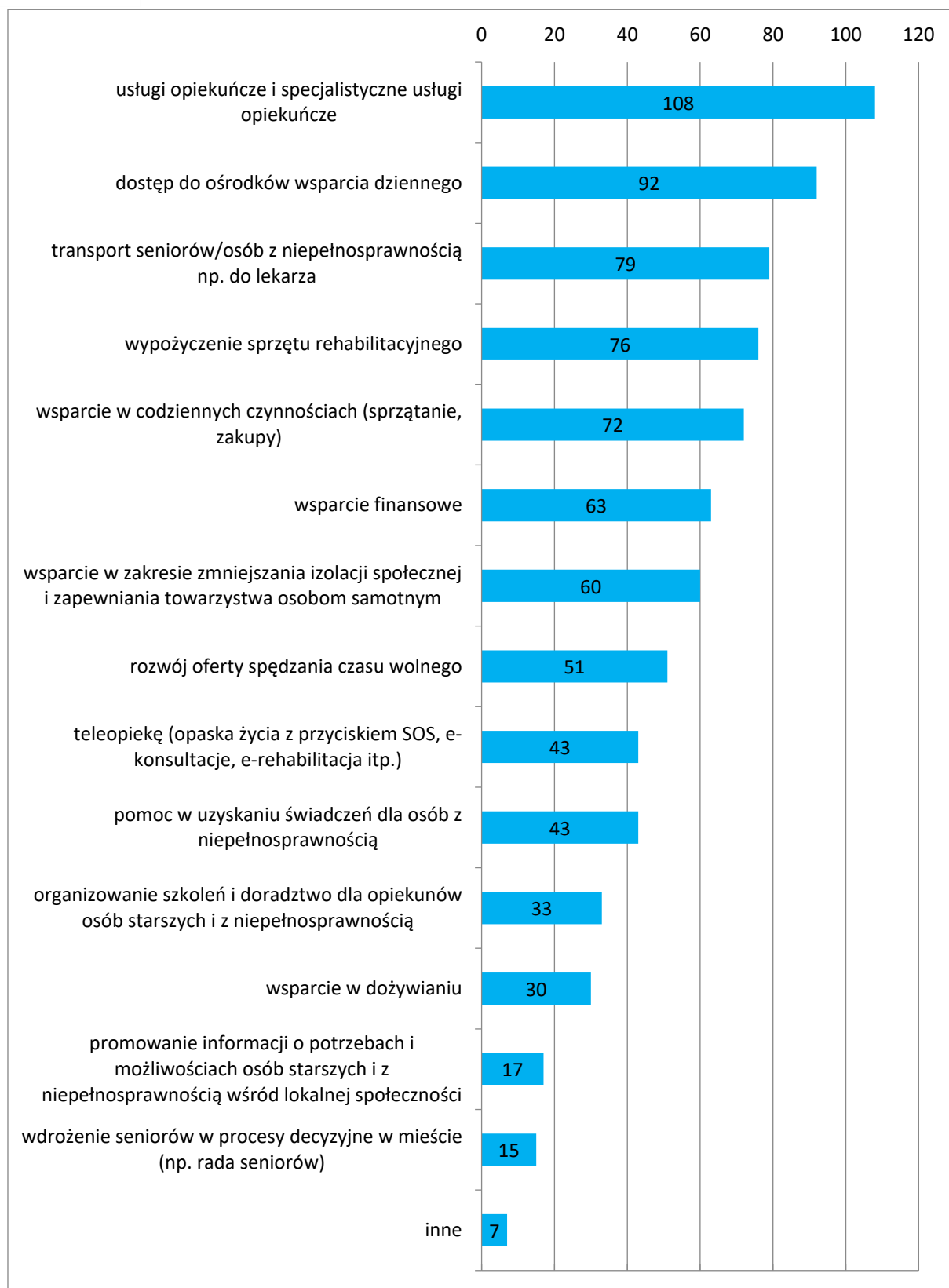

Źródło: opracowanie własne

Odnosząc się do potrzeb grupy Seniorów oraz Osób z Niepełnosprawnościami, badani mieszkańcy za największe zapotrzebowanie na usługi wskazali usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze (108) oraz dostęp do ośrodków wsparcia dziennego (92). Następnie dostrzeżono potrzebę usługi transportu seniorów/osób z niepełnosprawnością np. do lekarza (79) i wsparcie w codziennych czynnościach (72). Najmniej badanych wskazało na wdrożenie seniorów w procesy decyzyjne w mieście (15), czy promowanie informacji o potrzebach i możliwościach osób starszych (17).

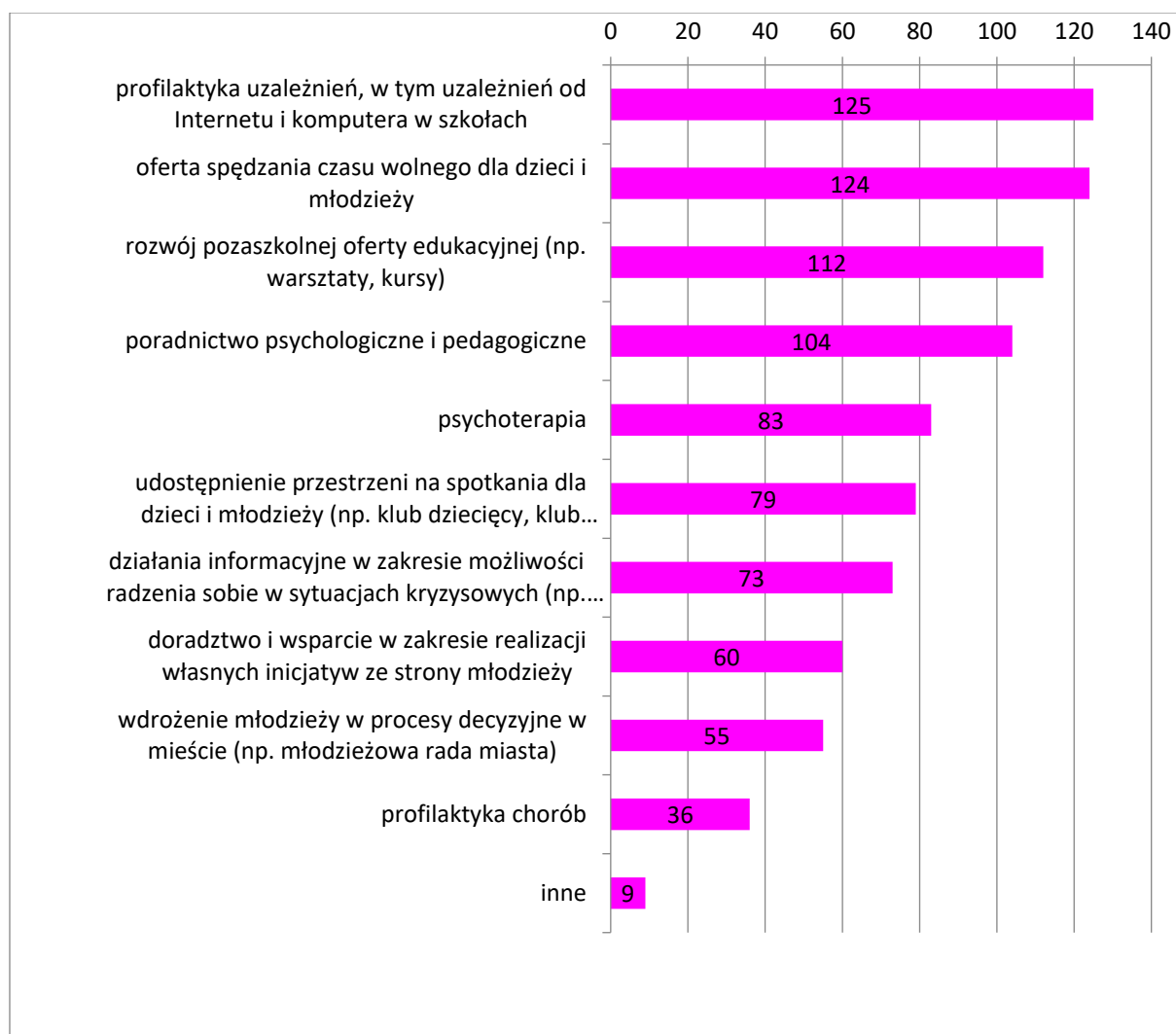
Wykres 17 Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych OSOBOM STARSZYM I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI jest największe zapotrzebowanie w Czeladzi?

Źródło: opracowanie własne

Według dorosłych mieszkańców Czeladzi, Młodzież zamieszkująca na tym terenie, najbardziej potrzebuje profilaktyki uzależnień w tym profilaktyki uzależnienia od Internetu i komputera w szkołach (125) oraz oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (124). Następnie wskazano na potrzebę rozwoju pozaszkolnej oferty edukacyjnej (112) oraz poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne (104). Najmniej badanych uznało, że dzieci i młodzież potrzebuje profilaktyki chorób (36) czy wdrożenie młodzieży w procesy decyzyjne w mieście (55).

Wykres 18 Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych MŁODZIEŻY jest największe zapotrzebowanie w mieście Czeladź?

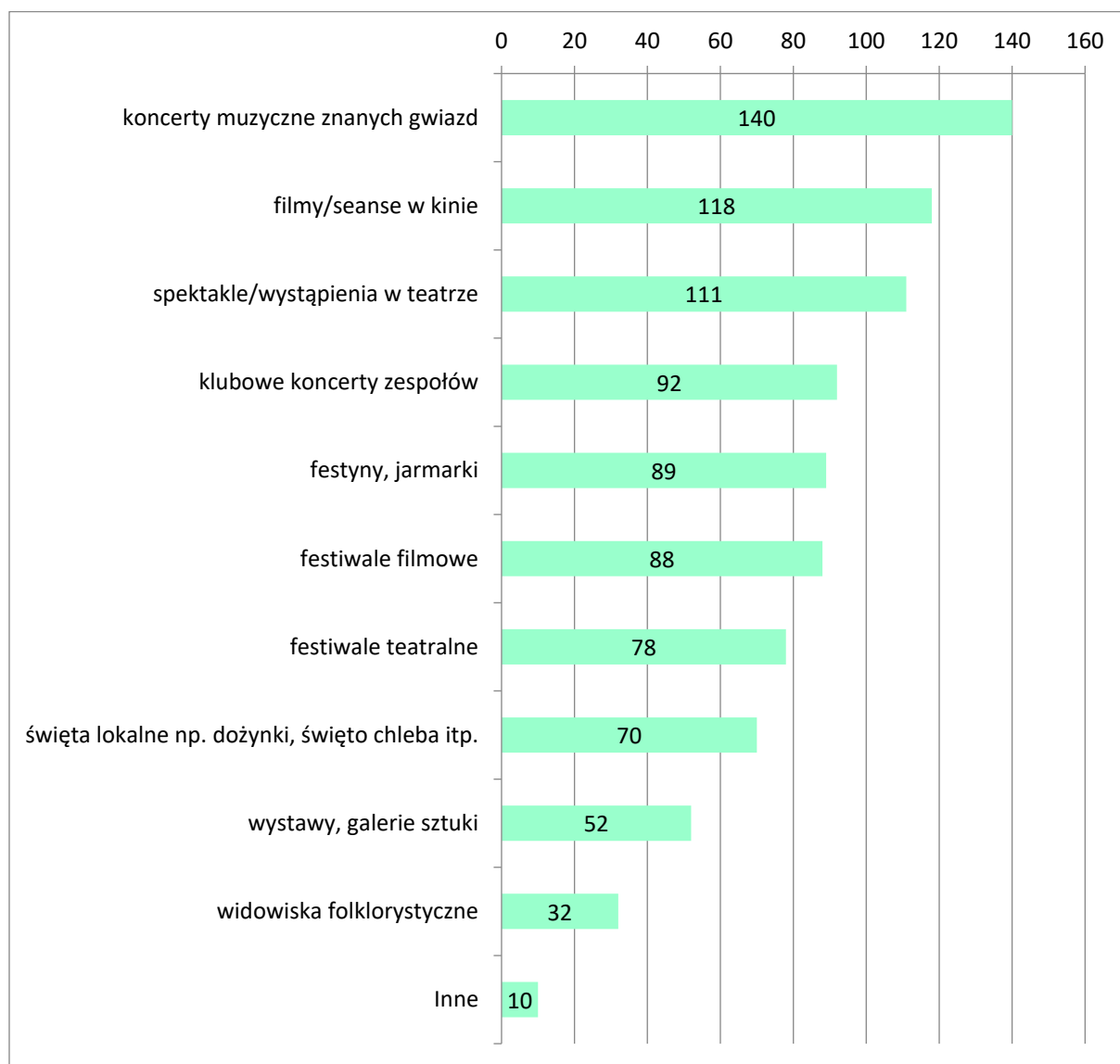

Źródło: opracowanie własne

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że dorośli mieszkańcy Czeladzi najchętniej uczestniczyliby w koncertach muzycznych znanych gwiazd (140), filmach czy seansach w kinie

(118), spektaklach/ wystąpieniach w teatrze (111). Najmniej badanych uznało, że widowiska folklorystyczne (32) czy wystawy/ galerie sztuki cieszyłyby się zainteresowaniem.

Wykres 19 Proszę określić, w jakiego typu wydarzeniach/imprezach kulturalnych najchętniej brał(a)by Pan(i) udział?

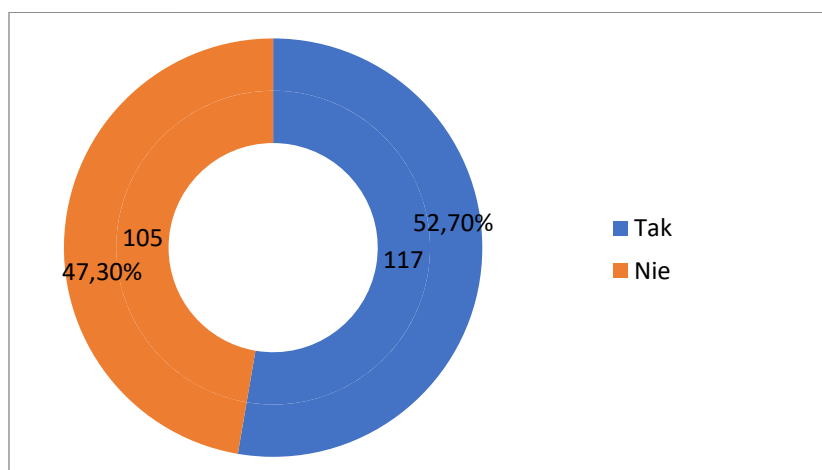

Źródło: opracowanie własne

4. Dostępność Usług Społecznych

Ankietowanym zostało zadane pytanie: Czy gdyby zaistniała taka sytuacja, w której musiał(a)by Pan(i) skorzystać z usług społecznych, to czy wiedział(a)by Pan(i), gdzie udać się po wsparcie (niefinansowe)? Niewiele ponad połowa badanych (52,70 %) respondentów wiedziałaby, gdzie udać się po wsparcie.

Wykres 20 Czy gdyby zaistniała taka sytuacja, w której musiał(a)by Pan(i) skorzystać z usług społecznych, to czy wiedział(a)by Pan(i) gdzie udać się po wsparcie (niefinansowe)?

Źródło: opracowanie własne

Najwięcej badanych osób twierdzi, że miasto Czeladź podejmuje działania na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju ekologicznego, lecz można by było ją usprawnić w niektórych obszarach (76). Natomiast najmniej (12) osób badanych twierdzi, że ochrona środowiska nie jest istotnym priorytetem w mieście.

Wykres 21 Czy uważa Pan(i), że miasto Czeladź podejmuje działania na rzecz ochrony środowiska

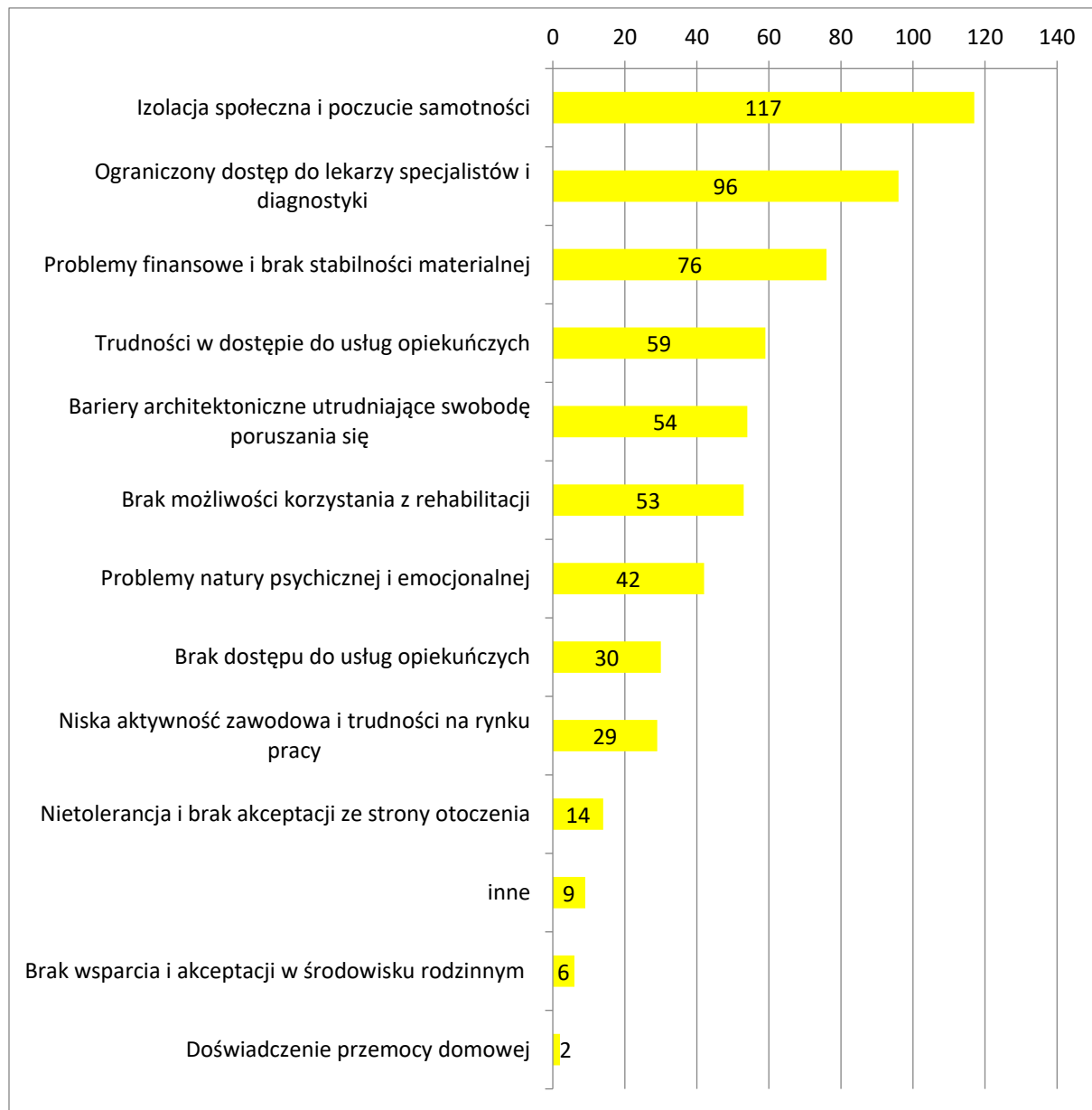

Źródło: opracowanie własne

Odnosząc się do grupy seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami badani mieszkańcy, za najczęstsze problemy społeczne wskazali izolację społeczną i poczucie samotności (117) oraz ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki (96). Następnie wskazano na problemy finansowe i brak stabilności materialnej (76) i trudności w dostępie do

usług opiekuńczych (59). Najmniej badanych wskazało na doświadczenie przemocy domowej (2).

Wykres 22 Jakie problemy społeczne najczęściej dotyczą osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami mieszkające na terenie miasta Czeladź?

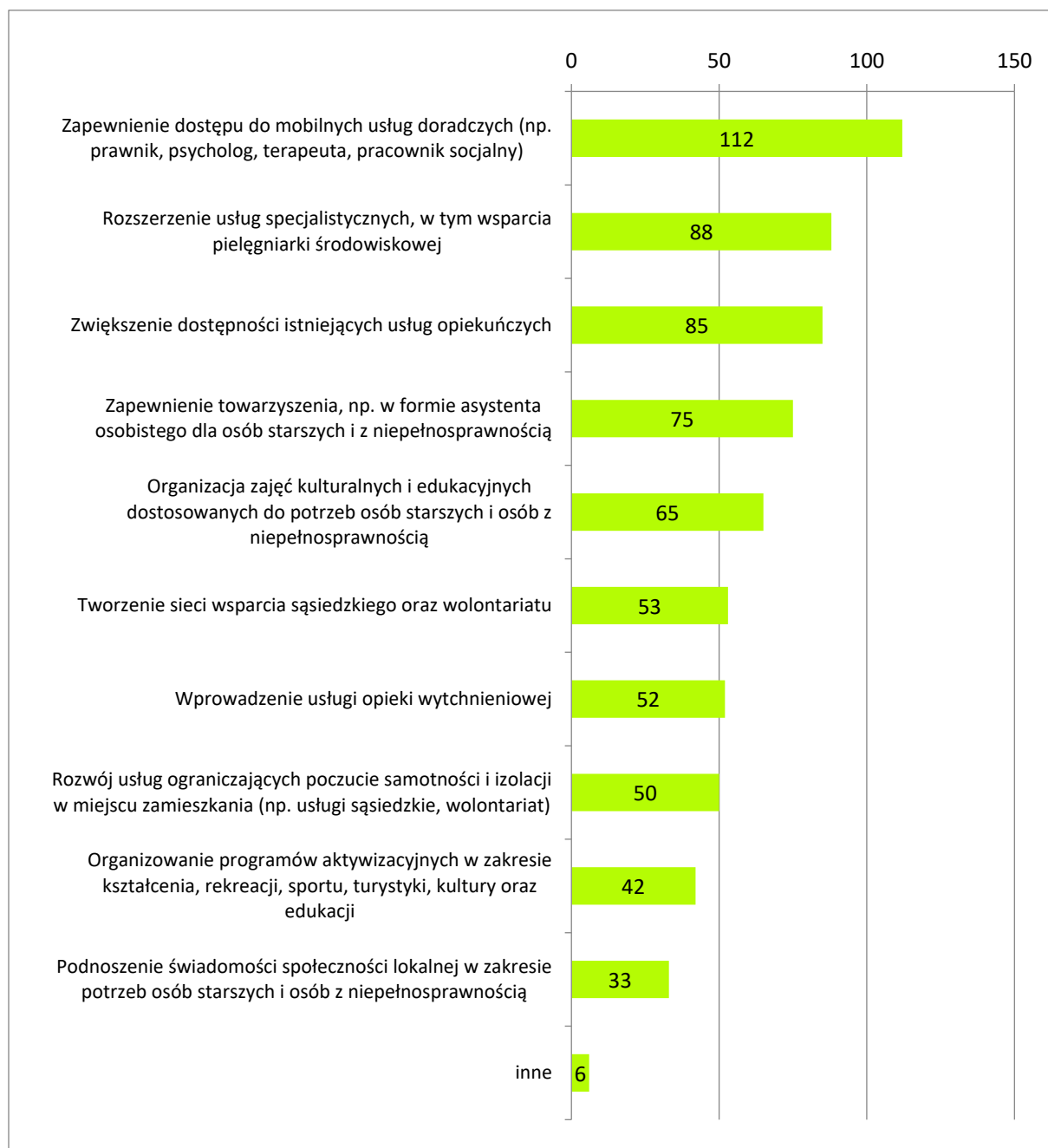

Źródło: opracowanie własne

Kolejnym obszarem badania było określenie rozwiązań i usług, które mogłyby ułatwić osobom starszym i z niepełnosprawnościami, a także ich rodzinom codzienne funkcjonowanie i bardziej aktywny udział w życiu społecznym. Za najważniejsze uznano zapewnienie dostępu do mobilnych usług doradczych (112). W dalszej kolejności wskazano na rozszerzenie usług specjalistycznych (88) i zwiększenie dostępności istniejących usług opiekuńczych (85). Najmniej

badanych wskazało na zasadność podnoszenia świadomości społeczności lokalnej w zakresie potrzeb osób starszych (33).

Wykres 23 Jakie rozwiązania i usługi mogłyby ułatwić osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnością, a także ich rodzinom, codzienne funkcjonowanie i bardziej aktywny udział w życiu społecznym?

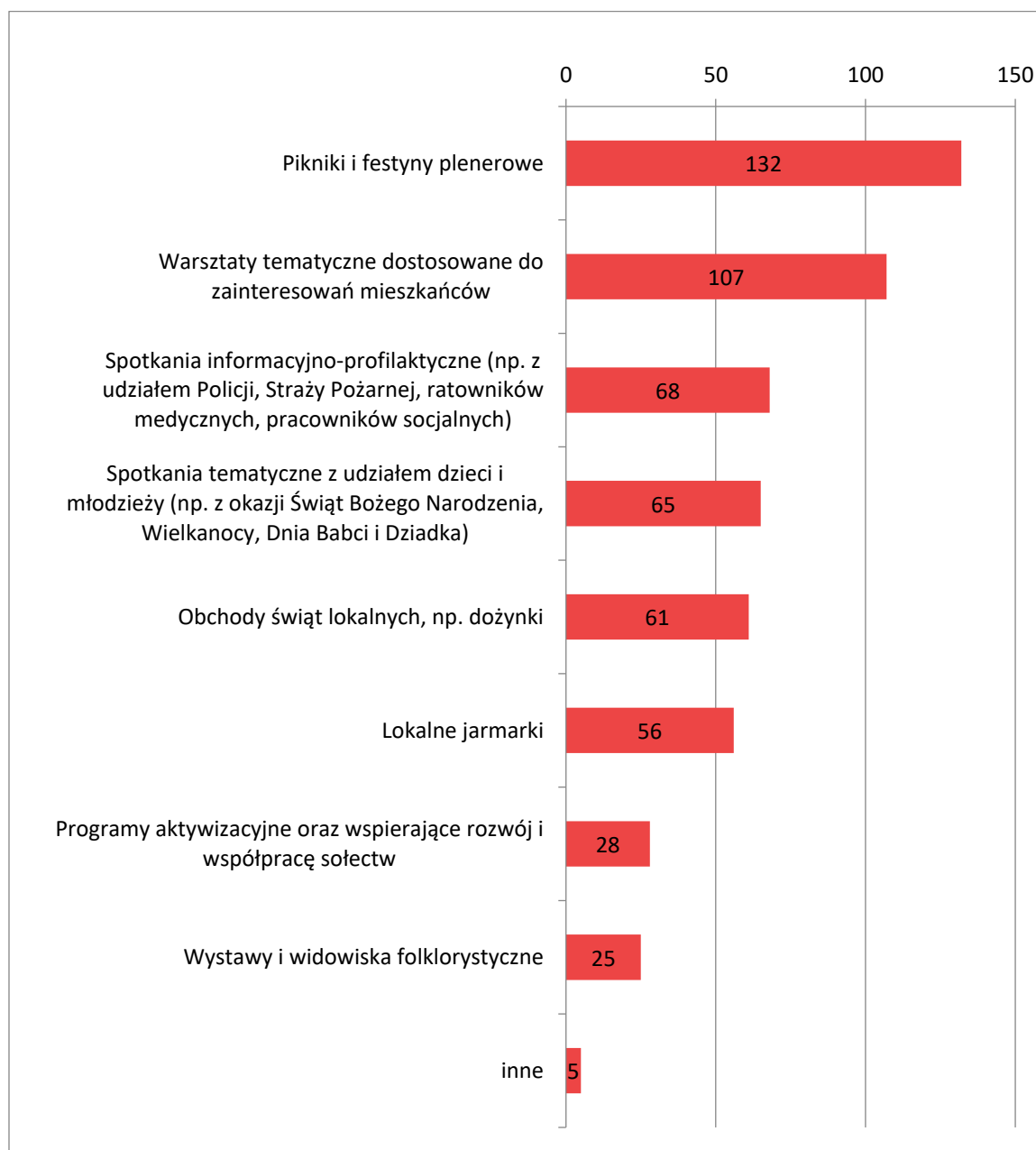

Źródło: opracowanie własne

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że dorośli mieszkańcy Czeladzi najchętniej integrowaliby się podczas pikników i festynu plenerowego (132), warsztatów tematycznych dostosowanych do zainteresowań mieszkańców (107), spotkań informacyjno-profilaktycznych

(68). Najmniej badanych uznało, że wystawy i widowiska folklorystyczne (25) czy programy aktywizacyjne oraz wspierające rozwój (28) cieszyłyby się zainteresowaniem.

Wykres 24 Jakie działania integracyjne powinny być organizowane na terenie miasta Czeladź?

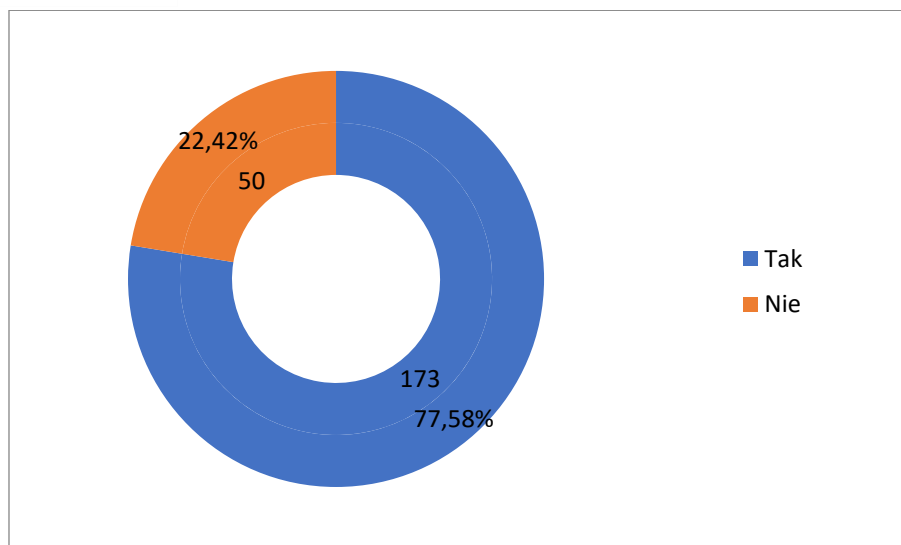

Źródło: opracowanie własne

Na pytanie dotyczące chęci udziału w szkoleniach realizowanych przez Centrum Usług Społecznych lub Powiatowy Urząd Pracy, respondenci w zdecydowanej większości wzięliby w nich udział.

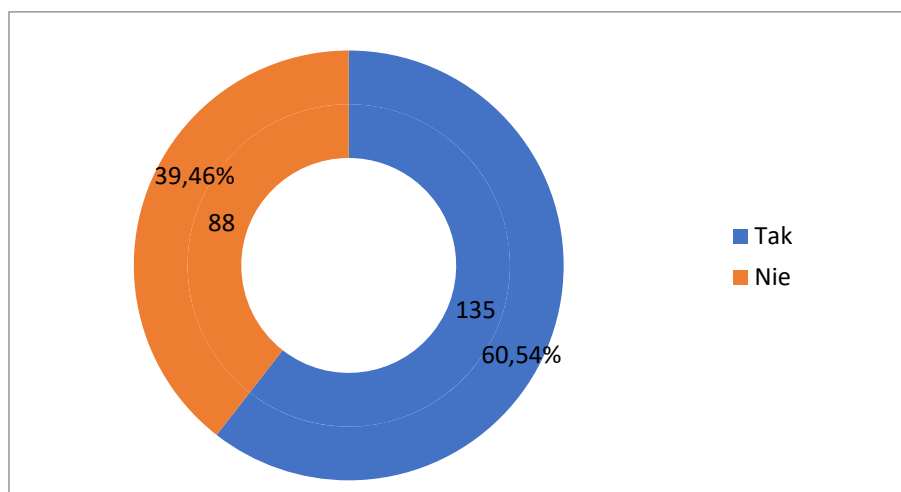
Wykres 25 Czy wzięłby Pan(i) udział w szkoleniach realizowanych przez Centrum Usług Społecznych lub Powiatowy Urząd Pracy?

Źródło: opracowanie własne

Badani mieszkańcy zapytani, czy oferta kulturalno- sportowa na terenie Miasta Czeladź jest wystarczająca, w większości uznali, że tak (60,54%). Pozostałe 39,6% uznało, że oferta ta nie jest wystarczająca.

Wykres 26 Czy oferta kulturalno – sportowa na terenie miasta Czeladź jest wystarczająca?

Źródło: opracowanie własne

Mieszkańcy, którzy odpowiedzieli, że oferta kulturalno- sportowa nie jest wystarczająca musieli uzasadnić swoją odpowiedź. Wśród istotnych odpowiedzi w tym zakresie znalazły się następujące wypowiedzi:

Czego brakuje w ofercie kulturalno-sportowej miasta Czeladź?

- ✓ *Tenisa*
- ✓ *Brak rozwoju wielu dziedzin sportowych*
- ✓ *Zajęć dla osób między 40-50 lat*
- ✓ *Zajęć tanecznych, siłowni bez abonamentu*
- ✓ *Warsztatów dla dzieci i młodzieży*
- ✓ *Przedstawień, pokazów tanecznych i muzycznych oraz sal sportowych do np. gry w tenisa stołowego*
- ✓ *Teatru i basenu krytego*
- ✓ *Kabaretów, spektakli znanych artystów, koncertów znanych grup muzycznych nie tylko tych "artystów amatorów lokalnych "*
- ✓ *Imprez tanecznych*
- ✓ *Niewielkiego kina (coś w stylu kin studyjnych). Mogłyby się tam odbywać również inne wydarzenia - prelekcje, festiwale, spotkania. Funkcja rozrywkowa, społeczna, edukacyjna. Dostępne dla wszystkich grup wiekowych i mogłyby się tam odbywać zajęcia dla grup szkolnych.*
- ✓ *Większej różnorodności oferty kulturalnej dla osób w wieku produkcyjnym*
- ✓ *Basenu zamkniętego*
- ✓ *Zajęć aktywności fizycznej*
- ✓ *Zajęć sportowych dla maluchów*
- ✓ *Zajęć dla osób dorosłych, nie będących seniorami*
- ✓ *Strzelnicy sportowej,*
- ✓ *Kursy dofinansowane poszerzające kompetencje zawodowe*
- ✓ *darmowych wystaw , koncertów i wykładów*
- ✓ *Siatkówka*
- ✓ *Miejsc spotkań, klubów np. Malucha*
- ✓ *Mały wybór wszystkiego*
- ✓ *Spotkań w kawiarni przy muzyce na żywo*
- ✓ *Siatkówka plażowa*
- ✓ *Informacji o odbywających się wydarzeniach*
- ✓ *Klubu fitness*

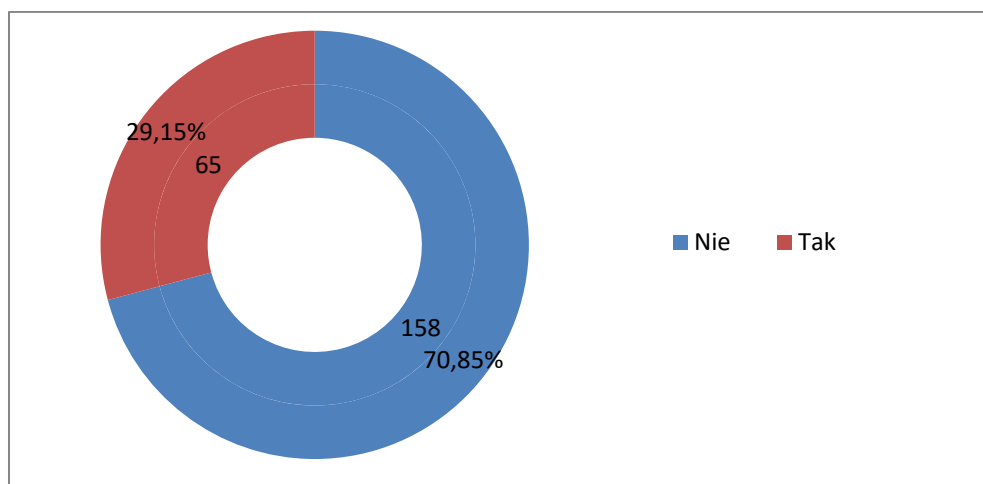
- ✓ *Brakuje basenu krytego, wykorzystanie możliwości MOSiR-u*
- ✓ *Innych form sportu poza piłką nożną*
- ✓ *wspólnych zajęć dla dzieci i ich rodziców, zwłaszcza rekreacyjnych np. wspólna joga czy pilates*
- ✓ *Klubów sportowych organizujących treningi z dyscyplin innych niż piłka nożna*
- ✓ *Kajune*
- ✓ *Zajęć korekcyjnych dla dzieci i młodzieży*
- ✓ *Dodatkowych zajęć dla dzieci i młodzieży*
- ✓ *Koszykówka i siatkówka dla szkół podstawowych. Wykluczeni są uczniowie a w szczególności dziewczynki z innych szkół niż SP2*
- ✓ *Więszego wyboru*
- ✓ *Ścieżek i tras dedykowanych dla rowerów i nordic poza ruchem samochodów*
- ✓ *Lokalnych, sąsiedzkich turniejów sportowych, międzypokoleniowych w różnych sportach*
- ✓ *Zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży szkolnej*
- ✓ *Sauny - dostępne dla mieszkańców*
- ✓ *Brakuje oferty kulturalnej*
- ✓ *Kort tenisowy*
- ✓ *Zróżnicowanych zajęć dla młodzieży*
- ✓ *Imprez skierowanych do osób między 30-60*
- ✓ *Oferta dla młodzieży*
- ✓ *Aktualnie brak kina*
- ✓ *Koncerty*
- ✓ *Brak filmów w kinie*
- ✓ *Aerobik dla facetów*
- ✓ *Zajęcia jogi*
- ✓ *Siłownia*
- ✓ *Mało dostępnych sal gimnastycznych lub hal sportowych do wynajęcia aby móc rozwijać swoje zainteresowania sportowe*
- ✓ *Brak miejsc które mogą zostać udostępnione (hale sportowe) młodym sportowcom do trenowania w wolnym czasie i nie tylko*

- ✓ Spotkań z interesującymi ludźmi np. autorami, pisarzami.
- ✓ Zbyt mała ilość turniejów sportowych, koncertów, zabaw (potańcówek)
- ✓ Imprez dla młodzieży
- ✓ Aktywizacji młodzieży w sporcie
- ✓ Wydarzeń dla młodych

Pytając o zainteresowanie czynnym udziałem w wolontariacie, uzyskane dane wskazują, że zdecydowana większość respondentów nie zaangażowałaby się w tę formę działalności (70,85%).

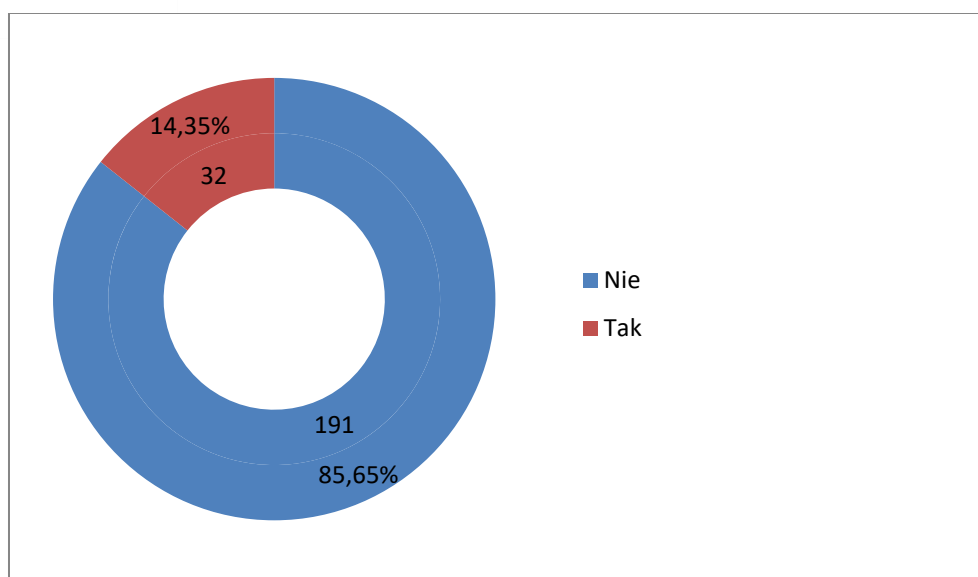
Wykres 27 Czy jest Pan(i) zainteresowana czynnym udziałem w wolontariacie?

Źródło: opracowanie własne

Badani mieszkańcy zapytani o to, czy są zainteresowani przystąpieniem do uczestnictwa w Klubie Seniora uznali, że nie są zainteresowani (85,65%). Pozostałe 14,35% uznało, że jest zainteresowana.

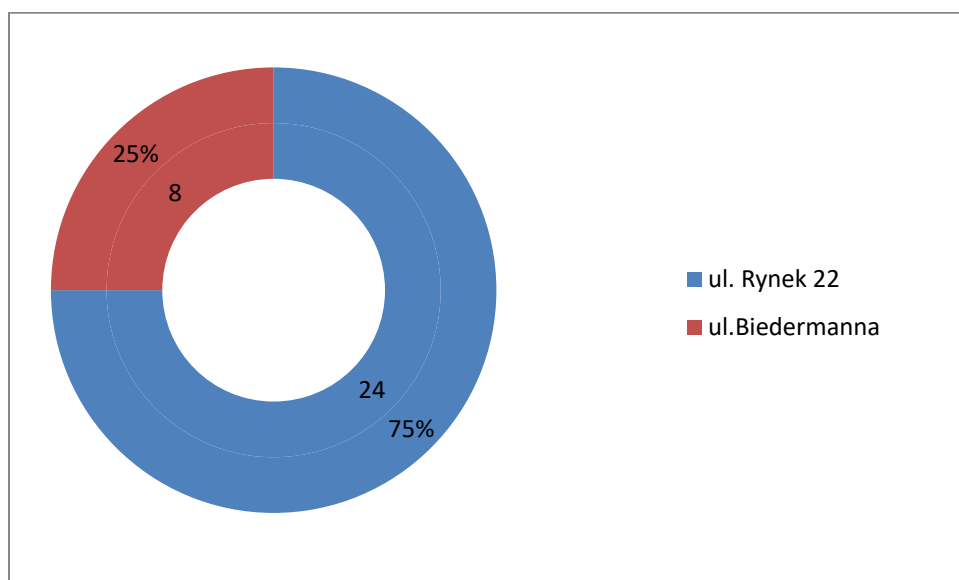
Wykres 28 Czy jest Pan(i) zainteresowany(a) przystąpieniem do uczestnictwa w Klubie Seniora? Jeśli TAK, to w której lokalizacji?

Źródło: opracowanie własne

Mieszkańcy mieli do wyboru dwie lokalizacje Klubu Seniora. Większość (75%) wskazała na lokalizację przy ul. Rynek 22. Pozostała część (25%) opowiedziała się za lokalizacją przy ul. Biedermanna 2.

Wykres 29 Lokalizacja Klubu Seniora

Źródło: opracowanie własne

W ankiecie padło pytanie otwarte: Jakie według Pana(i) inne formy pomocy powinny zostać jeszcze zainicjowane na terenie Miasta Czeladź oprócz wymienionych powyżej? Respondenci odpowiedzieli:

- ✓ *Kino, teatr*
- ✓ *Pomoc samotnym matkom i ojcom*
- ✓ *Proszę zwrócić uwagę na potrzeby dzieci i młodzieży w wieku 12-19 lat i młodych dorosłych. Na terenie miasta nie ma aktywności angażujących ludzi w tym wieku. Przez to duża część z nich spędza czas w galeriach lub parkach i deklaruje wyjazd z Czeladzi na stałe*
- ✓ *Asystent*
- ✓ *Warsztaty kulinarne, spotkania ze znanymi yutuberami, bezpłatne zajęcia edukacyjne tzw. korepetycje dla dzieci i młodzieży na które często rodziców nie stać. Psychoterapia dla dzieci z powodu istniejących problemów w kontaktach społecznych, izolacja, depresja, uzależnienia, problemy z tożsamością płciową*
- ✓ *GDK*
- ✓ *Taka pomoc, która jest realna i namacalna*
- ✓ *Pomoc osobom starszym, rozrywka*
- ✓ *Punkty informacyjne dla seniorów. Proste przekazywanie informacji o inicjatywach miejskich, środowiska, ochronie przed oszustami. Punkt wsparcia w którym dedykowane osoby pomagałyby w podejmowaniu decyzji ustrzegając przed oszustami i naciągaczami (ochrona przed fałszywymi i niekorzystnymi ofertami dla seniorów)*
- ✓ *Wsparcie psychologów dla osób opiekujących się seniorami, likwidacja barier architektonicznych, więcej ławek przy chodnikach, ławki-oparcia na przystankach, klubik dla małych dzieci, zajęcia muzyczne dla dzieci poniżej 4 r.ż.*
- ✓ *Wsparcie dzienne dla opiekunów osób niepełnosprawnych*
- ✓ *Utworzenie miejsc nieodpłatnego rozwijania uzdolnień dzieci i młodzieży w zakresie uzdolnień: muzycznych, wokalnych, tanecznych, plastycznych*
- ✓ *Wolontariat*
- ✓ *Udostępnienie pomieszczeń dla aktywnych Czeladzian. Np. miejsc do nauki rękodzieła*
- ✓ *Wsparcie dla seniora*
- ✓ *Pomoc i wsparcie lokalnym przedsiębiorstwom*
- ✓ *Różnorodne koncerty dla małej widowni, spektakle*
- ✓ *Różnego rodzaju formy terapii*

- ✓ *Chyba nie jestem grupą docelową. Trzeba by zapytać tych, którzy potrzebują pomocy w czymś. Lub tych, którzy mają problemy, jakie to są problemy i im zaproponować pomoc. Osobiście uważam, że większe wsparcie dla samotnie wychowujących mam byłoby bardzo potrzebne (mieszkanie w dobrym stanie o niskim czynszu). I więcej może patroli dzielnicowych, bo słyszałam różne historie sąsiedzkie o zakłócaniu porządku, brudzeniu, dokarmianiu ptaków etc.*
- ✓ *Spotkania różnych grup wiekowych*
- ✓ *Wsparcie dla osób bezrobotnych, wykluczonych cyfrowo*
- ✓ *Prawdziwe a nie pozorowane działania*
- ✓ *Miejsce spotkań dla dzieci i młodzieży żeby osoby kompetentne rozmawiały z nimi o problemach, pomagali i odpowiadali na współczesne zagrożenia*
- ✓ *Cokolwiek dla młodzieży 30+, wszelkie zajęcia są dla seniorów a dla nas nic.....*
- ✓ *Kursy dofinansowane poszerzające kompetencje zawodowe*
- ✓ *Obrona cywilna, dofinansowanie do wymiany kopciuchów, dofinansowanie do zbiorników na deszczówkę*
- ✓ *Szybszy dostęp do przychodni w szpitalu dla seniorów*
- ✓ *Wszystko wymienione*
- ✓ *Jak wspominałem, utworzenie polityki młodzieżowej*
- ✓ *Warsztaty, wyjazdy*
- ✓ *Więcej wydarzeń kulturalnych.*
- ✓ *Większe działania co do smogu*
- ✓ *Wszelkie działania poszerzające świadomość wartości współpracy, tolerancji, integracji społecznej*
- ✓ *Dofinansowanie i promocja Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej przy OSP Czeladź*
- ✓ *aktywności dla młodzieży*
- ✓ *Karta mieszkańca ze zniżkami*
- ✓ *Więcej zajęć dla młodzieży*
- ✓ *Park Grabek*
- ✓ *Pomoc dla osób starszych w każdym aspekcie, pomoc w wychowywaniu i kształtowaniu młodzieży, rozwój miasta, zajęcia dodatkowe dla młodzieży, stwarzanie im warunków*

rozwoju, brak zajęć pozalekcyjnych poza szkołą, większą pomoc ze strony miasta w zakresie ekologii

- ✓ *Większa dostępność usług wspierających rodziny seniorów w codziennej opiece nad seniorem*
- ✓ *Opieka psychologiczna dla dzieci*
- ✓ *Noclegownia dla bezdomnych lub dom samotnej matki*
- ✓ *Warsztaty doszkalające kierowców zawodowych*
- ✓ *Pokonanie barier architektonicznych w blokach*
- ✓ *Klub seniora na każdym większym osiedlu, aby więcej wolontariuszy mogło się zgłosić*
- ✓ *Przede wszystkim troska o ludzi samotnych, uwięzionych we własnych domach (często z powodów zdrowotnych). Organizacja spotkań dla nich np. raz na miesiąc, wytyczenie im rytmu życia, który odróżniałby się od tego wyznaczonego przez program tv miałoby duże znaczenie dla ich samopoczucia psychicznego*
- ✓ *Więcej miejsc dla aktywności sportowej dla młodzieży*
- ✓ *Doradca darmowy dla osób z problemami finansowymi, który pomoże im wyjść z długów*
- ✓ *Młodzieżowa rada miasta*
- ✓ *Miejsca spotkań i terapii młodzieży w innych częściach miasta niż jedynie na Piaskach*
- ✓ *Festyny*
- ✓ *Kluby sportowe i zajęcia dla dzieci z niepełnosprawnościami (na chwilę obecną mogą zapisać syna, ale muszą zawsze z nim być)*
- ✓ *Koszykówka dla dziewczyn*
- ✓ *Oferta ciekawych bezpłatnych zajęć/warsztatów dla mieszkańców w wieku średnim, a nie tylko dla dzieci, młodzieży i seniorów*
- ✓ *Profilaktyka przemocy słownej i fizycznej wśród dzieci i młodzieży szkolnej*
- ✓ *Powinien być zwiększony dostęp do psychologów, wsparcia psychologicznego... organizowane warsztaty, wykłady... zarówno dla dzieci, rodziców jak i seniorów rozwijające kompetencje psychologiczne, komunikacji interpersonalnej, radzenie sobie z trudnymi sytuacjami, ze stresem, mądre korzystanie z mediów...itp. Dla rodziców regularnie np. przed zebraniem rodziców...jest wielki problem kryzysów psychicznych*

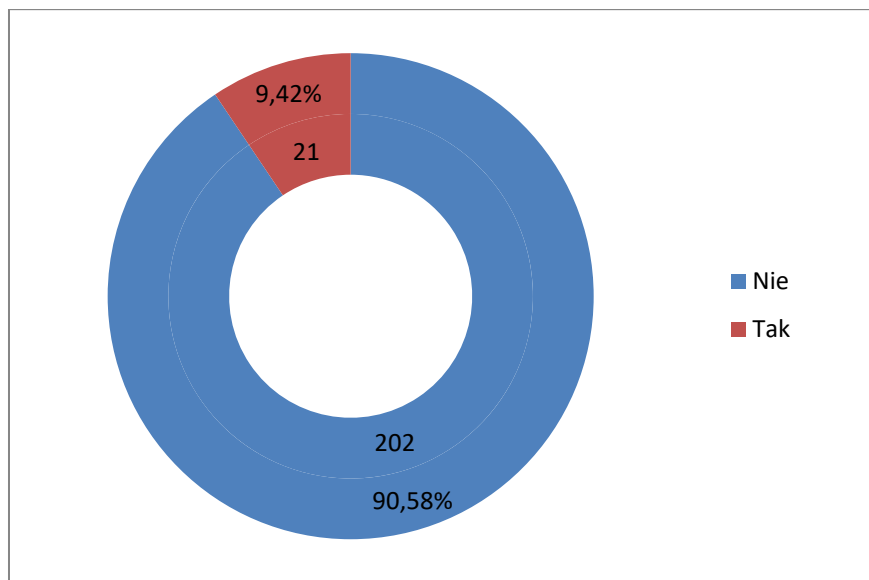

u dzieci, a znalezienie psychologa i psychiatry jest bardzo trudne...i bardzo odległe... jak się nie ma pieniędzy, to niemożliwe..

- ✓ *Klub młodzieży*
- ✓ *Zajęcia w czasie ferii i wakacji dla młodzieży*
- ✓ *Pomoc prawna*
- ✓ *Darmowe zajęcia dla dzieci i młodzieży*
- ✓ *Dostęp do POZ*
- ✓ *Pomóc ludziom potrzebującym*
- ✓ *Zwiększenie patroli Policyjnych wieczorami i w nocy lub monitoringi osiedlowe. Osoby nietrzeźwe w tym agresywna młodzież stanowi niebezpieczeństwo dla otoczenia. Nie reagują na upomnienia przechodniów, czują się bezkarni*
- ✓ *Aktywizacja dla kobiet w ciąży i młodych matek*
- ✓ *Przed wszystkim pełna informacja, gdzie i z czego senior może skorzystać*
- ✓ *Pomoc rodzinom a dokładnie zwiększenie świadomości rodzin o uzależnieniach od urządzeń. Siedzą rodzice, a dzieci patrząc na rodziców, też siedzą. Potrzebna jest jakaś inicjatywa na ten temat, bo będzie coraz gorzej*
- ✓ *Dostępności medycznej*
- ✓ *Koncerty i imprezy oferujące wyższy poziom artystyczny niż przyśpiewki Elwisa itp.*
- ✓ *Realizacja projektów kierowanych do osób fizycznych nie tylko przez stowarzyszenia, wówczas poszerzy się oferta tematyczna*
- ✓ *Większe zainteresowanie osobami ubogimi i chorymi. Interweniowanie w sprawach osób potrzebujących pomocy*
- ✓ *Programy kształcenia dla (seniorów) w ramach poznania i obsługi urządzeń, programów komputerowych stosowanych już w młodszych grupach wiekowych*
- ✓ *Porady psychologiczne, medyczne i prawne*
- ✓ *Miejsce spotkań gdzie można usiąść porozmawiać, wypić kawę/piwo*
- ✓ *Klubo-kawiarnia*
- ✓ *Kluby muzyczne z karaoke, kluby taneczne dla osób 60+*
- ✓ *1) Seniorzy dla dzieci i młodzieży - dzieci i młodzież dla seniorów - wymiana doświadczeń. 2) Wzajemna pomoc seniorów dla seniora np. ja upiekę tort, a Ty naprawisz kran*

Badani mieszkańcy, będący członkami organizacji pozarządowych zapytani o to, czy chcieliby podjąć współpracę z Centrum Usług Społecznych, w większości odpowiedzieli przecząco (90,58%). Pozostałe 9,42% badanych podjęłoby taką współpracę.

Wykres 30 Jeżeli jest Pan(i) członkiem organizacji pozarządowej, czy chciałby Pan (i) podjąć współpracę z Centrum Usług Społecznych. Jeżeli TAK, to w jakim obszarze?

Źródło: opracowanie własne

Jako członek organizacji pozarządowej, w jakim obszarze podjąłby Pan(i) współpracę z Centrum Usług Społecznych?

- ✓ Edukacji mieszkańców z pierwszej pomocy
- ✓ Kulturalno- rozrywkowej i wzajemnej pomocy. Dziękuję.
- ✓ Nie zastanawiałam się
- ✓ Kulturalno-rozrywkowej
- ✓ Pokazy pierwszej pomocy
- ✓ Praca dorywcza
- ✓ Nie jestem członkiem organizacji pozarządowych, ale jako mama dziecka z niepełnosprawnością jestem chętna i gotowa do włączenia się np. w organizację klubu sportowego dla dzieci z niepełnosprawnościami (a może integracyjny)
- ✓ Organizacja wydarzeń kulturalnych
- ✓ Pomoc Młodzieży w określaniu ich emocji

- ✓ *NIE JESTEM CZŁONKIEM ŻADNEJ ORGANIZACJI PUBLICZNEJ, ALE CHĘTNIE WZIĘŁABYM UDZIAŁ W DZIEDZINIE POMOCY RODZINOM WIELODZIETNYM, EMERYTOM I OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI.*
- ✓ *Środowisko osób z niepełnosprawnościami.*
- ✓ *Organizacja imprez/wystaw/spotkań przybliżających lokalne historie, twórców wywodzących się z Czeladzi, opracowanie przewodnika po ważnych dla historii lokalnej miejscach.*
- ✓ *W sferze zagospodarowania przestrzeni miejskiej dla społeczności lokalnej.*
- ✓ *Sport*
- ✓ *Już podjęliśmy - i uczestnictwo w spotkaniach grupowych.*
- ✓ *Aktywności młodzieży.*
- ✓ *Aktywizacji międzypokoleniowej*

BADANIA JAKOŚCIOWE

Indywidualne wywiady pogłębione wśród osób będących przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderów lokalnych, przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na terenie miasta Czeladź

Analiza wyników badań jakościowych w pierwszej części odnosi się do interpretacji wyników badania wykonanego metodą indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI) i przeprowadzonego wśród osób będących przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderów lokalnych, przedstawicieli organizacji pozarządowych z terenu miasta Czeladź. W badaniu wzięło udział 10 osób. Do realizacji wywiadów wykorzystano scenariusz IDI, który uzupełniano w czasie rzeczywistym podczas prowadzonego wywiadu.

Wypowiedzi uczestników badania zostały przedstawione w podziale na cztery obszary problemowe: *Informacje o mieście – specyfika, najważniejsze wyróżniki; Usługi społeczne w mieście Czeladź; Potencjał społeczności lokalnej; Potencjał podmiotów gospodarczych.*

W analizie pierwszego obszaru uwzględniono następujące pytania z wywiadu:

1. Krótka charakterystyka specyfiki miasta Czeladź, co jest dla niego typowe, a co odróżnia od sąsiednich gmin?
2. Jakie problemy społeczne występują w mieście Czeladź?
3. Jakie istnieją potrzeby w mieście Czeladź?
4. Czy miasto Czeladź jest dobrym miejscem do życia? Jakie są zalety, a jakie słabe strony mieszkania w Czeladzi?
5. Jakie są główne zasoby i potrzeby w obszarach społecznych, gospodarczych, komunikacyjnych oraz pozostałych tj. służba zdrowia, pomoc społeczna i inne, w zależności od rozmówcy?

W analizie obszaru drugiego: Usługi społeczne w mieście Czeladź uwzględniono następujące pytania:

1. Jak oceniana jest dostępność usług społecznych w mieście Czeladź?
2. Jakie usługi są obecnie dostępne, do kogo są kierowane, jaka jest ich jakość, kto jest ich realizatorem?

3. Jakich usług brakuje i dla jakich grup społecznych, co jest tego powodem?
4. Do jakich usług dostęp jest ograniczony?
5. Jakie usługi powinny być świadczone dodatkowo?
6. Jak zorganizować system świadczenia usług w mieście, aby był bardziej skuteczny, lepiej odpowiadał na potrzeby mieszkańców?
7. Czy w realizację usług społecznych można włączyć mieszkańców oraz organizacje pozarządowe?

W analizie obszaru trzeciego: Potencjał społeczności lokalnej zapytano o następujące kwestie:

1. Jaki jest poziom współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego?
2. Jaki potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego i sektora ekonomii społecznej może wykorzystać CUS w celu zaspokojenia potrzeb społecznych w obszarze swojej działalności?
3. Jakie rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?

W analizie obszaru czwartego: Potencjał podmiotów gospodarczych postawiono następujące pytania:

1. Jaki jest poziom współpracy sektora gospodarczego/lokalnych firm z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie świadczenia usług społecznych?
2. Czy lokalne firmy mogą zostać włączone w realizację usług społecznych w mieście Czeladź?
3. Jaki potencjał podmiotów gospodarczych może wykorzystać CUS w celu zaspokojenia potrzeb społecznych w obszarze swojej działalności?
4. Jakie działania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa (JST-biznes) w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?
5. Pomysły rozmówców na zajęcia, warsztaty, spotkania itp.

Informacja o mieście – specyfika, najważniejsze wyróżniki

Wszyscy rozmówcy uczestniczący w indywidualnych wywiadach pozytywnie wypowiadali się o swoim mieście podkreślając, że jest dobrym miejscem do życia. Dostrzegali również i zwracali uwagę na potrzeby, ale także na zasoby, jakie występują w poszczególnych obszarach społecznych. Wśród istotnych odpowiedzi w tym zakresie znalazły się następujące wypowiedzi:

1. Krótka charakterystyka specyfiki Miasta Czeladź, co jest dla niego typowe, a co odróżnia od sąsiednich gmin?

- ✓ *„Spokojne miasto, bardzo rozwinięte, blisko dużych aglomeracji, miasto zielone, duża ilość parków, ścieżek rowerowych, dostępność do kultury, dobrze rozmieszczona sieć bibliotek”.*
- ✓ *„Czeladź jest miejscem przyjaznym, zadbanym, dużo parków, jest gdzie bywać, gdzie odpoczywać, kino chwilowo nieczynne – remont, dużo zajęć dla dzieci, w każdą zimę 6 grudnia otwiera się miasteczko św. Mikołaja, pięknie oświetlone, rynek wygląda imponująco”*
- ✓ *„Nowoczesna infrastruktura, spokojna, niewielka aglomeracja, zróżnicowanie społeczne – bloki komunalne ale i domy jednorodzinne, basen, place zabaw, zabytki”.*
- ✓ *„Dosyć mocno rozwojowe, na obrzeżach Katowic, można trochę taniej kupić nieruchomość, dużo zieleni, dużo terenów jeszcze niezagospodarowanych, zaczął się proces budowy mieszkań wielolokalowych. Zrewitalizowano wiele przestrzeni, duży rozwój pod względem kulturalno-oświatowym. Duży napływ mieszkańców miejscowości ościennych, sami budują lub poprzez firmy deweloperskie, stąd widać, że zainteresowanie jest”.*
- ✓ *„Miasto małe, ok. 30 tysięcy mieszkańców, zieleń, parki, dobre dla przedsiębiorców”.*

2. Jakie problemy społeczne występują w mieście Czeladź?

- ✓ *„Tu nie widać problemów społecznych typu bezdomność, nałogi alkoholowe, narkotyki – to przez własny wybór. Nie jest to tak bardzo widoczne na ulicy, to bezpieczne miasto”.*
- ✓ *„Problemy finansowe, mieszkańcy nie płacą za wodę, ścieki, np. co może wynikać z trudnej sytuacji finansowej, brakiem pracy”.*
- ✓ *„Alkoholizm, narkomania”.*
- ✓ *„Starzejące się społeczeństwo, zmniejszająca się liczba mieszkańców”.*

- ✓ „Alkoholizm wśród mieszkańców, problem z nadużywaniem energetyków”.
- ✓ „Trudno powiedzieć, działań społecznych, profilaktycznych jest dużo, rynek pracy jest niezły”.
- ✓ „W szkole widać skrajną biedę, duże zróżnicowanie w szkole, dofinansowanie posiłków przez MOPS”.
- ✓ Nie widzę rażących braków, nawet jeśli chodzi o osoby niepełnosprawne, ta współpraca się dobrze układa”.
- ✓ „Brakuje w Czeladzi toalet miejskich, nie ma na rynku, trzeba było korzystać np. z gabinetu lekarskiego, dotyczy to zarówno osób i zdrowych i niepełnosprawnych, to powinno być w parkach, musi być toaleta. Jest to wpisane do Strategii”.

3. Jakie istnieją potrzeby w Mieście Czeladź?

- ✓ „Jeśli chodzi o potrzeby na jakie bym wskazała.....większa świadomość dotycząca problemów społecznych, profilaktyka prowadzona w szkołach, jest jej za mało”.
- ✓ „Brakuje oferty dla ludzi młodych i w średnim wieku”.
- ✓ „Powinno być więcej ośrodków dla osób z głębokim autyzmem”.
- ✓ „Dostrzegalną potrzebą jest zabezpieczenie ludzi samotnych, którzy nie mają bliskich osób, jest duża skala samotności, brak opieki, niewiedza tych osób, do kogo można się zwrócić o pomoc; druga grupa, to seniorzy, którzy nie mogą dołączyć do seniorów aktywnych, izolacja tych osób, problem dotarcia z informacją. Nie dla każdego człowieka są kanały informacyjne przez Internet”.
- ✓ „Większa oferta skierowana dla rodzin z dziećmi, my jako instytucja kultury, pracujemy nad tym”.
- ✓ „Brak mieszkań. Rynek deweloperski się rozwinął. Miasto weszło w Towarzystwo Budownictwa Społecznego, dofinansowanie z budżetu Państwa, 6 bloków dużych oddanych. Jakość powietrza poprawić”.
- ✓ „Nic takiego”.
- ✓ „Brakuje świetlicy dla dzieci małych do 7 roku życia, których rodzice pracują dużo”.
- ✓ „Jest niż demograficzny, więc mamy więcej osób starszych, tą grupą należy się zaopiekować. Bezrobocie jest znikome, raczej z wyboru”.

4. Czy Miasto Czeladź jest dobrym miejscem do życia? Jakie są zalety, a jakie słabe strony mieszkania w Czeladzi?

- ✓ „Tak, zielono, czysto”.
  - ✓ „Tak, bardzo dobrym zarówno geograficznie jak i rozwojowo”.
  - ✓ „Bardzo dobre miejsce do życia, zaleta – bardzo dobra komunikacja pomiędzy dużymi miastami. Wad nie widzę”.
  - ✓ „Tak, spokojnie, zielono, bezpiecznie, nacisk na otoczenie, czego mieszkańcy potrzebują. Wadą jest jakość dróg głównych, są one drogami powiatowymi, to jest bolączka, jakość powietrza, wymiany kopciuchów”.
  - ✓ „Brakuje oferty dla ludzi młodych”.
  - ✓ „Jest bezpieczniejsze niż inne miasta. Brak kolei trochę utrudnia”.
  - ✓ „Duży napływ osób z innych miast, więc dobre”.
  - ✓ „Tak, komunikacyjnie jest dobrze położone. Kulturalnie – może niewiele się dzieje, nie mamy dyskotek, pubów, młodzież ucieka. Dzieci raczej wybierają szkoły poza miejscem zamieszkania”.
4. Jakie są główne zasoby i potrzeby w obszarach społecznych, gospodarczych, komunikacyjnych? Społecznych: kto zamieszkuje miasto? Jakie dostrzega się problemy w zakresie demografii, bezrobocia, pomocy społecznej?
- ✓ „Problem z uzależnieniem wśród pracowników, brakuje pracowników”.
  - ✓ „Jest trochę osób młodych, którzy tu kupują nieruchomości, więc jest rozwój; bezrobocie na niskim poziomie”.
  - ✓ „Społeczeństwo żyje na dość dobrym poziomie, nie ma dysproporcji, poziom życia bardzo dobry. Są tendencje do starzejącego się społeczeństwa”.
  - ✓ „CUS powstał, będzie szerokie spektrum, nowe usługi. Demografia – budowa mieszkań może zatrzymać mieszkańców. Rodzi się mało dzieci”.
  - ✓ „Starzy Czeladzianie mają zakodowane, że oni są rodowici, ale dużo jest nowych ludzi, przyjezdnych, rdzennych Czeladzian jest coraz mniej. Praca dla chętnych jest”.
  - ✓ „Mamy niż demograficzny, to może więcej osób starszych, są osiedla starzejące się. Bezrobocie jest znikome, raczej z wyboru. Dostępność do pomocy społecznej się zmieniła, usługi bardzo dostępne, widzę, w ilu projektach na rzecz mieszkańców bierzemy udział”.

- ✓ *„Ja zauważam dużą grupę seniorów, a widać niż demograficzny, mniej dzieci. Bezrobocie – nie interesuję się. Dzieci korzystają z dofinansowań do posiłków, ale jest tendencja spadkowa”.*
- ✓ *„Nie mam zdania, nie wiem jakie jest bezrobocie. Wcześniejsze zakłady się polikwidowały, więc ludzie wyjechali za pracę”.*
- ✓ *„Osób w wieku senioralnym przybywa, ale są zaopiekowani bardzo dobrze. Młodym żyje się nie najgorzej, budują się mieszkania. Praca...czy jest dla wszystkich interesująca...ale jest praca jeśli ktoś jej szuka”.*

Gospodarczych: jaka jest aktualna sytuacja gospodarcza Miasta Czeladź? Co jest typowe dla miasta w zakresie gospodarki – zakładów pracy, pracowników, itp.?

- ✓ *„Obce firmy budują na terenie miasta – prywatne, firma chińska, rynek pracy będzie”.*
- ✓ *„Są mniejsze zakłady pracy, w strefie przemysłowej powstało dużo firm, magazynów. Szczegółów nie znam”.*
- ✓ *„Jest dużo zakładów pracy, firm transportowych”.*
- ✓ *„Handel, usługi, M1 – centrum handlowe, największe zakłady usługowe, nie ma przemysłu”.*
- ✓ *„Wiele branż, wiele możliwości uzyskania pracy, prywatny sektor, rynek pracownika”.*
- ✓ *„Dużo jest zakładów pracy, strefa ekonomiczna się rozbudowuje”.*
- ✓ *„Jest dużo i wokół miasta, raczej pracy fizycznej, magazyny i galerie handlowe”.*
- ✓ *„Zakłady pracy... wcześniej to było miasto kopalniane, produkcyjnych zakładów nie ma, ale są centra logistyczne - handlowe na obszarze przemysłowym, ale nie produkcyjne. Jest dużo ofert pracy, pracowników potrzebują”.*
- ✓ *„Dostrzega się brak pracowników, dojeżdżają z sąsiednich miast”.*

Komunikacyjnych: czy łatwo jest się poruszać po terenie miasta, dojeżdżać w poszczególne miejsca – w szczególności bez własnego samochodu – komunikacją zbiorową?

- ✓ *„Miasto jest dobrze skomunikowane, do różnych osiedli można dojechać, do miast ościennych”.*
- ✓ *„Dobrze skomunikowane, ścieżki rowerowe, komunikacji nie używam”.*
- ✓ *„Komunikacja publiczna jest dostępna, PKP nie ma, ale jest centrum przesiadkowe – autobusy z tramwajami”.*

- ✓ „Jest dobra, jest dojazd do większych miast i po samym mieście również”.
- ✓ „Bardzo dobra jest komunikacja publiczna, a są też pociągi w Sosnowcu”.
- ✓ „Tak, jest dobrze skomunikowane, zagłębiowska metropolia, wspólny transport, ścieżki rowerowe, 2 systemy rowerów miejskich – zakupionych przez Gminę i system rowerów metropolitalnych. 3 punkty przesiadkowe – rower, autobus, przystanek tramwajowy”.

Pozostałych tj. służba zdrowia, pomoc społeczna itp.

- ✓ „Jest dostęp do służby zdrowia, sporo przychodni, szpital kliniczny. Z pomocy społecznej nie korzystam, ale wiem, że jest dobrze zorganizowana, są realizowane różne projekty”.
- ✓ „Służba zdrowia jest dostępna na poziomie podobnym do miast ościennych. Dostosowanie do osób niepełnosprawnych jest duże, ale nadal nie wszędzie jest ta dostępność. Nowe budynki tak, stare nie mają”.
- ✓ „Owszem, są przychodnie i pomoc zdrowotna jest. Szpital kliniczny”.
- ✓ „Szpital jeden duży kliniczny, dobrze usytuowany, dużo przychodni. Pomoc społeczna dostępna”.
- ✓ „Szpital powiatowy jest, dobre notowania, zdobywa uznanie, przychodnie”.
- ✓ „Szpital w Czeladzi jest, rozwija się prężnie, ma status szpitala klinicznego. Jeśli chodzi o służbę zdrowia publiczną, jest na różnym poziomie. Ja korzystam z prywatnej służby zdrowia”.
- ✓ „Dostępność służby zdrowia, sporo przychodni, szpital kliniczny. Z pomocy społecznej nie korzystam, ale wiem, że jest dobrze zorganizowana, są projekty”.
- ✓ „MOPS przekształcił się w CUS. Szpital powiatowy, rekreacja i sport – hala, stadion, projekt kolejnego stadionu, basen zewnętrzny, budynek pokopalniany będzie wykorzystany, ścieżki rowerowe”.
- ✓ „Wiem, że jest szpital powiatowy, bardzo się rozwinął, jest modernizacja zrobiona”.

Z uzyskanych odpowiedzi dotyczących pierwszego obszaru badań wynika, że rozmówcy dostrzegają potencjał Czeladzi, podkreślają jego prężny rozwój oraz atrakcyjność pod względem infrastruktury. Niemal każdy z rozmówców zwracał uwagę na mikroklimat miasta, dużą ilość placów zieleni, parków, przestrzeni do wypoczynku, relaksu.

Poruszając kwestie związane z problemami społecznymi i potrzebami w tym zakresie, które stanowią jedną z kluczowych kategorii lokalnej polityki społecznej, w odpowiedziach

rozmówców zwracano uwagę w szczególności na osoby samotne, starsze, izolowane społecznie z powodu braku możliwości kontaktu z otoczeniem. Dostrzeżono również problemy dotyczące młodzieży, zbyt małą ilość programów profilaktycznych skierowanych do tej grupy oraz brak wystarczającej oferty kulturalnej, rozrywkowej. Podkreślono także brak opieki środowiskowej w postaci świetlic dla dzieci do lat 7, których rodzice pracują zawodowo.

Na pytania dotyczące głównych zasobów Miasta Czeladź i potrzeb w obszarach społecznych, gospodarczych, komunikacyjnych, a także tych związanych z dostępem do służby zdrowia, pomocy społecznej, rozmówcy raczej nie dostrzegają problemów społecznych w dużej skali. Bezrobocie ich zdaniem jest na niskim poziomie, większość rozmówców dostrzega pojawiający się niż demograficzny, a co za tym idzie tendencję do starzejącego się społeczeństwa. Uzależnienia występują jak wszędzie, ale nie jest to problem widoczny na ulicach miasta. Zwrócono jednakże uwagę na problemy młodzieży w tym zakresie, istniejące uzależnienia od substancji psychoaktywnych, energetyków, alkoholu. Zbyt małą ilość programów profilaktycznych kierowanych do tej grupy społecznej. O sytuacji gospodarczej miasta wypowiadają się raczej pozytywnie. Mimo, iż zakładów produkcyjnych nie ma, powstają nowe firmy, magazyny, rozbudowuje się strefa ekonomiczna, powstają centra logistyczne, jest dużo ofert pracy. Z uzyskanych w drodze wywiadu informacji wynika również, że miasto Czeladź jest bardzo dobrze skomunikowane, jest duża dostępność komunikacji publicznej – autobusy, tramwaje, jak również ścieżki rowerowe. Dostępność do służby zdrowia czy pomocy społecznej pozostaje, zdaniem rozmówców, na dobrym poziomie. Jest kilka przychodni oraz szpital, który wraz ze szpitalem w Będzinie przekształcił się w Zagłębiowski Szpital Kliniczny. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przekształcił się w Centrum Usług Społecznych, gdzie według wiedzy rozmówców, są realizowane różne projekty, jest dobra dostępność do usług i pomocy społecznej.

Usługi społeczne w mieście Czeladź

Przez usługi społeczne rozumie się działania niematerialne (niepieniężne) świadczone przez gminę bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, mieszkańców w celu zaspokojenia ich potrzeb i podnoszenia jakości życia. Usługi te mogą być realizowane w formie usług wspierających, edukacji, kultury, czy ochrony zdrowia, a także przeciwdziałania bezrobociu, kultury fizycznej, ochrony środowiska. Realizowane są przez instytucje gminne i pracujących w nich specjalistów.

Drugim obszarem diagnozy z pomocą indywidualnych wywiadów pogłębionych z przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderami lokalnymi, przedstawicielami organizacji pozarządowych uczyniono rozpoznanie tematyki dostępności usług społecznych w mieście Czeladź. Pierwsze pytanie brzmiało:

1. Jak oceniana jest dostępność usług społecznych w Mieście Czeladź?

- ✓ „Szkolnictwo na poziomie podstawowym, szkoła odżyła a miało być zamykane”.
- ✓ „MOPS zapewnia programy wsparcia z racji funkcji wiem, że działań jest bardzo dużo dla dzieci i dla starszych. Ponadto mamy szkoły podstawowe, szkołę średnią, żłobki, przedszkola”.
- ✓ „Dostęp jest duży, szeroki. CUS, MOSIR, Kopalnia Kultury, zajęcia koncerty, Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych zatrudniony w Gminie”.
- ✓ „Dostępność do edukacji: przedszkola - wystarczająca ilość, szkoły pozytywnie oceniam, córka jest w szkole podstawowej, gdzie jest basen, strefa wychowania fizycznego dobrze rozwinięta, szkoły średnie czy wyższe to już miasta większe, ościenne. Niewiele wiem na temat programów wsparcia”.
- ✓ „Edukacja dostępna. Programy wsparcia dla osób potrzebujących są również: opieka wytchnieniowa, asystent rodziny, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówka wsparcia dziennego dla dzieci, Klub Seniora „Wrzos””.
- ✓ „Myślę, że jest dostęp do usług, są programy dla seniorów, pomoc osobom zależnym, uzależnionym”.
- ✓ „Dostęp do edukacji na wysokim poziomie, 6 szkół podstawowych, przedszkola, dzieci z obwodu mają bardzo blisko. Programy wsparcia realizuje CUS. W szkołach rozwinięta profilaktyka, pedagogizacja, psycholog, pedagog, pedagog specjalny, logopeda, terapeuta pedagogiczny, nauczyciel wspomagający”.
- ✓ „Dostęp do edukacji jest. Niewiele wiem o programach wsparcia. Kluby seniora działają prężnie. Osoby niepełnosprawne mają 2-3 organizacje, które zabezpieczają potrzeby tej grupy, związek niewidomych. Jest wciąż dużo dzieci, osób dorosłych, które mają potrzeby, ale siłą ich nie przyciągnie. Każdy musi dojrzeć do tej decyzji, by chcieć skorzystać z oferty organizacji”.

- ✓ *„Jest dostępność usług, pewnie nie wszystkie grupy dostają to, czego sobie życzą, ale dla seniorów jest bardzo dużo, muszą wybierać”.*

2. Jakie usługi są obecnie dostępne, do kogo są kierowane, jaka jest ich jakość, kto jest ich realizatorem?

- ✓ *„Realizuje CUS – oferta dla seniorów, Związek Emerytów i Rencistów, Senioralia, Uniwersytet Trzeciego Wieku. W szkole bolączką jest brak wind, podnośników – bariery architektoniczne dla osób z niepełnosprawnościami. Są dodatkowe zajęcia w szkole dla osób niepełnosprawnych, uczestniczymy w projekcie. Realizatorem są jednostki samorządu terytorialnego”.*
- ✓ *„Usługi społeczne są kierowane do seniorów, Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz inne formy”.*
- ✓ *„Usługi opiekuńcze, opieka wytchnieniowa, asystent osobisty osoby niepełnosprawnej. Usługi są kierowane do dzieci, np. CUS – stypendia socjalne, dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach, punkt informacyjno – konsultacyjny dla osób z uzależnieniami, prawnik, psycholog. Realizatorem usług są JST, poradnictwo psychologiczne prowadzi fundacja „Uskrzydlić marzenia” na rzecz dzieci”.*
- ✓ *„Są prowadzone działania na rzecz seniorów, świetlica środowiskowa dla dzieci. W Czeladzi działa wiele stowarzyszeń i oni realizują usługi społeczne”.*
- ✓ *„Rodzic plus dziecko – MOSIR oferuje zajęcia dla całych rodzin”.*
- ✓ *„Usługi są kierowane do dzieci, dla uchodźców również pomoc psychologiczna, nauka języka polskiego dla dorosłych, pomoc dla osób uzależnionych, dla starszych – UTW – szeroka oferta w tym 1 raz w tygodniu zajęcia na basenie w szkole, profilaktyka zdrowotna. Realizatorem usług są organizacje pozarządowe oraz JST”.*
- ✓ *„MOPS organizuje, wiem że jest UTW, Dom Kultury, zajęcia dla dzieci”.*
- ✓ *„Usługi: Klub Seniora, gimnastyka, jeśli chodzi o osoby niepełnosprawne – jak się uda pozyskać pieniądze z ROPS, to są wtedy wycieczki, MEDIATEKA – zajęcia manualne, wykłady, Kopalnia Kultury – pogadanki tematyczne, bardzo były popularne te prowadzone przez lekarzy specjalistów. Stowarzyszenie „Czeladź Biega” – Czas na sportowo – pod okiem instruktora, szachy – mistrzostwa Czeladzi. Usługi te są kierowane do wszystkich grup wiekowych i społecznych, ich jakość jest bardzo dobra,*

organizatorami są JST, organizacje pozarządowe. Dużo działań jest skierowanych do osób z niepełnosprawnościami”.

Kolejne pytanie dotyczyło tematyki związanej z brakiem usług społecznych:

3. Jakich usług brakuje i dla jakich grup społecznych, co jest tego powodem?

- ✓ *„Brak świetlic środowiskowych na taką skalę, jak potrzeba”.*
- ✓ *„Nie znam tematu usług społecznych”.*
- ✓ *„Dopiero zaczynamy dostrzegać te potrzeby dzięki współpracy np. z CUS, np. oddawanie przestrzeni do realizacji wszelkiej pasji”.*
- ✓ *„W ramach świetlicy środowiskowej: chciałam, by córka skorzystała doraźnie ze świetlicy, a tak nie można było. Trzeba być stałym uczestnikiem w tej świetlicy”.*
- ✓ *„Dla osób pracujących, w sile wieku, np. nauka języków obcych. Dla tej grupy brakuje oferty. Mogłaby być oferta wiązana, np. na zajęciach matki z dziećmi, by mogły wrócić na rynek pracy. Należałoby wzmocnić obserwację w środowisku dotyczącym osób samotnych, by badać środowisko i docierać do tych osób, gdzie brakuje rozeznania środowiska”.*
- ✓ *„Zajęć dla młodzieży, klubów, kawiarni dla młodzieży”.*
- ✓ *„Nie brakuje, myślę, że każdy znajdzie coś dla siebie”.*
- ✓ *„Trudno powiedzieć”.*

4. Do jakich usług dostęp jest ograniczony? Dlaczego tak jest?

- ✓ *„Raczej nie jest.”*
- ✓ *„Jest wystarczający”.*
- ✓ *„Np. usługi okresowe, doraźne dla dzieci: na wakacje, ferie, formy spędzania czasu wolnego dla dzieci w wieku szkolnym”.*
- ✓ *„Nie wiemy o tym, musimy poznać potrzeby”.*
- ✓ *„Świetlica środowiskowa istnieje, ale jest za mało miejsc”.*
- ✓ *„Trudno powiedzieć, nie wiem”.*

Kolejne pytanie w badaniu brzmiało:

5. Jakie usługi powinny być świadczone dodatkowo?

- ✓ *„Nie spotkała się z brakiem, a personalnie nie widzę takich braków”.*
- ✓ *„Nie widzę potrzeb”.*

- ✓ *„Nie wydaje mi się, by była jeszcze jakaś potrzeba”.*
5. Jak zorganizować system świadczenia usług w mieście, aby był bardziej skuteczny, lepiej odpowiadał na potrzeby mieszkańców?
- ✓ *„Informacje o dostępności usług zamieszczane są w Internecie, na FB, są punkty informacyjne przy przystankach. Jeśli jest jakaś potrzeba działania w szkole, jest wówczas zgłaszana do Urzędu, taka jest kolejność. Jeśli dyrektor nie jest w stanie samodzielnie czegoś zrobić, idzie to dalej do władz”.*
  - ✓ *„Informować na spotkaniach, w gazecie lokalnej, w mediach społecznościowych, poprzez instytucje UM, każdy możliwy kanał należy wykorzystać. Można łączyć usługi np. seniorzy z dziećmi”.*
  - ✓ *„Informacja jest dostępna, ale pewnie nie dla każdego. Gdybym się nie interesowała, to bym nie wiedziała. Jest potrzebna edukacja dla osób potrzebujących, gdzie mogą się zgłosić, gdy dzieje się źle, gdy zachodzi taka potrzeba”.*
  - ✓ *„System świadczenia usług w mieście jest skuteczny. Jeśli ktoś szuka usług, to znajdzie. Jest strona internetowa, są gazetki oraz sami pracownicy instytucji. Usługi można łączyć te dla starszych i młodych”.*
  - ✓ *„System usług w 90% tworzy miasto, pozostała część to stowarzyszenia, które korzystają z infrastruktury miejskiej. Informacje można zamieszczać w prasie miejskiej, w Internecie, Czeladzki Imprezownik co miesiąc wywieszany z aktualnościami”.*
  - ✓ *„System usług jest skuteczny i zainteresowane osoby, wiedzą gdzie szukać”.*
  - ✓ *„Gazeta Czeladź zamieszcza informacje, jednak pewnie nie każdy zdąży przeczytać. Ja wolalbym formę papierową informatora, gdyż w Internecie czy na FB osoby starsze nie mają dostępu. Broszura to dobry przekaz o dostępnych usługach z nr telefonów. Ogłoszenia o ważnych sprawach powinny być też w przychodni, w bibliotece, na przystanku autobusowym”.*
  - ✓ *„Wiedza jest, jest sieć rozbudowana dotycząca informacji, baza lokalowa też jest. Lokalna prasa informuje. Trudno mi powiedzieć, w jaki sposób łączyć usługi”.*
6. Czy w realizację usług można włączyć mieszkańców i organizacje pozarządowe? Jeśli tak to w jakim zakresie? Jeśli nie, to dlaczego, co stoi na przeszkodzie?
- ✓ *„To zawsze można połączyć, bywały wspólne akcje w mieście, ale to wynika z potrzeb. Osoby, które są nastawione na współpracę, bardzo przyjaźnie do takich pomysłów”.*

podchodzą, można organizować np. wspólne kiermasze, warsztaty. W okolicach Wielkanocy wspólne prace przy robieniu palm, np. szkolenie wspierające organizacje pozarządowe”.

- ✓ *„Na swoim doświadczeniu...dużo przedsięwzięć robimy we współpracy z CUS, korzystamy z miejsca i materiałów, jakie posiada Centrum. W 2024 robiliśmy warsztaty robienia ozdób wielkanocnych dla osób ze stowarzyszenia, ale też dla osób z zewnątrz. Pomoc ze strony Centrum była ogromna, np. pozyskanie funduszy na określoną działalność”.*
- ✓ *„Myślę, że tak. U nas w szkole działa stowarzyszenie, które ubiega się o środki i organizuje zajęcia pozalekcyjne, zabezpieczenie dzieciom wolnego czasu, np. współpracujemy z Fundacją św. Mikołaja”.*
- ✓ *„Wiem, że aktualnie CUS realizuje projekt, do którego angażuje 20 liderów spośród mieszkańców”.*
- ✓ *„Myślę, że tak, można by włączyć. Te organizacje są chętne na współdziałanie, wystarczy pomysł”.*
- ✓ *„Jak najbardziej. Jest coraz mniej organizacji pozarządowych działających na terenie miasta. W kręgu usług społecznych tych organizacji jest niewiele. Mogłyby realizować np. usługi opiekuńcze czy opiekę nad osobami niepełnosprawnymi”.*
- ✓ *„Wolontariat, organizacje pozarządowe, warsztaty różnorakie”.*
- ✓ *„Mamy kilka stowarzyszeń, którym wypożyczam salę na usługi. Stowarzyszenie sportowe realizuje zajęcia takie, jak: piłka nożna, judo, szachy i inne”.*

W badanym obszarze rozmówcy dzielili się swoją wiedzą i doświadczeniem z zakresu tematyki związanej z usługami społecznymi w mieście Czeladź. Wszyscy podkreślali szeroki dostęp do edukacji szczególnie na poziomie podstawowym, do przedszkoli i żłobków. W obszarze działania pomocy społecznej, dostrzeżono takie programy, jak opieka wytchnieniowa, asystent rodziny, asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością. Respondenci dysponowali szeroką wiedzą na temat usług skierowanych do osób starszych, a także do osób z niepełnosprawnościami. Grupa dzieci w wieku szkolnym została oceniona jako dobrze zaopiekowana pod względem różnorodności zajęć zarówno edukacyjnych jak i sportowych. Brak zauważono w dostępności do opieki środowiskowej w ramach świetlic, oceniając ją jako niewystarczającą oraz brak oferty dla osób aktywnych zawodowo i dla

młodzieży. Nie potwierdzono, że do jakichś usług dostęp jest ograniczony lub że pewne określone usługi powinny być świadczone dodatkowo.

W większości padały stwierdzenia, że system organizacji usług społecznych działa poprawnie, informacje o usługach są szeroko dostępne zarówno w Internecie jak i w formie papierowej (gazeta lokalna, broszura, plakat). Z odpowiedzi wynikało również, że to miasto jest głównym realizatorem usług, a w znikomej części organizacje pozarządowe. Propozycje dotyczące łączenia usług kierowały się do osób starszych z młodzieżą/dziećmi.

Na pytania dotyczące włączania mieszkańców i organizacji pozarządowych w realizację usług społecznych, znaczna większość badanych odpowiedziała twierdząco. Można zauważyć na podstawie powyższych wypowiedzi, że zarówno przedstawiciele JST jak i organizacji pozarządowych dostrzegają w tym zakresie potencjał do działania, sami podejmują różnorakie inicjatywy, angażują społeczność lokalną do współpracy. Katalog inicjatyw, w których biorą udział instytucje miejskie i organizacje pozarządowe jest dosyć szeroki. Z tego katalogu warto zwrócić uwagę na te inicjatywy, które noszą znamiona dobrych praktyk, a których podejmowanie wiąże się z osiąganiem sukcesów, a więc i rozwojem miasta.

Potencjał społeczności lokalnej

Organizacje pozarządowe są kluczowymi partnerami każdego samorządu, posiadającymi bogate doświadczenie oraz wiedzę na temat potrzeb i problemów mieszkańców. Ich codzienna praca i bliski kontakt z lokalną społecznością czynią je niezastąpionymi w procesie kreowania i realizacji polityki społecznej miasta.

W badaniu jakościowym przeprowadzonym do powstania diagnozy, nie mogło zabraknąć pytań dotyczących współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego.

1. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego i czy można go zwiększyć?

- ✓ *„Od 22 lat prowadzę stowarzyszenie w siedzibie stowarzyszenia ośrodka wsparcia rodziny, to działa w oparciu o dotację celową z UM, gdyby było źle, toby tyle lat tak nie funkcjonowało. Ludzie, którzy nas wspierają, czują potrzebę pomocy. Korzystamy też*

z małych grantów: na wycieczki, obchody Mikołaja itp. Świadczymy wsparcie: pomoc prawną, psychologiczną, terapia zajęciowa, masaże, ćwiczenia, pikniki, wigilia. Z PCPR też mamy dofinansowanie, ale to jest kwestia współpracy partnerskiej”.

- ✓ *„Współpraca się układa bardzo dobrze”.*
- ✓ *„Wiem, że są stowarzyszenia i że współpracują z miastem. Z punktu widzenia zawodowego, my nie widzimy tego”.*
- ✓ *„Stowarzyszenie ściśle współpracuje z miastem Czeladź, pozyskuje środki na realizację zadań dla uczniów”.*
- ✓ *„Mamy jedno boisko ze sztuczną nawierzchnią i jest to za mało. Gmina i stowarzyszenie – dobra współpraca”.*
- ✓ *„W sposób ciągły współpraca ze stowarzyszeniami, np. z Miłośnikami Czeladzi. Mamy wspólne projekty, np. pracujemy z grupą górników niezrzeszonych, mamy projekt dotyczący ich wspomnień. Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych - również nas odwiedzają, korzystają z naszych dóbr. Pomagamy im”.*
- ✓ *„Ja się tym nie zajmuję, są organizacje, które współpracują z miastem. Są organizowane wydarzenia dla społeczności lokalnej pod względem sportowym, akcje charytatywne, Senioralia, są organizacje, które wspierają osoby z niepełnosprawnością. Plenery malarskie – wystawianie swoich prac, dużo wydarzeń sportowych, działalność kulturalna – stowarzyszenie prowadzi orkiestrę miejską”.*
- ✓ *„Jest, ale pion społeczny więcej powie. Małe granty, udzielane dotacje..”.*
- ✓ *„Jest dobra współpraca z miastem”.*

2. Jaki potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego i sektora ekonomii społecznej może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?

- ✓ *„Specyfika jeśli na to pozwoli, to można ten potencjał wykorzystać”.*
- ✓ *„Oczywiście, że tak, mogą się włączyć”.*
- ✓ *„Myślę, że tak, będzie szersza oferta, jest dużo różnych działań”.*
- ✓ *„Można ten potencjał wykorzystać, takie plany w CUS są”.*
- ✓ *„Np. wolontariat, grupy pomocowe, sportowe organizacje mają duży zasięg, te organizacje współpracują”.*

Ostatnie z tego zakresu pytanie brzmiało:

3. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej.

- ✓ *„Same stowarzyszenia powinny się wypowiedzieć. Współpraca między stowarzyszeniami jest, ale niekoniecznie pomiędzy wszystkimi. Kilka lat temu klub sportowy zgłosił się, by zrobić piknik, zapewnić uczestnikom poczęstunek..”*
- ✓ *„To zależy od osób prowadzących, musi być współpraca”.*
- ✓ *„Stowarzyszenia mają mądrych liderów, wystarczy rozmawiać”.*
- ✓ *„Dobrze by było założyć miejsce, gdzie organizacje miałyby swoje miejsce spotkań, to się dzieje już powoli, ale ja szczegółów nie znam”.*
- ✓ *„Np. wspólne przygotowywanie projektów, rozmowy”.*

Zauważa się wysoki poziom współpracy i zaangażowania organizacji pozarządowych z jednostkami samorządowymi. Lokalne stowarzyszenia otrzymują wszelkie wsparcie na poziomie ich działalności. Rozmówcy nie do końca natomiast wiedzą, jak Centrum Usług Społecznych mogłoby wykorzystać potencjał tych organizacji, padające odpowiedzi były nieszczegółowe. Zwrócono natomiast uwagę na konieczność lepszej współpracy, rozmów, wspólnego przygotowywania projektów, by współpraca międzysektorowa lepiej funkcjonowała.

Potencjał podmiotów gospodarczych

Ostatni obszar badań dotyczył kwestii potencjału podmiotów gospodarczych/lokalnych firm w zakresie świadczenia usług społecznych.

Pierwsze pytanie brzmiało:

1. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora gospodarczego/lokalnych firm z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie świadczenia usług społecznych? Jakie działania realizowane są wspólnie? Jak ta współpraca się układa? Jakie trudności są dostrzegane z obu stron? Co można poprawić?

- ✓ *„Z własnego doświadczenia...jak organizujemy pikniki, to firmy sponsorują. Dobrze się układa współpraca”.*

- ✓ *„Są małe akcje, np. firma produkuje naczynia jednorazowe, to nam podarowali te naczynia. Ja to odpuściłam, bardziej szukam środków poprzez projekty, granty. Nie umiem odpowiedzieć, czy coś można poprawić”.*
  - ✓ *„Tak, wielu przedsiębiorców jest zaangażowanych w promocję sportu dla dzieci i młodzieży, jest to różnego rodzaju pomoc”.*
  - ✓ *„Jeżeli Urząd Miasta prosi o pomoc, sponsoring np. turnieju szachowego, w ramach nagrody oferujemy wejściówki do naszego obiektu. Nie widzę trudności we współpracy”.*
  - ✓ *„Z tego co wiem, są spotkania przedstawicieli Urzędu Miasta z przedsiębiorcami. Firmy się prezentują, są promowane, są prelekcje z różnego zakresu, np. z doradztwa podatkowego. To miasto jest organizatorem, inicjatorem. Jest dążenie, by firmy się tu lokowały”.*
  - ✓ *„Co roku organizujemy piknik rodzinny, prosimy o wsparcie rzeczowe czy finansowe. Poza tym jedna z firm, która zajmuje się segregacją śmieci, organizuje dla uczniów oprowadzanie po swoich obiektach, prowadzone jest wtedy doradztwo zawodowe, by przybliżyć zawody, kierunki”.*
  - ✓ *„Oni mocno współpracują z klubami sportowymi, działań kulturalnych razem nie robiliśmy. W tym zakresie nie wiem, czy byłaby taka chęć. Może gdyby się do nich odezwać, to byłaby chęć współpracy”.*
  - ✓ *„Nie wiem, nie mam takiej wiedzy, wiem, że Burmistrz stawia na tę współpracę. MOSIR ma wielu partnerów biznesowych, którzy wspierają sport. Są stwarzane warunki do współpracy”.*
  - ✓ *„Nie wiem, jak to wygląda dziś, czy to się dzieje. Występuje fundowanie nagród”.*
  - ✓ *„Są spotkania dla przedsiębiorców”.*
2. Czy lokalne firmy mogą zostać włączone w realizację usług społecznych w mieście? Jeśli tak, to w jakim zakresie, a jeśli nie, to dlaczego?
- ✓ *„Mogą, np. poprzez wsparcie finansowe”.*
  - ✓ *„Jest to pole do rozmów, do analizy sytuacji. Trzeba poznać strukturę tych firm, coś wypracować”*
  - ✓ *„Firmy sponsorują kluby sportowe”.*

- ✓ „Np. program dla seniorów na prośbę Urzędu. Kontakt jest jedynie z firmami z branży, nie ma kontaktu z innymi przedsiębiorcami”.
- ✓ „Jest to np. wspólny festyn, promocja firmy. Duże firmy przeznaczają środki na działalność charytatywną”.

Kolejnym zagadnieniem wywiadu było:

3. Jaki potencjał firm/podmiotów gospodarczych może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?

- ✓ „Trudno mi się tu wypowiedzieć”.
- ✓ „Można by się zgłosić jako szkoła do CUS, by CUS zorganizował taką współpracę z firmami w zakresie edukacji o zawodach wykonywanych w danym zakładzie pracy”.
- ✓ „Pewnie nie było by problemów. CUS ma dobrą lokalizację na Rynku, pewnie dałoby się nawiązać współpracę, firmom jest potrzebna reklama”.
- ✓ „CUS najlepiej to zrobi”.

4. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa (JST-biznes) w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?

- ✓ „Pracujemy nad nową stroną internetową, aplikacją mobilną, karty mieszkańca (tzn. miasto)”.
- ✓ „Większa współpraca”.
- ✓ „Można wznowić Radę Biznesu”.

Ostatnie pytanie dotyczyło propozycji, pomysłu na działania, na które mogłoby być zapotrzebowanie w mieście Czeladź.

5. Załóżmy, że mamy przed sobą „Pudełko na pomysły”, do którego każdy może wrzucić swój pomysł na zajęcia, warsztaty, spotkania itp. Jaki byłby Pani/a pomysł?

- ✓ „Tu tak dużo się dzieje, mamy dużo wystaw, spotkań, tyle się dzieje, że niczego bym nie dodawała”.
- ✓ „Jest dużo aktywności dla różnych grup. Osoby, które pracują w CUS na Rynku – bardzo kreatywna ekipa”.
- ✓ „Opieka wytchnieniowa – był pomysł, ale to nie wyszło, rodziny nie chcą obcych osób wprowadzać do domu. To powinno mieć szerszy zasięg. Wielki problem, to brak ludzi

do pracy. Ja prowadzę organizację od 20 lat, ludzie się wypalają, nie ma nowych osób chętnych do pracy”.

- ✓ *„Nie widzę, mam bardzo bogatą ofertę dla dzieci – pomoc psychologiczno – pedagogiczna, pomoc finansowa dla uczniów i rodziców – dzięki współpracy z Fundacją Św. Mikołaja”.*
- ✓ *„Więcej oferty dla dzieci bym chciała. Przydałoby się więc na dobrym poziomie, ale nieodpłatne”.*
- ✓ *„Oferta jest na tyle bogata, nie ma niczego, co by zrobić miasto. Prywatnie wiem, że brakuje miejsca spotkań dla młodzieży. Miasto jest w stanie zaoferować usługi dla młodzieży, ale byłoby to uzupełnienie dotychczasowej oferty i dotyczyłoby bardziej młodzieży potrzebującej”.*
- ✓ *„Mieszkańcy czekali na basen, zaczęliśmy budować. Będą zajęcia dla seniorów, dla dzieci z wadami postawy, pomoc sąsiedzka, pomoc seniorom, wolontariat. Myśleliśmy o usługach, rozwijamy je. Seniorzy podkreślają, jak ważna jest dla nich możliwość uczestnictwa w placówce dziennego pobytu, możliwość przebywania wśród innych osób”.*
- ✓ *„Jest wystarczająco, czasem za dużo. Trzymam kciuki za CUS, wiem, że mają dobre pomysły”.*
- ✓ *„Basen nowo wybudowany jest w użytkowaniu mieszkańców w sezonie letnim. Sprawdzamy, skąd do nas przyjeżdżają, 70 % osób było z innych miast. Wodny plac zabaw dla dzieci, gastronomia, usługi, przebieralnia. W ubiegłym roku posadziliśmy palmy. Jest bardzo widoczny rozwój górniczego miasta na atrakcyjne miasto w aglomeracji”.*

Potencjał podmiotów gospodarczych we współpracy z JST opiera się zazwyczaj na udzielaniu wsparcia finansowego czy rzeczowego w różnego rodzaju akcjach, piknikach, wydarzeniach sportowych, kulturalnych i innych. W ten sposób przedsiębiorcy promują swoją firmę. Rozmówcom trudno było natomiast wypowiedzieć się w obszarze świadczenia usług społecznych przy zaangażowaniu podmiotów gospodarczych oraz jak CUS mógłby wykorzystać ich potencjał. Udzielane odpowiedzi były na dużym poziomie ogólności.

W odpowiedziach na pytanie podsumowujące dotyczące propozycji na nowe, brakujące działania, usługi, zajęcia, rozmówcy zwykle twierdzili, że w Czeladzi jest

wystarczająco bogata oferta wszelkich aktywności dla różnych grup społecznych. Dostrzeżono jednak brak miejsca spotkań dla młodzieży i oferty dla niej skierowanej oraz nieodpłatnych zajęć o wysokim poziomie jakości dla dzieci.

ANALIZA DANYCH UZYSKANYCH W TRAKCIE WYWIADU GRUPOWEGO

W trzeciej części badań jakościowych przeprowadzono grupowy wywiad pogłębiony z kluczową grupą odbiorców usług społecznych. Grupą respondentów byli seniorzy – uczestnicy Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz przedstawiciele Stowarzyszenia Miłośników Czeladzi. Celem tego badania miała być ocena adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocena skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie wspólnoty samorządowej w obszarze usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w mieście Czeladź.

Do realizacji wywiadu wykorzystano scenariusz FGI, który uzupełniano w czasie rzeczywistym podczas prowadzonego wywiadu.

Wypowiedzi uczestników badania zamieszczone w poniższej tabeli, zostały przedstawione w podziale na cztery obszary problemowe: *Informacje o mieście – specyfika, najważniejsze wyróżniki; Usługi społeczne w mieście Czeladź; Potencjał społeczności lokalnej; Potencjał podmiotów gospodarczych.*

Informacja o mieście – specyfika, najważniejsze wyróżniki w opinii respondentów/seniorów

Badany obszar	Odpowiedzi respondentów/seniorów
Krótką charakterystyka miasta	➤ „Miasto jest stare, mieszkali sławni ludzie, zasługi naszych przodków. Czeladź zmieniła się na plus, wypiękniata, urbanistyka, drogi. Jest się czym pochwalić, jest gdzie pójść na spacer”.
Problemy społeczne w mieście identyfikowane przez grupę	➤ „Spotykamy dużo osób pod wpływem alkoholu, szczególnie młodzież, ludzie się boją, bo oni są wulgarni. Przy ul. 17 lipca, tam jest kumulacja, ale jest już monitoring. Z przekazów sąsiadów też

	<p>wiemy, że tak jest. Miejsca, gdzie było więcej patologii, zostały zrewitalizowane”.</p>
<p>Potrzeby w mieście Czeladź według grupy respondentów</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ „Dużo się robi dla seniorów, młodzi się buntują, że wszystko dla seniorów. Dobrze by było, by działano międzypokoleniowo – wymiana, wzajemna pomoc wśród osób, grup, np. UTW. Można na bazie tej zasady skorzystać z pomocy osób młodych, by pomogli starszym w komputerze, telefonie”. ➤ „Dostrzegam potrzebę lepszego Domu Kultury, edukacji kulturalnej, ale publicznej, a nie prywatnej, by edukacja kulturalna była ogólnie dostępna”.
<p>Główne zasoby i potrzeby w Czeladzi w aspekcie społecznym, gospodarczym, komunikacyjnym, dostępności do służby zdrowia, pomocy społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ „Demografia rozkłada się tak jak w całej Polsce, mniej się dzieci rodzi. Starszych ludzi jest więcej. Tu nie ma alternatywy, co robić po szkole. Z Tego co czytam w Internecie, to w Czeladzi nie ma dużego bezrobocia. W strefie ekonomicznej Czeladzi dużo jest firm, gdzie praca jest”. ➤ „Pomoc społeczna – na Biedermanna jest świetlica środowiskowa dla dzieci z rodzin trudnych, psycholog – według potrzeb. Prowadzony jest punkt zbiórki, można oddać ubrania, sprzęt, regał, by potrzebujący sobie pozyskali. To jest działalność społeczna”. ➤ „Dostępność do służby zdrowia... długi czas oczekiwania na wizyty do specjalistów, do lekarzy rodzinnych też długie kolejki. Już nie można pójść do lekarza natychmiast, tak się nie da, trzeba się umawiać. Szpital został przekształcony w szpital kliniczny i to jest nasz zaszczyt”.

Usługi społeczne w mieście

<p>Ocena dostępności usług społecznych w mieście:</p> <p>edukacja, programy wsparcia dla potrzebujących, realizowane zajęcia dla dzieci, seniorów, itp.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ „Szkoły podstawowe są, młodzież z Czeladzi jeździ do szkół średnich poza Czeladź. Przedszkola są”. ➤ „Programy wsparcia, np.: w CUS psycholog, prawnik, mieszkania dla matek z przemocy, zasiłki dla potrzebujących. Świetlica dla dzieci na Biedermanna. Przy MOPS jest Klub Wrzos. W remoncie jest Kopalnia Kultury. Seniorzy: wykłady, nauka języków obcych, imprezy okazjonalne, wycieczki, zajęcia gimnastyczne, joga, basen”.
<p>Usługi obecnie dostępne, do kogo są skierowane, jaka jest ich jakość, kto jest ich realizatorem</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ „W CUS jest realizowany program REAKTYWACJA. Są przyjmowani i starsi i młodszy, chodzi tu o łączenie grup społecznych. Są tu koncerty, spotkania z muzyką”. ➤ „Zespół wokalny działa w ramach wolontariatu. Staramy się, by było jak najlepsze wykonanie”.
<p>Brakujące usługi (dla jakich grup społecznych, z czego to wynika? Jakie braki występują w zakresie wsparcia z pomocy społecznej)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ „Dla młodzieży usług brakuje. Grupa średnia ma najtrudniej. Brakuje większej sali – problemy lokalowe”. ➤ „Osoby starsze niesamodzielne wymagają wsparcia, te osoby, które nie mogą wyjść z domu. Przydałby się asystent, opiekun w miejscu zamieszkania”. ➤ „Prośba, by władze wsłuchiwały się w nasze pomysły, inicjatywy, by nas posłuchano, by ta oferta była rzeczywiście do naszych potrzeb”. ➤ „Brakuje też klubu dla seniorów, mógłby się taki utworzyć”.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ „Mnie się marzy grupa sportowców Seniorów. Zajęcia pod opieką specjalisty. Gra w bule byłaby mile widziana”. ➤ „Mamy piękny park po rewitalizacji. Brakuje tam kawiarni, można kupić piwo okazjonalnie, a gdy chodzimy w sobotę, niedzielę, nie ma gdzie usiąść na herbatę, kawę”. ➤ „Brakuje ławek w przestrzeni, szczególnie w ciągach pieszych, np. idąc ze sklepu, by można było odpocząć”.
Ograniczona dostępność do usług/ potrzeba dodatkowych usług, których brakuje.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ „Nie mamy takiej wiedzy”.
Organizacja systemu świadczenia usług w mieście, jego skuteczność.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ „Do poprawy komunikacja na temat dostępnych zajęć. Seniorzy nie potrafią korzystać z Internetu, nie mają FB, jeżeli informacja jest na tydzień przez wydarzeniem, jest to za wcześnie, nikt nie przypomina. Osoby starsze nie dostają tej informacji.” ➤ „Dużo ciekawych rzeczy dzieje się jednocześnie, trudno to pogodzić. Oferta dla seniorów raz się podoba, a raz nie, ale inicjatywa też jest potrzebna. SMSy przychodzą. Trzeba się też samemu dowiadywać. Bardziej chodzi o ludzi starszych, z nimi jest trudniej, bo nie wychodzą z domu”.
Możliwość włączania mieszkańców i NGO w realizację usług społecznych/zakres, do jakich usług/jaka organizacja mogłaby realizować	<ul style="list-style-type: none"> ➤ „Jak najbardziej, to był pomysł Rady Seniorów, by utworzyć wolontariat. Mało jest informacji na ten temat. Nie mamy takiej wiedzy”.

Potencjał społeczności lokalnej

<p>Poziom współpracy sektora pozarządowego z JST/działania realizowane wspólnie/co można poprawić</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ „Organizacji jest bardzo dużo, te osoby, z którymi rozmawiałam, miały utrudniony kontakt z Urzędem”. ➤ „Jako stowarzyszenie piszemy projekty, aby otrzymać środki z dotacji. Dostęp do pomieszczeń miasta jest za darmo”. ➤ „Nie ma Rady Seniorów, kiedyś była przez 3 lata. Jesteśmy jedynym miastem w okolicy, gdzie nie ma Rady Seniorów czy Rady Młodzieży”.
<p>Potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego, sektora ekonomii społecznej do wykorzystania przez CUS w celu zaspokojenia potrzeb społecznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ „CUS zbyt szeroko wchodzić chce w kompetencje innych instytucji”. ➤ „Jak najbardziej można wykorzystać wolontariat do współpracy. Np. jeden mieszkaniec prowadzi turnieje szachowe dla dzieci i dorosłych”.
<p>Działania do wdrożenia do poprawy współpracy międzysektorowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ „Rozmowy, wspólne działania”.

Potencjał podmiotów gospodarczych

<p>Poziom współpracy sektora gospodarczego/lokalnych firm z JST w zakresie świadczenia usług społecznych/jakie działania są realizowane wspólnie/jak się układa współpraca.</p>	<p>➤ <i>„Nasze władze honorują firmy, które angażują się w sponsorowanie do wydarzeń kulturalnych. Dobre są osobiste kontakty z przedstawicielami tych firm”.</i></p>
<p>Włączanie lokalnych firm w realizację usług społecznych</p>	<p>➤ <i>Np. otworzyła się firma, która ma boisko i pozwoliła korzystać z niego wszystkim mieszkańcom”.</i></p>
<p>Działania do wdrożenia, by współpraca międzysektorowa w zakresie usług społecznych lepiej funkcjonowała</p>	<p>➤ <i>„To musi być przedstawiciel z Urzędu, może gdyby była Rada Seniorów, to ja bym zapytała w imieniu Rady. Kiedyś była Rada Przedsiębiorców przy Burmistrzu”.</i></p> <p>➤ <i>Propozycje badanej grupy na zajęcia, warsztaty, spotkania”.</i></p>

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Celem przeprowadzonego badania było zidentyfikowanie potrzeb i potencjału lokalnej społeczności w zakresie usług społecznych na terenie Miasta Czeladź. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą opracowaniu Programu usług społecznych, określającego usługi społeczne wynikające z potrzeb wspólnoty samorządowej.

W oparciu o dokonaną analizę wyników badań, zostały sformułowane wnioski z badania wraz z rekomendacjami.

Sytuację społeczną Miasta Czeladź determinuje szereg czynników demograficznych, społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych, które wpływają na jakość życia jej mieszkańców oraz dostępność usług społecznych.

WNIOSEK 1

Zjawisko „starzenia się” społeczeństwa jest w obecnych czasach zjawiskiem nieuniknionym, aczkolwiek może ono postępować w zróżnicowanym stopniu w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego. Należy brać jednak pod uwagę, że w strukturze społecznej Miasta Czeladź będzie przybywać osób starszych oraz trzeba liczyć się z tym, że nastąpi zmiana struktury wiekowej wśród mieszkańców. Kluczowe znaczenie będą miały struktury rodzin, które coraz rzadziej mają charakter wielopokoleniowy, częściej natomiast rozpraszają się, pozostawiając osoby starsze bez odpowiedniego wsparcia.

REKOMENDACJA 1

W najbliższych latach należy prognozować zwiększenie popytu na usługi opiekuńcze, asystenckie, wytnieniowe, a także inne rodzaje wsparcia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Szczególną uwagę trzeba zwrócić na osoby samotne, mieszkające w miejscach oddalonych od centrum miasta, a także na dorosłe osoby z niepełnosprawnościami, które po śmierci rodziców – ich dotychczasowych opiekunów, mogą pozostać bez wsparcia. Z uwagi na odpływ ludzi młodych, należy skierować działania również w stronę rodzin oraz dzieci i młodzieży, aby zapewnić im dostęp „na miejscu” do usług społecznych, odpowiadających na ich potrzeby.

Rekomenduje się organizację wsparcia dla osób starszych poprzez pomoc asystentów osób starszych oraz zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i asystenckich.

REKOMENDACJA 2

Stworzenie dodatkowego miejsca typu Klub Seniora, które zapewni osobom starszym uczestnictwo w różnego rodzaju zajęciach edukacyjnych i podnoszących ich jakość życia takich jak np. warsztaty: multimedialne, muzyczne, taneczne, ceramiczne, kulinarne, rękodzieła, ekologiczne, sportowe, językowe oraz wydarzenia integracyjne tj. wycieczki, wyjazdy do teatru, kina, pikniki. Podejmowane działania mają przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu i ekonomicznemu poprzez organizację czasu wolnego seniorom. Wymienione zakresy aktywności zostały wskazane jako obszar zainteresowania oraz zdefiniowany jako potrzebny i ważny dla społeczności lokalnej.

WNIOSEK 2

Istotny jest rozwój specjalistycznego poradnictwa m. in. typu pomoc terapeutyczna i warsztaty kompetencji emocjonalnych dla osób dorosłych, dzieci i młodzieży oraz całych rodzin. Podejmowanie działań edukacyjnych i profilaktycznych zmierzających do wzrostu kompetencji rodzicielskich – tworzenie klubów rodzica, grup wsparcia dla rodzin.

REKOMENDACJA 3

Analiza sytuacji rodzin wykazała, iż dużym utrudnieniem jest brak miejsc wsparcia kompetencyjnego dla rodzin na terenie Miasta Czeladź oraz niskie kompetencje wychowawcze rodziców. Rekomenduje się powstanie bazy placówek wsparcia dla rodzin. Bardzo ważnym aspektem jest tu także podniesienie jakości życia społecznego rodzin poprzez wzrost kompetencji rodzicielsko - wychowawczych rodziców/opiekunów. Przyczyni się do tego organizacja i dostęp do warsztatów w ramach tzw. klubów rodzica umożliwiających nabycie i rozwój tego rodzaju kompetencji.

WNIOSEK 3

Aktywność społeczna i obywatelska, deklarowana przez mieszkańców miasta, pozostaje na średnim poziomie. Część osób w ogóle nie angażuje się w sprawy lokalnych społeczności, a dla wielu to zaangażowanie wyraża się przede wszystkim w dbałości o wspólne otoczenie i ewentualnie pomocy sąsiedzkiej.

REKOMENDACJA 4

Aktywność i integracja jest bardzo ważnym aspektem funkcjonowania społeczności lokalnej, szczególnie w wymiarze wrażliwości społecznej, samopomocy i potencjału wspólnoty do diagnozowania i rozwiązywania problemów jej członków. Z tego względu rozwój usług społecznych wymaga działań ukierunkowanych na wzmocnienie aktywności i integracji społecznej, rozwój pomocy sąsiedzkiej oraz wyłanianie i wsparcie lokalnych liderów.

REKOMENDACJA 5

Do wzmocnienia aktywności i integracji w społeczności lokalnej będzie potrzebne wsparcie ze strony instytucji w postaci odpowiedniej liczby organizatorów społeczności lokalnej oraz koordynatorów indywidualnych planów usług społecznych. Ze wsparciem pracowników,

aktywność społeczna powinna zostać wzmocniona poprzez słuchanie oddolnego głosu ogółu mieszkańców. Celowe byłoby realizowanie oddolnych inicjatyw społecznych/lokalnych, wspieranie ich, kreowanie wspólnej przestrzeni społecznej oraz budowanie integracji w społeczności lokalnej tak, aby stały się fundamentem społeczności Miasta.

WNIOSEK 4

Diagnoza przeprowadzona wśród różnych grup społecznych i wiekowych obrazuje najistotniejsze problemy dzieci i młodzieży, którymi jest brak miejsc do spędzania czasu wolnego, co powoduje nudę i depryzację potrzeb wszechstronnego rozwoju.

REKOMENDACJA 6

Rekomenduje się organizację na terenie Miasta Czeladź miejsc umożliwiających spotkania dzieci i młodzieży, tzw. świetlic środowiskowych, klubów. Miejsca takie wspierałyby rodziców w procesie wychowywania dzieci i młodzieży. Działania świetlic najczęściej ukierunkowane są na dzieci i młodzież mających trudną sytuację materialną, natomiast zajęcia w tego typu placówkach mogą być zorganizowane w taki sposób, żeby poprzez swoją atrakcyjność przyciągać także dzieci i młodzież z rodzin wydolnych wychowawczo. Ogólne cele działań świetlic to przede wszystkim:

- współdział w procesie wychowywania z rodziną oraz szkołą,
- pomoc w nauce,
- zapewnianie posiłków podopiecznym,
- organizacja czasu wolnego przez prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych,
- działania mające na celu rozwój zainteresowań podopiecznych,
- wsparcie psychologiczne, socjoterapeutyczne i materialne podopiecznych oraz ich rodzin.

Poprzez taką formę można byłoby również wprowadzić wsparcie z zakresu kompetencji rodzicielsko-wychowawczych.

WNIOSEK 5

Ważnym aspektem funkcjonowania mieszkańców Miasta Czeladź jest zdrowie. Długotrwała lub ciężka choroba stanowi główny powód udzielania pomocy społecznej w mieście. Społeczeństwo starzejące się boryka się z problemami zdrowotnymi wynikającymi ze starszego i podeszłego wieku. Znaczenie ma również prowadzony tryb życia, w tym zła dieta, mała aktywność fizyczna oraz nałogi. Wszystkie te czynniki powodują pogorszenie stanu zdrowia wraz z wiekiem oraz zwiększanie zapadalności na choroby tzw. cywilizacyjne, a tym samym na konieczność zwiększania dostępu do lekarzy specjalistów, rehabilitacji, usług opiekuńczych. Z przeprowadzonych badań wynika, że wśród seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami, problemy zdrowotne oraz dostępność usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczych stanowią jedne z najważniejszych kwestii.

REKOMENDACJA 7

W zakresie realizowanych usług społecznych należy uwzględnić działania w obszarze promocji i ochrony zdrowia. Ważna jest szeroko rozumiana profilaktyka – od kształtowania świadomości społeczeństwa w zakresie zdrowia i zdrowego starzenia się, po realizację badań przesiewowych, służących wczesnemu wykrywaniu chorób.

Podsumowując, w świetle przeprowadzonego rozeznania do grup społecznych, które obecnie w pierwszej kolejności powinny zostać objęte wsparciem w ramach usług społecznych należą: osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, rodziny dysfunkcyjne i z problemami wychowawczymi.

W przeprowadzonym badaniu znajdujemy potwierdzenie znaczenia wymienionych wyżej odbiorców, jednak powyższa lista powinna zostać uzupełniona lub rozszerzona o usługi skierowane do: rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością, rozszerzenie oferty usług także do

opiekunów osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osób z uzależnieniami oraz ich rodzin.

W ramach poszczególnych grup należy szczególnie uwzględnić osoby i rodziny będące w kryzysie bądź trudnej sytuacji ekonomicznej, doświadczające dotychczas barier w dostępie do usług społecznych oraz rodziny mające problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Grupą wymagającą szczególnej uwagi jest młodzież zamieszkująca Miasto Czeladź.

Poniżej wskazano przykładowe działania, które mogą być kierowane do poszczególnych grup i osób:

- Osoby starsze: usługi opiekuńcze i asystenckie, poradnictwo specjalistyczne, opieka wytchnieniowa oraz spotkania międzypokoleniowe, zajęcia i inicjatywy rozwijające aktywność oraz zagospodarowujące potencjał seniorów, spotkania edukacyjne i profilaktyczne na przykład w Klubie Seniora, jak również przy realizacji inicjatyw lokalnych.
- Osoby z niepełnosprawnościami: usługi opiekuńcze i/lub asystenckie, poradnictwo specjalistyczne, wsparcie psychologiczne, rehabilitacja, opieka wytchnieniowa, zajęcia integrujące osoby z niepełnosprawnościami z lokalną społecznością, warsztaty, spotkania i inne formy aktywności jak również przy realizacji inicjatyw lokalnych.
- Rodziny z dziećmi i młodzieżą: zajęcia wspierające rozwój dzieci i młodzieży, pomoc psychologiczna, poradnictwo specjalistyczne, profilaktyka zdrowotna dla rodziców i dzieci, działania edukacyjne służące wzmocnieniu kompetencji rodzicielskich, zajęcia integracyjno-edukacyjne dla rodzin, tworzenie miejsc spotkań dla młodzieży.
- Ogół mieszkańców: działania wzmacniające rozwój aktywności społecznej, wsparcie lokalnych liderów, rozwój pomocy sąsiedzkiej i wolontariatu, działania sprzyjające szerszemu włączaniu mieszkańców i ich organizacji w kreowanie polityk publicznych.

Biorąc pod uwagę powyższe, jako priorytetowe powinny być traktowane usługi w zakresie wspierania rodziny, pomocy społecznej, w tym wsparcia osób starszych, promocji i ochrony zdrowia, wsparcia osób z niepełnosprawnościami oraz aktywności obywatelskiej. Rodzaje usług będą uzależnione od potrzeb grup odbiorców, a także od ich sytuacji. Część usług może

być kierowana do ogółu mieszkańców, a część do osób i grup wymagających wsparcia specjalistycznego. Ważne jest ich dostosowywanie do indywidualnych potrzeb beneficjentów.

Załącznik nr 1

Szanowni Państwo,

w związku z opracowywaniem diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej miasta **Czeladź** w zakresie usług społecznych, zwracamy się z uprzejmą prośbą do jej mieszkańców o wypełnienie ankiety. Celem badania jest poznanie obecnych potrzeb mieszkańców oraz zidentyfikowanie obszarów deficytowych w zakresie usług społecznych i działań wspierających.

Ankieta jest anonimowa, skierowana do osób pełnoletnich, a udział w niej jest dobrowolny.

Z góry dziękujemy za poświęcony czas i zaangażowanie!

Metryczka

1. Płeć

a.	Kobieta
b.	Mężczyzna
c.	Inna

2. W jakim jest Pan (i) wieku?

(liczba ukończonych lat).....?

3. Wykształcenie (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

a.	Podstawowe i gimnazjalne	b.	Średnie, średnie branżowe
c.	Zasadnicze zawodowe, zasadnicze branżowe	d.	Wyższe

4. Stan cywilny (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

a.	Wolny (-a)	b.	Wdowiec/ Wdowa
c.	Żonaty/ Zameężna	d.	W związku partnerskim
e.	Rozwiedziony (-a)	f.	Inny

5. Status zawodowy (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

a.	Uczeń/student	b.	Emeryt/rencista
c.	Pracownik fizyczny	d.	Bezrobotny
e.	Pracownik umysłowy	f.	Nie pracuje, zajmuje się domem
g.	Przedsiębiorca	h.	Inne
i.	Rolnik		

6. Jeżeli jest Pan(i) osobą aktywną zawodowo, czy praca wykonywana jest na terenie miasta Czeladź? (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

Tak	Nie	Nie dotyczy
-----	-----	-------------

7. Czy pracuje Pan(i) w sektorze prywatnym czy państwowym? (zaznaczyć 1 odpowiedź)

a.	Sektor prywatny	b.	Sektor państwowy
----	-----------------	----	------------------

8. Czy jest Pan(i) członkiem organizacji pozarządowej? (proszę zaznaczyć jedną odpowiedź)

a.	Tak
b.	Nie

9. Czy ma Pan(i) dzieci na swoim utrzymaniu? (proszę zaznaczyć jedną odpowiedź)

a.	Tak
b.	Nie

10. Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym? (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

a.	żyjemy bardzo biednie – nie starcza nam (mi) nawet na podstawowe potrzeby
b.	żyjemy skromnie – musimy na co dzień oszczędnie gospodarować
c.	żyjemy średnio – starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy
d.	żyjemy dobrze – starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania
e.	żyjemy bardzo dobrze – mogę (możemy) sobie pozwolić na pewien luksus

I. Informacje ogólne

11. Czy jest Pan(i) mieszkańcem/mieszkanką miasta Czeladź (proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)

a.	Tak
b.	Nie

12. Jeśli tak, to od jak dawna zamieszkuje Pan(i) miasto Czeladź?

a.	Mieszkam tu od urodzenia
b.	Mieszkam tu powyżej 10 lat
c.	Mieszkam tu krócej niż 10 lat

13. Czy uważa Pani/Pana, że miasto Czeladź jest dobrym miejscem do życia?

a.	Zdecydowanie tak
b.	Raczej tak
c.	Raczej nie

d.	Zdecydowanie nie
e.	Trudno powiedzieć

II. Usługi społeczne

1. Z poniższego katalogu usług społecznych, proszę wskazać te, których Pani/Pana zdaniem brakuje (nie są dostępne) oraz nie brakuje (są dostępne) na terenie miasta Czeladź:

a.	Miejsca wsparcia dla rodziców dzieci i młodzieży z problemami wychowawczymi	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
b.	Miejsca wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
c.	Oferta wsparcia/programy dla dużych rodzin	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
d.	Miejsca opieki żłobkowej	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
e.	Usługi wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami (usługi asystenckie, opiekuńcze)	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
f.	Usługi wsparcia dla seniorów (kluby seniora, dzienne domy pomocy)	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
g.	Wsparcie dla osób uzależnionych od alkoholu	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
h.	Wsparcie dla osób uzależnionych od narkotyków	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
i.	Wsparcie dla osób chorujących psychicznie	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
j.	Programy promocji zdrowia	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
k.	Oferta wsparcia dla osób poszukujących zatrudnienia	1	brakuje	2	nie brakuje		trudno powiedzieć
l.	Oferta zajęć i programów kierowanych do seniorów	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
m.	Oferta wydarzeń rozrywkowych/kulturalnych	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
n.	Miejsc aktywności społecznej, klubów, spotkań itp.	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć

o.	Działań/aktywności organizacji pozarządowych	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
p.	Otwartych miejsc rekreacji i sportu	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć
q.	Obiektów sportowo-rekreacyjnych	1	brakuje	2	nie brakuje	3	trudno powiedzieć

2. Dla jakich grup społecznych w mieście brakuje oferty w szczególności? (proszę wskazać maks. 3 odpowiedzi)

1.	Dzieci	7.	Osoby bezrobotne	13.	Wolontariusze
2.	Młodzież szkolna	8.	Osoby bez wykształcenia	14.	Mniejszości etniczne
3.	Osoby młode wchodzące na rynek pracy	9.	Osoby uzależnione	15.	Osoby z problemami psychicznymi
4.	Samotni rodzice – matki/ojcowie	10.	Osoby z niepełnosprawnościami	16.	Seniorzy
5.	Osoby ubogie	11.	Osoby samotne	17.	Pełnoletni mieszkańcy
6.	Osoby bezdomne	12.	Cudzoziemcy	18.	Inne (jakie?) .....

3. Jakie problemy uważa Pan(i) za najważniejsze w mieście Czeladź? (proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)

1.	alkoholizm	11.	złe warunki mieszkaniowe
2.	inne uzależnienia (np. narkotyki)	12.	niepełnosprawność i długotrwała choroba
3.	przemoc w rodzinie	13.	problemy osób starszych
4.	problemy opiekuńczo-wychowawcze, w tym rodzin wielodzietnych i niepełnych	14.	dostęp i jakość edukacji
5.	ubóstwo	15.	dostęp do ochrony zdrowia, w tym zdrowia psychicznego
6.	zła sytuacja finansowa rodzin	16.	jakość oferty spędzania czasu wolnego
7.	bezrobocie	17.	bezdomność
8.	przestępczość	18.	migracja osób młodych
9.	wykluczenie komunikacyjne	19.	zanieczyszczenie środowiska i powietrza
10.	brak aktywności obywatelskiej	20.	inne (jakie?) .....

4. Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych RODZINOM jest największe zapotrzebowanie w mieście Czeladź? (proszę zaznaczyć maks. 5 odpowiedzi)

1.	asysta i doradztwo dla rodzin
2.	dostęp do prawnika
3.	terapia dla dzieci i młodzieży
4.	psychoterapia dla dorosłych
5.	poradnictwo dla rodzin w zakresie problemów opiekuńczych i wychowawczych
6.	usługi doradcze w formie mobilnej (np. psycholog, prawnik, pracownik socjalny)
7.	interwencje kryzysowe
8.	zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy
9.	wsparcie w dożywianiu
10.	wsparcie finansowe rodzin
11.	wsparcie specjalistyczne dla dzieci (pedagog, logopeda itp.)
12.	akcje profilaktyczne w obszarze zdrowia
13.	działania profilaktyczne dla rodzin w zakresie uzależnień, przemocy itp.
14.	tworzenie grup wsparcia
15.	tworzenie i udostępnianie mieszkań socjalnych
16.	poszerzanie oferty spędzania czasu wolnego
17.	diagnostyka psychologiczna
18.	inne (jakie?).....

5. Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych OSOBOM STARSZYM I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ jest największe zapotrzebowanie w mieście Czeladź? (proszę zaznaczyć maks. 5 odpowiedzi)

1.	usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze
2.	dostęp do ośrodków wsparcia dziennego
3.	organizowanie szkoleń i doradztwo dla opiekunów osób starszych i z niepełnosprawnością
4.	wsparcie finansowe
5.	wsparcie w dożywianiu
6.	pomoc w uzyskaniu świadczeń dla osób z niepełnosprawnością
7.	wypożyczenie sprzętu rehabilitacyjnego
8.	rozwój oferty spędzania czasu wolnego
9.	wsparcie w zakresie zmniejszania izolacji społecznej i zapewniania towarzystwa osobom samotnym
10.	wsparcie w codziennych czynnościach (sprzątanie, zakupy)
11.	promowanie informacji o potrzebach i możliwościach osób starszych

	i z niepełnosprawnością wśród lokalnej społeczności
12.	wdrożenie seniorów w procesy decyzyjne w mieście (np. rada seniorów)
13.	teleopieka (opaska życia z przyciskiem SOS, e-konsultacje, e-rehabilitacja itp.)
14.	transport seniorów/osób z niepełnosprawnością np. do lekarza
15.	Inne (jakie?).....

6. Na które z wymienionych poniżej usług dedykowanych MŁODZIEŻY jest największe zapotrzebowanie w mieście Czeladź? **(proszę zaznaczyć maks. 5 odpowiedzi)**

1.	profilaktyka uzależnień, w tym uzależnień od Internetu i komputera w szkołach
2.	działania informacyjne w zakresie możliwości radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych (np. przemoc w rodzinie)
3.	profilaktyka chorób
4.	poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne
5.	psychoterapia
6.	oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży
7.	rozwój pozaszkolnej oferty edukacyjnej (np. warsztaty, kursy)
8.	udostępnienie przestrzeni na spotkania dla dzieci i młodzieży (np. klub dziecięcy, klub młodzieżowy)
9.	doradztwo i wsparcie w zakresie realizacji własnych inicjatyw ze strony młodzieży
10.	wdrożenie młodzieży w procesy decyzyjne w mieście (np. młodzieżowa rada miasta)
11.	inne (jakie?).....

7. Proszę określić, w jakiego typu wydarzeniach/imprezach kulturalnych najchętniej brał(a)by Pan(i) udział? **(można zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi)**

1.	koncerty muzyczne znanych gwiazd	6.	filmy/seanse w kinie
2.	festyny, jarmarki	7.	festiwale teatralne
3.	festiwale filmowe	8.	klubowe koncerty zespołów
4.	spektakle/wystąpienia w teatrze	9.	wystawy, galerie sztuki
5.	widowiska folklorystyczne	10.	święta lokalne np. dożynki, święto chleba itp.
		11.	Inne (jakie?) .....

III. Dostępność Usług Społecznych

1. Czy gdyby zaistniała taka sytuacja, w której musiał(a)by Pan(i) skorzystać z usług społecznych, to czy wiedział(a)by Pan(i) gdzie udać się po wsparcie (niefinansowe)?

a.	Tak
b.	Nie

2. Czy uważa Pan(i), że miasto Czeladź podejmuje działania na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju ekologicznego? **(proszę zaznaczyć 1 odpowiedź)**

1.	Tak, działania gminy są wystarczające i skuteczne	4.	Nie mam zdania na ten temat
2.	Tak, ale można by je jeszcze usprawnić w niektórych obszarach	5.	Nie, ochrona środowiska nie jest istotnym priorytetem w gminie
3.	Nie, działania są niewystarczające i wymagają znacznej poprawy	6.	Inne (jakie?) .....

3. Jakie problemy społeczne najczęściej dotyczą osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnością mieszkające na terenie miasta Czeladź? **(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi).**

1.	Izolacja społeczna i poczucie samotności	8.	Niska aktywność zawodowa i trudności na rynku pracy
2.	Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki	9.	Nietolerancja i brak akceptacji ze strony otoczenia
3.	Trudności w dostępie do usług opiekuńczych	10.	Bariery architektoniczne utrudniające swobodę poruszania się
4.	Problemy finansowe i brak stabilności materialnej	11.	Brak wsparcia i akceptacji w środowisku rodzinnym
5.	Brak możliwości korzystania z rehabilitacji	12.	Problemy natury psychicznej i emocjonalnej
6.	Brak dostępu do usług opiekuńczych	13.	Inne (jakie?) .....
7.	Doświadczenie przemocy domowej		

4. Jakie rozwiązania i usługi mogłyby ułatwić osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnością, a także ich rodzinom, codzienne funkcjonowanie i bardziej aktywny udział w życiu społecznym? (**Proszę zaznaczyć maksymalnie 5 odpowiedzi**):

1.	Zapewnienie dostępu do mobilnych usług doradczych (np. prawnik, psycholog, terapeuta, pracownik socjalny)	6.	Zapewnienie towarzyszenia, np. w formie asystenta osobistego dla osób starszych i z niepełnosprawnością
2.	Organizacja zajęć kulturalnych i edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnością	7.	Rozwój usług ograniczających poczucie samotności i izolacji w miejscu zamieszkania (np. usługi sąsiedzkie, wolontariat)
3.	Zwiększenie dostępności istniejących usług opiekuńczych	8.	Wprowadzenie usługi opieki wytchnieniowej
4.	Rozszerzenie usług specjalistycznych, w tym wsparcia pielęgniarstwa środowiskowego	9.	Organizowanie programów aktywizacyjnych w zakresie kształcenia, rekreacji, sportu, turystyki, kultury oraz edukacji
5.	Podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnością	10.	Tworzenie sieci wsparcia sąsiedzkiego oraz wolontariatu
		11.	Inne (jakie?) .....

5. Jakie działania integracyjne powinny być organizowane na terenie miasta Czeladź? (**Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi**)

1.	Pikniki i festyny plenerowe	5.	Warsztaty tematyczne dostosowane do zainteresowań mieszkańców
2.	Lokalne jarmarki	6.	Spotkania informacyjno-profilaktyczne (np. z udziałem Policji, Straży Pożarnej, ratowników medycznych, pracowników socjalnych)
3.	Obchody świąt lokalnych, np. dożynki	7.	Spotkania tematyczne z udziałem dzieci i młodzieży (np. z okazji Świąt Bożego Narodzenia, Wielkanocy, Dnia Babci i Dziadka)
4.	Wystawy i widowiska folklorystyczne	8.	Programy aktywizacyjne oraz wspierające rozwój
		9.	Inne (jakie?) .....

6. Czy wzięłby Pan(i) udział w szkoleniach realizowanych przez Centrum Usług Społecznych lub Powiatowy Urząd Pracy? **(proszę zaznaczyć jedną odpowiedź)**

a.	Tak
b.	Nie

7. Czy oferta kulturalno – sportowa na terenie miasta Czeladź jest wystarczająca?

a.	TAK
b.	NIE
c.	Jeżeli NIE, czego brakuje? .....

8. Czy jest Pan(i) zainteresowana czynnym udziałem w wolontariacie? **(proszę zaznaczyć jedną odpowiedź)**

a.	Tak
b.	Nie

9. Czy jest Pan(i) zainteresowany(a) przystąpieniem do uczestnictwa w Klubie Seniora? Jeśli TAK, to w której lokalizacji?

TAK	a) ul. Rynek 22 b) ul. A. Biedermanna 2
NIE	

10. Jakie według Pana(i) inne formy pomocy powinny zostać jeszcze zainicjowane na terenie miasta Czeladź oprócz wymienionych powyżej?

.....

.....

.....

11. Jeżeli jest Pan(i) członkiem organizacji pozarządowej, czy chciałby Pan (i) podjąć współpracę z Centrum Usług Społecznych. Jeżeli TAK, to w jakim obszarze?

a.	Tak
b.	Nie

.....

.....

.....

Scenariusz IDI

Założenia ogólne IDI:

Respondenci: Indywidualne wywiady pogłębione z min. 10 osobami, będącymi przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderami lokalnymi, z przedstawicielami organizacji pozarządowych i podmiotami o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571), działającymi na terenie Czeladzi.

Celem tego badania ma być ocena adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocena skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w Czeladzi.

Informacja dla moderatora/moderatorki

Czeladź z dniem 1 stycznia 2025 r. utworzyła Centrum Usług Społecznych (nową jednostkę organizacyjną w mieście, które powstało z przekształcenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej). Celem działania CUS będzie zarówno gromadzenie informacji o dostępnych usługach społecznych w mieście, a także ich organizacja i tworzenie nowych usług. CUS będzie miał za zadanie także dopasowanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców i dbanie o ich jakość.

Centrum będzie miało za zadanie objęcie wsparciem osób, które nie korzystały z usług pomocy społecznej, połączenie istniejących instrumentów wsparcia usługowego, wypracowanie rozwiązań odpowiadających na niezaspokojone potrzeby mieszkańców. Docelowo nastąpi zwiększenie zintegrowanych usług oraz powstaną nowe standardy usług, zapewniona ich kompleksowość i zwiększona dostępność.

Badanie prowadzone jest przez "JSNP.HUMANUS" spółka not-for-profit spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą przy ul. Wiejskiej 3, 23-300 Janów Lubelski i ma na celu ocenę adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocenę skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w Czeladzi.

Udział w badaniu jest anonimowy i dobrowolny, a podane informacje wykorzystane zostaną wyłącznie w celu opracowania zbiorczego raportu, w którym nie będzie możliwości zidentyfikowania pojedynczych odpowiedzi.

Badanie ma charakter przekrojowy, jednakże ze względu na dobór rozmówców z różnych profesji, będziemy się starali prowadzić wywiad tak, aby w szczególności uwzględnić tematykę profesji reprezentowanej przez danego rozmówcę.

Informacje dodatkowe o mieście.....

I. Informacje ogólne o rozmówcy (krótko – max. 5 minut)

1. Proszę krótko opowiedzieć czym się Pan(i) zajmuje? W jaki sposób jest Pan(i) związana/y z Miastem .....
2. Jaki podmiot reprezentuje? Czym się zajmujecie/czy i jakie usługi społeczne świadczyce?
3. Od jak dawna pełni Pan(i) wskazaną funkcję?

II. Informacje o mieście (zarys problematyki – do 10 minut)

Chodzi tylko o zarys problematyki – specyfika miasta, jej najważniejsze wyróżniki – pytań jest więcej tylko po to, żeby zakreślić temat rozmowy. Nie trzeba wszystkich zadać.

4. Proszę krótko scharakteryzować, jaka jest specyfika Miasta .....? Co jest dla niego typowe, co odróżnia ..... od miast sąsiednich?
5. Jakie problemy wskazałyby Pani/Pan w mieście? Gdyby mieli Państwo wymienić 3 najważniejsze problemy społeczne w mieście, jakie by to były?
6. Jakie potrzeby wskazałyby Pani/Pan w mieście?
7. Czy Miasto ..... jest dobrym miejscem do życia?
  - a. Jaka jest zaleta mieszkania w .....
  - b. Jaka jest wada/słaba strona mieszkania w .....
8. Czy jest Pan/Pani zadowolona z zamieszkiwania na terenie miasta .....?
  - Jednym zdaniem dlaczego TAK, dlaczego NIE
9. Proszę krótko opisać główne zasoby i potrzeby/problemy .....: (dostosuj do rozmówcy)
  - **Społeczne** – kto zamieszkuje miasto? Jakie dostrzega się problemy/potrzeby w tym zakresie – demografia, bezrobocie, pomoc społeczna?
  - **Gospodarcze** – jaka jest aktualna sytuacja gospodarcza miasta? Co jest typowe dla miasta w zakresie gospodarki – zakładów pracy, pracowników itp.?
  - **Komunikacyjne** – czy łatwo jest się poruszać po terenie miasta ..... - dojeżdżać w poszczególne miejsca - w szczególności bez własnego samochodu – komunikacją zbiorową?
    - Jak ocenia Pan(i) dostępność transportową poszczególnych części miasta? Gdzie łatwo a gdzie trudno jest dotrzeć? Dlaczego tak jest? Z czego to wynika?
  - **Pozostałe / inne** – dopasuj do rozmówcy – w zależności z kim rozmawiasz mogą to być np. sprawy związane ze służbą zdrowia, pomocą społeczną itp. Zapytaj rozmówcę o to, co jest typowe dla Miasta w zakresie branży, którą reprezentuje?

III. Usługi społeczne w mieście (10-15 minut)¹

- 10. Jak ocenia Pan(i) dostępność usług społecznych w mieście – chodzi o usługi/działania niematerialne np. dostęp do edukacji, programów wsparcia potrzebujących, realizowanych zajęć dla dzieci lub seniorów itp. (jak w definicji)**
- 11. Jakie usługi są obecnie dostępne?**
- a. do kogo te usługi są kierowane – seniorzy, młodzież, osoby z niepełnosprawnością, inne grupy społeczne, jakie?
  - b. jaka jest ich jakość – dobra/zła, co należy zmienić?
  - c. kto jest ich realizatorem – podział usług ze względu na podmiot prowadzący.
- 12. Jakich usług brakuje, dla jakich grup społecznych, z czego to wynika? Jakie braki w zakresie wsparcia pomocy społecznej identyfikują Państwo w mieście?**
- 13. Do jakich usług dostęp jest ograniczony? Dlaczego tak jest?**
- a. Z czego wynika ograniczenie?
  - b. Jakie zauważa Pani/Pan ograniczenia? Jakiego typu?
- 14. Jakie usługi powinny być świadczone dodatkowo, w tym jakie nowe usługi powinny się pojawić?**
- 15. Jak zorganizować system świadczenia usług w mieście, aby był bardziej skuteczny, lepiej odpowiadał na potrzeby mieszkańców?**
- a. Co zrobić, gdzie umiejscowić informacje o dostępnych usługach?
  - b. W jaki sposób je łączyć, do kogo kierować?
  - c. Proszę wskazać współorganizatorów.

¹ Przez usługi społeczne rozumie się działania niematerialne (niepieniężne) świadczone przez gminę bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, mieszkańców w celu zaspokajania ich potrzeb i podnoszenia jakości życia. Usługi te mogą być realizowane w formie usług wpierających, edukacji, kultury, czy ochrony zdrowia, a także przeciwdziałania bezrobociu, kultury fizycznej, ochrony środowiska. Realizowane są przez instytucje gminne i pracujących w nich specjalistów. Obszary usług społecznych to działania z zakresu:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałania bezrobociu,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej.

16. Czy w realizację usług społecznych można włączyć mieszkańców oraz organizacje pozarządowe?

- a. Jeśli tak, to w jakim zakresie? Do jakich usług? Kto/jaka organizacja może realizować dane usługi?
- b. Jeśli nie, to dlaczego? Co stoi na przeszkodzie?

IV. Potencjał społeczności lokalnej (10 minut)

17. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego i czy można go zwiększyć?

- Jakie działania realizowane są wspólnie?
- Jak ta współpraca się układa?
- Jakie trudności są dostrzegane – ze strony NGO oraz również ze strony JST?
- Co można poprawić?

18. Jaki potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego i sektora ekonomii społecznej, może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?

- Dopytać o działania związane z wolontariatem i grupami samopomocowymi.

19. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?

V. Potencjał podmiotów gospodarczych (10 minut)

20. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora gospodarczego/lokalnych firm z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie świadczenia usług społecznych?

- a. Jakie działania realizowane są wspólnie?
- b. Jak ta współpraca się układa?
- c. Jakie trudności są dostrzegane – z obu stron?
- d. Co można poprawić?

21. Czy lokalne firmy mogą zostać włączone w realizację usług społecznych w mieście?

- a. Jeśli tak, to w jakim zakresie?
- b. Jeśli nie, to dlaczego?

22. Jaki potencjał firm/podmiotów gospodarczych może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?

23. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa (JST-biznes) w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?

24. Załóżmy, że mamy przed sobą „Pudełko na pomysły mieszkańców”, do którego każdy może wrzucić swój pomysł na zajęcia, warsztaty, spotkania itp. Jaki byłby Pana(i) pomysł?

VI. Podsumowanie, kluczowe wnioski z rozmowy (do 10 minut)

25. Gdyby miał(a) Pan(i) wskazać kluczowe wnioski, refleksje z przeprowadzonej rozmowy, to jak one by brzmiały?

26. Czy o coś nie zapytałam lub co chciałby Pan(i) dodać na koniec?

Scenariusz FGI

Założenia ogólne FGI:

Respondenci: Grupowy wywiad pogłębiony z min. 10 osobami, będącymi przedstawicielami lokalnych jednostek organizacyjnych, liderami lokalnymi, z przedstawicielami organizacji pozarządowych i podmiotami o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571), działającymi na terenie Czeladzi.

Celem tego badania ma być ocena adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocena skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w Czeladzi.

Informacja dla moderatora/moderatorki

Czeladź z dniem 1 stycznia 2025 r. utworzyła Centrum Usług Społecznych (nową jednostkę organizacyjną w mieście, które powstało z przekształcenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej). Celem działania CUS będzie zarówno gromadzenie informacji o dostępnych usługach społecznych w mieście, a także ich organizacja i tworzenie nowych usług. CUS będzie miał za zadanie także dopasowanie usług społecznych do potrzeb mieszkańców i dbanie o ich jakość.

Centrum będzie miało za zadanie objęcie wsparciem osób, które nie korzystały z usług pomocy społecznej, połączenie istniejących instrumentów wsparcia usługowego, wypracowanie rozwiązań odpowiadających na niezaspokojone potrzeby mieszkańców. Docelowo nastąpi zwiększenie zintegrowanych usług oraz powstaną nowe standardy usług, zapewniona ich kompleksowość i zwiększona dostępność.

Badanie prowadzone jest przez "JSNP.HUMANUS" spółka not-for-profit spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą przy ul. Wiejskiej 3, 23-300 Janów Lubelski i ma na celu ocenę adekwatności świadczonych już usług społecznych i ich użyteczność, a także ocenę skuteczności instytucji i organizacji pod kątem współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających, ale także skatalogowanie obecnie świadczonych usług jak i zasobów i potencjału do poszerzania ich oferty w Czeladzi.

Udział w badaniu jest anonimowy i dobrowolny, a podane informacje wykorzystane zostaną wyłącznie w celu opracowania zbiorczego raportu, w którym nie będzie możliwości zidentyfikowania pojedynczych odpowiedzi.

Badanie ma charakter przekrojowy, jednakże ze względu na dobór rozmówców z różnych profesji, będziemy się starali prowadzić wywiad tak, aby w szczególności uwzględnić tematykę profesji reprezentowanej przez danego rozmówcę.

Informacje dodatkowe o mieście.....

I. Informacje ogólne o rozmówcy (krótco – max. 5 minut)

1. Proszę krótko opowiedzieć czym się Pan(i) zajmuje? W jaki sposób jest Pan(i) związana/y z Miastem .....
2. Jaki podmiot reprezentuje? Czym się zajmujecie/czy i jakie usługi społeczne świadczyce?
3. Od jak dawna pełni Pan(i) wskazaną funkcję?

II. Informacje o gminie (zarys problematyki – do 10 minut)

Chodzi tylko o zarys problematyki – specyfika miasta, jego najważniejsze wyróżniki – pytań jest więcej tylko po to, żeby określić temat rozmowy. Nie trzeba wszystkich zadać.

4. Proszę krótko scharakteryzować, jaka jest specyfika Miasta .....? Co jest dla niego typowe, co odróżnia ..... od miast sąsiednich?
5. Jakie problemy wskazałyby Pani/Pan w mieście? Gdyby mieli Państwo wymienić 3 najważniejsze problemy społeczne w mieście, jakie by to były?
6. Jakie potrzeby wskazałyby Pani/Pan w mieście?
7. Czy Miasto ..... jest dobrym miejscem do życia?
  - c. Jaka jest zaleta mieszkania w .....
  - d. Jaka jest wada/słaba strona mieszkania w .....
8. Czy jest Pan/Pani zadowolona z zamieszkiwania na terenie miasta .....?
  - Jednym zdaniem dlaczego TAK, dlaczego NIE
9. Proszę krótko opisać główne zasoby i potrzeby/problemy .....: (dostosuj do rozmówcy)
  - **Społeczne** – kto zamieszkuje miasto? Jakie dostrzega się problemy/potrzeby w tym zakresie – demografia, bezrobocie, pomoc społeczna?
  - **Gospodarcze** – jaka jest aktualna sytuacja gospodarcza miasta? Co jest typowe dla miasta w zakresie gospodarki – zakładów pracy, pracowników itp.?
  - **Komunikacyjne** – czy łatwo jest się poruszać po terenie miasta ..... - dojeżdżać w poszczególne miejsca - w szczególności bez własnego samochodu – komunikacją zbiorową?
    - Jak ocenia Pan(i) dostępność transportową poszczególnych części miasta? Gdzie łatwo a gdzie trudno jest dotrzeć? Dlaczego tak jest? Z czego to wynika?
  - **Pozostałe / inne** – dopasuj do rozmówcy – w zależności z kim rozmawiasz mogą to być np. sprawy związane ze służbą zdrowia, pomocą społeczną itp. Zapytaj rozmówcę o to, co jest typowe dla miasta w zakresie branży, którą reprezentuje?

III. Usługi społeczne w gminie (10-15 minut)²

10. Jak ocenia Pan(i) dostępność usług społecznych w mieście – chodzi o usługi/działania niematerialne np. dostęp do edukacji, programów wsparcia potrzebujących, realizowanych zajęć dla dzieci lub seniorów itp. (jak w definicji)

11. Jakie usługi są obecnie dostępne?

- d. **do kogo te usługi są kierowane** – seniorzy, młodzież, osoby z niepełnosprawnością, inne grupy społeczne, jakie?
- e. **jaka jest ich jakość** – dobra/zła, co należy zmienić?
- f. **kto jest ich realizatorem** – podział usług ze względu na podmiot prowadzący.

12. Jakich usług brakuje, dla jakich grup społecznych, z czego to wynika? Jakie braki w zakresie wsparcia pomocy społecznej identyfikują Państwo w mieście?

13. Do jakich usług dostęp jest ograniczony? Dlaczego tak jest?

- c. Z czego wynika ograniczenie?
- d. Jakże zauważa Pani/Pan ograniczenia? Jakiego typu?

14. Jakie usługi powinny być świadczone dodatkowo, w tym jakie nowe usługi powinny się pojawić?

15. Jak zorganizować system świadczenia usług w mieście, aby był bardziej skuteczny, lepiej odpowiadał na potrzeby mieszkańców?

- d. Co zrobić, gdzie umiejscowić informacje o dostępnych usługach?
- e. W jaki sposób je łączyć, do kogo kierować?
- f. Proszę wskazać współorganizatorów.

16. Czy w realizację usług społecznych można włączyć mieszkańców oraz organizacje pozarządowe?

² Przez usługi społeczne rozumie się działania niematerialne (niepieniężne) świadczone przez gminę bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, mieszkańców w celu zaspokajania ich potrzeb i podnoszenia jakości życia.

Usługi te mogą być realizowane w formie usług wpierających, edukacji, kultury, czy ochrony zdrowia, a także przeciwdziałania bezrobociu, kultury fizycznej, ochrony środowiska. Realizowane są przez instytucje gminne i pracujących w nich specjalistów. Obszary usług społecznych to działania z zakresu:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałania bezrobociu,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej.

- c. Jeśli tak, to w jakim zakresie? Do jakich usług? Kto/jaka organizacja może realizować dane usługi?
- d. Jeśli nie, to dlaczego? Co stoi na przeszkodzie?

IV. Potencjał społeczności lokalnej (10 minut)

17. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora pozarządowego z jednostkami samorządu terytorialnego i czy można go zwiększyć?

- Jakie działania realizowane są wspólnie?
- Jak ta współpraca się układa?
- Jakie trudności są dostrzegane – ze strony NGO oraz również ze strony JST?
- Co można poprawić?

18. Jaki potencjał instytucji, organizacji sektora obywatelskiego i sektora ekonomii społecznej, może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?

- Dopytać o działania związane z wolontariatem i grupami samopomocowymi.

19. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?

V. Potencjał podmiotów gospodarczych (10 minut)

20. Jaki jest aktualny poziom współpracy sektora gospodarczego/lokalnych firm z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie świadczenia usług społecznych?

- a. Jakie działania realizowane są wspólnie?
- b. Jak ta współpraca się układa?
- c. Jakie trudności są dostrzegane – z obu stron?
- d. Co można poprawić?

21. Czy lokalne firmy mogą zostać włączone w realizację usług społecznych w mieście?

- c. Jeśli tak, to w jakim zakresie?
- d. Jeśli nie, to dlaczego?

22. Jaki potencjał firm/podmiotów gospodarczych może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?

23. Jakie działania/rozwiązania należy wdrożyć, aby współpraca międzysektorowa (JST-biznes) w zakresie usług społecznych funkcjonowała lepiej?

24. Załóżmy, że mamy przed sobą „Pudełko na pomysły mieszkańców”, do którego każdy może wrzucić swój pomysł na zajęcia, warsztaty, spotkania itp. Jaki byłby Pana(i) pomysł?

VI. Podsumowanie, kluczowe wnioski z rozmowy (do 10 minut)

25. Kluczowe wnioski, refleksje z przeprowadzonej rozmowy?

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

26. Na czym miasto powinno się skupić powołując CUS oraz próbując poprawić jakość i dostępność usług publicznych w mieście?

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie